

รายงาน

การสำรวจงานช่างฝีมือ
จังหวัดชลบุรี

๒๕๒๕

ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดชลบุรี

การสำรวจงานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี

โดย

นายณาสุข ประยูรเวช

และ

คณะศึกษานิเทศก์

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชลบุรี

เสนอต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

ตามโครงการศึกษา ค้นคว้า วิจัยงานช่างฝีมือประจำท้องถิ่นภาคตะวันออก

2525

บทคัดย่อ

1. วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

การสำรวจช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีมีวัตถุประสงค์ที่จะทราบถึงงานช่างฝีมือตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันที่เกี่ยวกับประเภทของงาน จำนวน แหล่งผลิตงานฝีมือ สภาพของการประกอบอาชีพช่างฝีมือ ปัญหา และความต้องการของเพื่อจะนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาคำเนินการปรับปรุงและส่งเสริมต่อไป

2. ขอบเขตของการสำรวจและกลุ่มประชากรที่ใช้

คณะผู้สำรวจได้สำรวจช่างฝีมือทุกประเภทจากอำเภอต่าง ๆ ในเขตจังหวัดชลบุรี โดยการสัมภาษณ์ และเก็บข้อมูล

3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการสำรวจและเก็บข้อมูล

ในการสำรวจช่างฝีมือครั้งนี้ ผู้สำรวจได้ใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ โดยใช้หลักการและวิธีการเก็บข้อมูลตามหลักการวิจัยโดยเก็บข้อมูลเบื้องต้น และปฏิบัติการภาคสนาม มีการบันทึกภาพพร้อมทั้งเก็บตัวอย่างของจริงบางชนิด

4. ผลจากการสำรวจและศึกษาวิเคราะห์

จากการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามหลักสถิติโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ปรากฏว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีนั้นมียุหลายประเภทโดยเฉพาะช่างจักสานมีมากที่สุด ช่างฝีมือเป็นหญิง การศึกษาระดับต่ำ และส่วนใหญ่ทำเป็นงานอดิเรกควบคู่ไปกับอาชีพเกษตรกรรมซึ่งเป็นอาชีพหลัก

ลักษณะการผลิตมักทำคนเดียวสำเร็จรูป ใช้น้ำเป็นแหล่งผลิตในลักษณะอุตสาหกรรมในครอบครัว วัสดุที่ใช้ในการผลิตซึ่งได้แก่ไม้ไผ่และหวายได้มาโดยการซื้อ

การกำหนดรูปแบบ และจำนวนการผลิตตลอดจนราคาขึ้นอยู่กับตัวแทนจำหน่าย ผู้ผลิตจำหน่ายในรูปขายส่ง ราคาจำหน่ายต่ำจนไม่สามารถให้ผู้ผลิตยึดเป็นอาชีพหลักได้

ปัจจุบันช่างฝีมือผู้ผลิตเดิมได้หันมาประกอบอาชีพอื่นที่มีรายได้ดีพร้อมกับต้นตนเป็นนายทุน และตัวแทนจำหน่ายในงานฝีมืออื่น ๆ

ผลิตผลงานช่างฝีมือประเภทต่าง ๆ ไม่ได้รับการเผยแพร่และแพร่หลายในหมู่ผู้ใช้ เพราะผลผลิตทางเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน เช่น พลาสติก พีวีซี ไฟเบอร์กลาส ฯลฯ ซึ่งหาง่ายและสะดวกในการใช้ การผลิตก็สามารถผลิตได้ครั้งละมาก ๆ โดยใช้เวลาเพียงเล็กน้อย

ปัญหาของงานช่างฝีมือจึงเกิดขึ้นด้วยเหตุนี้ นอกจากไม่แพร่หลายแล้ว ยังมีปัญหาคำนวณวัสดุที่ใช้ประกอบการ การตลาด และรายได้

5. ข้อเสนอแนะ

ผลของการสำรวจปรากฏชัดว่างานช่างฝีมือนี้วันจะสูญสิ้นหากไม่มีการส่งเสริมไว้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ควรที่จะประสานงานกันเพื่อศึกษาพัฒนา และเผยแพร่อย่างจริงจัง ขจัดระบบนายทุนหรือตัวแทนจำหน่าย การกำหนดราคาอย่างไม่เป็นธรรมและจัดการตลาดให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to investigate the present circumstances of the craftsmanship about its types, number, production's sources, problem and need; 2) to utilize (exploit) the findings as a components of the craftsmanship's improvement and extension .

The sample of the interview was conducted on all types of craftman in the area of Chonburi province by using the questionnaire through the field survey study. Besides, the photographs and the samples of the craft were also collected.

The results of the study revealed that:

- 1) There were many types of craftman in in Chonburi province, expecially the wicker man. Most of them were low-educated females which took this work as their hobbies other than their main occupation, the farmers.
- 2) It is the home-product or family hand-craft. The process of production was largely a one-man work. The materials were bamboo and rattan which were gained by purchasing.
- 3) The figures, numbers and prices were specified by the middle-man, who purchased the products in wholesale at very low price.
- 4) In the present time, the former craftman who gained the fortune from other occupation have made up their own as a capitalist and agencies (or middle-man) of the hand-craft products.
- 5) The hand-craft products were not popular because they could

not compete with the modern-technology products thus; plastic, PVC and fiberglass etc. These modern products broadly dominated the market share as well as the way of life because of their mass production.

- 6) The conclusion of this study was that the main problem of craftman, as above-mentioned; the unpopularity, the lack of materials, the marketing and the producers' incentives (low-price)

The suggestion of this study was that the craftsmanship should be supported and preserved otherwise it would be extincted. The concerned institution should coordinate to strongly and emphatically study, develop and disseminate. Most of all the middle-man system should be entirely eliminated.

.....

สารบัญ

บทหน้า	หน้า
บทที่ 1	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการสำรวจ	2
สาระสำคัญที่คาดว่าจะได้รับ	3
วิธีดำเนินการสำรวจ	3
บทที่ 2	
จังหวัดชลบุรี	
- ประวัติความเป็นมา	5
- สภาพทางภูมิศาสตร์ของชลบุรี	8
- โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	11
- สภาพทางสังคม	17
- ประวัติความเป็นมาของอำเภอต่าง ๆ	23
บทที่ 3	
งานช่างฝีมือพื้นบ้าน	51
ประเภทของงานช่างฝีมือ	55
บทที่ 4	
วิธีดำเนินงาน	58
บทที่ 5	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
ตารางแสดงข้อมูลต่าง ๆ	61
บทที่ 6	
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	
- สรุปผลการสำรวจ	82
- อภิปรายผล	84
- ข้อเสนอแนะ	86
 บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
- แบบสำรวจงานช่างฝีมือ	88
- ทำเนียบช่างฝีมือ	92
- คำสั่งจังหวัดชลบุรี	107

บัญชีแสดงตาราง

ตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงเพศของผู้ประกอบอาชีพช่างฝีมือ	61
ตารางที่ 2	แสดงระดับการศึกษาของผู้ประกอบการ	62
ตารางที่ 3	แสดงอาชีพหลักของช่างฝีมือ	63
ตารางที่ 4	แสดงวัตถุประสงค์ของการผลิตงานช่างฝีมือ	64
ตารางที่ 5	แสดงลักษณะของการผลิต	65
ตารางที่ 6	แสดงสถานที่ทำการผลิต	66
ตารางที่ 7	แสดงชนิดของวัสดุที่นำมาผลิต	67
ตารางที่ 8	แสดงรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตต่อเดือน	68
ตารางที่ 9	แสดงแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์	69
ตารางที่ 10	แสดงวิธีจำหน่ายผลิตภัณฑ์	70
ตารางที่ 11	แสดงลักษณะการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์	71
ตารางที่ 12	แสดงการยอมรับผลิตภัณฑ์	72
ตารางที่ 13	แสดงตลาดและการขนส่ง	73
ตารางที่ 14	แสดงปัญหารายได้	74
ตารางที่ 15	แสดงปัญหาค่าแรง	75
ตารางที่ 16	แสดงปัญหาวัตถุดิบ	76
ตารางที่ 17	แสดงปัญหาเครื่องมือเครื่องใช้	77
ตารางที่ 18	แสดงปัญหาเรื่องค่าน้ำค่าไฟฟ้า	78
ตารางที่ 19	แสดงปัญหาการจำหน่าย	79
ตารางที่ 20	แสดงปัญหาการเผยแพร่และโฆษณาผลงาน	80
ตารางที่ 21	แสดงปัญหาสถานที่ใช้ในการผลิต	81

บัญชีแผนที่

แผนที่	หน้า
1. แผนที่จังหวัดชลบุรี	23
2. แผนที่อำเภอเมืองชลบุรี	24
3. แผนที่อำเภอพนัสสัณคม	27
4. แผนที่อำเภอพานทอง	30
5. แผนที่อำเภอบ้านบึง	33
6. แผนที่อำเภอศรีราชา	36
7. แผนที่อำเภอบางละมุง	39
8. แผนที่อำเภอสัตหีบ	42
9. แผนที่อำเภอหนองใหญ่	44
10. แผนที่กิ่งอำเภอบ่อทอง	47
11. แผนที่กิ่งอำเภอเกาะสีชัง	49

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานช่างฝีมือหรืองานหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นงานที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของคนในแต่ละท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงแง่มุมต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นอย่างเด่นชัด งานช่างฝีมือพื้นบ้านส่วนใหญ่ผลิตเพื่อการใช้สอยในชีวิตประจำวันเป็นประการสำคัญ จากนั้นจึงมุ่งสนองความต้องการในค่านอื่น ๆ ความสุนทรีย์-ภาพอันเกิดจากแนวความคิดสร้างสรรค์ ประกอบภูมิปัญญา ค่านิยม ความเชื่อ สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจโครงสร้างเอกลักษณ์เฉพาะตัวซึ่งที่จะแสดงให้เห็นถึงแนวความคิด ทัศนคติใจ คตินิยม ความเชื่อ ประเพณี ตลอดจนความเป็นอยู่ในสังคมจนกลายเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น รวมถึงเป็นอาชีพได้อย่างดี งานฝีมือพื้นบ้านจึงเป็นศิลปะที่มีคุณค่าควรแก่การศึกษา พัฒนา และอนุรักษ์ไว้เป็นอย่างยิ่ง

ปัจจุบันปัญหาที่มีต่อผลผลิตของงานช่างฝีมือมีมากเนื่องมาจากความเจริญทางเทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากมาย และความเจริญเหล่านั้นได้เข้าสู่ชนบทอย่างรวดเร็ว เพราะความเจริญทางคมนาคมทำให้เกิดผลกระทบต่อผลผลิตคานงานช่าง-ฝีมือ พอสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. รูปแบบและฝีมือเปลี่ยนไป เครื่องใช้สำเร็จรูปจากการผลิตโดยกรรมวิธีอุตสาหกรรมมีมาก ผลงานฝีมือก็ลดลงจะมีก็เพียงทำใช้ตามความจำเป็น ไม่มีการพัฒนาด้านความสวยงามหรือประโยชน์ใช้สอยเพิ่มเติม
2. วัสดุเปลี่ยนไป ยุคของพลาสติกที่แพร่หลายขึ้น ผลิตภัณฑ์พลาสติกได้รับการยอมรับอย่างรวดเร็ว งานฝีมือที่เคยทำก็ถูกทอดทิ้งอย่างน่าเสียดาย รูปแบบฝีมือที่เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นก็สูญสลายไปก็ไม่มีการพัฒนาอีกเลย
3. วัตถุประสงค์ในการผลิตเปลี่ยนไปจากเดิมประจักษ์เพื่อประโยชน์ใช้สอยตามความจำเป็นในการดำรงชีวิต ครั้นการคมนาคมดีขึ้น ผู้คนสามารถติดต่อสัมพันธ์กันมากขึ้น ผลผลิตต่างถูกซื้อไปกลายเป็นเครื่องประดับบ้าน หรือของที่ระลึก ตลอดจนเพื่อการสะสม
4. แนวความคิดและกระบวนการผลิตเปลี่ยนไป เริ่มการผลิตเพื่อใช้สอยตามความจำเป็นหรือเป็นงานอดิเรกนั้น เมื่อต้องการผลผลิตในวัตถุประสงค์ที่เปลี่ยนไป ผู้จำหน่าย

จึงเป็นฝ่ายกำหนดขนาด รูปแบบ และสีสันทันให้ตามความต้องการของตลาด การผลิตจึงเปลี่ยนไปจากการเคยทำคนเคียวสำเร็จรูปมาเป็นการผลิตแบบอุตสาหกรรมในครัวเรือน แยกส่วนกันผลิตแล้วมาประกอบเข้าด้วยกัน

ผลของความเปลี่ยนแปลงทำให้จำนวนช่างฝีมือลดลง สภาพทางเศรษฐกิจและการค้นคว้าวิจัยเพื่อการดำรงอยู่เป็นตัวแปรซึ่งผู้ที่ยังประกอบอาชีพอยู่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงปรับปรุงการผลิตเพื่อความอยู่รอด ดังนั้นผลผลิตของช่างฝีมือพื้นบ้านจึงตกต่ำลง

ปัจจุบันจังหวัดชลบุรีกำลังพัฒนาไปสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ประชากรจากแหล่งต่าง ๆ ย้ายถิ่นฐานมาประกอบอาชีพในจังหวัดชลบุรีมากขึ้น ทำให้พื้นที่อำเภอต่าง ๆ บางอำเภอกลายเป็นชุมชนใหม่ วัฒนธรรมเดิมคลี่คลายไปตามลักษณะการเคลื่อนที่ของประชากร งานช่างฝีมือซึ่งมีน้อยอยู่แล้วก็สูญสลายมากขึ้น เพราะประชากรต้องการความรวดเร็วและสงวนเวลาเพื่อการทำมาหากิน ยังมีท้องถิ่นบางอำเภอยังเป็นรูปเมืองบึงกุ่ม งานช่างของพื้นบ้านก็ยังคงอยู่อย่างสมบูรณ์เช่นอำเภอพนัสนิคม อำเภอพานทอง อย่างไรก็ตามงานช่างเหล่านี้ก็ถูกอิทธิพลของความเจริญทางเทคโนโลยีเข้าทำลายเอกลักษณ์ไปเป็นอันมาก

ดังนั้น การสำรวจงานช่างฝีมือพื้นบ้านครั้งนี้จึงเป็นการสำรวจเพื่อหาข้อมูลเพื่อการศึกษ พัฒนา และอนุรักษ์ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางสนับสนุนให้งานช่างฝีมือนี้คงอยู่เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมประจำชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการสำรวจ

1. เพื่อศึกษา ค้นคว้าสภาพความเป็นจริงของงานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีใน

ด้านของ

- ประเภทของงานช่างฝีมือ
- จำนวนของช่างฝีมือ
- แหล่งผลิต

2. เพื่อวิจัยศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับสภาพการประกอบอาชีพงานช่างฝีมือใน

ด้านของ

- ปริมาณการผลิตและการจำหน่าย
- แหล่งวัสดุที่ใช้ในการผลิต

3. เพื่อทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพงานช่างฝีมือ
4. เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับงานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี เพื่อประโยชน์

ในการพิจารณาปรับปรุงส่งเสริมในโอกาสต่อไป

สาระสำคัญที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบสภาพความเป็นจริงของงานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีในค้ำ
 - ประเภทของงานช่างฝีมือ
 - จำนวนของช่างฝีมือ
 - แหล่งผลิต
2. ทำให้ทราบสภาพของการประกอบอาชีพงานช่างฝีมือค้ำ
 - ปริมาณการผลิตและการจำหน่าย
 - แหล่งวัตถุดิบในการผลิต
3. ทำให้ทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการประกอบอาชีพงานช่างฝีมือค้ำ
ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงส่งเสริมในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการสำรวจ

สำรวจงานช่างฝีมือทุกประเภทในอำเภอต่าง ๆ ทุกท้องที่ของจังหวัดชลบุรี

วิธีดำเนินการสำรวจ

1. ขั้นตอนและวิธีการเก็บข้อมูล
 - 1.1 ออกสำรวจและเก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ในทุกท้องที่ของจังหวัดชลบุรี
 - 1.2 เก็บข้อมูลเกี่ยวกับงานช่างฝีมือทุกประเภทในจังหวัดชลบุรี
2. ขั้นตอนการจัดข้อมูล
 - 2.1 จำแนกประเภทช่าง
 - 2.2 ใ้รายละเอียดค้ำต่าง ๆ ของงานช่างฝีมือแต่ละประเภทแยกเป็น
 - จำนวนช่าง
 - แหล่งผลิตและจำหน่าย
 - สภาพการผลิต

- วัสดุที่ใช้ในการผลิต

- อุปสรรคและปัญหา

3. เสนอผลการสำรวจพร้อมขอเสนอแนะในการพัฒนาและส่งเสริมงานช่างฝีมือ
แต่ละประเภท

.....

1. ประวัติความเป็นมาของจังหวัดชลบุรี

จังหวัดชลบุรีมีการบันทึกประวัติความเป็นมาเป็นลายลักษณ์อักษรไว้น้อย หากหลักฐานอ้างอิงได้ยาก ปัจจุบันมีการค้นคว้าหาข้อมูล เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของชลบุรีในเชิงโบราณคดี ได้พบว่า พื้นที่ของเมืองนี้เคยมีเมืองโบราณสมัยทวารวดีจากหลักฐานที่ขุดค้นพบปรากฏอยู่ได้แก่ เมืองพระรถ (อำเภอพนัสนิคม) เมืองศรีพระโร (ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมือง) เขาใจว่าคงจะเป็นเมืองที่มีอยู่แล้วในสมัยขอมมีอำนาจในการปกครองดินแดนในแถบนี้

ในแผนที่ไตรภูมิโบราณสมัยอยุธยาที่มีชื่อเมืองต่าง ๆ ปรากฏอยู่ตามริมทะเลของเมืองชลบุรีทุกวันนี้คือ บางทราย บางปลาสร้อย บางพระเรือ และบางละมุง แต่ไม่มีชื่อเมืองชลบุรีปรากฏอยู่เลย แต่ในหนังสือทำเนียบศักดินาหัวเมือง ซึ่งสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 1 (ขุนหลวงพระงั่ว) โปรดฯ ให้ตราขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 1919 นั้น ออกชื่อเมืองชลบุรีจัดไว้ในเมืองชั้นจัตวา จึงสันนิษฐานว่าเมืองชลบุรีนี้ได้เจริญรุ่งเรืองขึ้นที่บริเวณบางปลาสร้อยจนมีชื่อเรียกว่าเมืองชลบุรีสืบมาแต่สมัยต้นของกรุงศรีอยุธยาแล้ว แต่ชาวบ้านชาวเมืองทั่วไปยังนิยมเรียกชื่อบางปลาสร้อยอยู่ตามความเคยชินสืบมาจนกระทั่งถึงรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

มีหลักฐานปรากฏว่าในรัชกาลสมเด็จพระรามาเมศวร (พ.ศ. 1931 - 1938) พระยาละแวกได้มากกว่าทศกัณฐ์คนชาวเมืองชลบุรีและเมืองจันทบุรีไปเป็นเชลยถึง 6 - 7 พันคน ชื่อเสียงของเมืองชลบุรีมาบันทึกอยู่ในประวัติศาสตร์ช่วงสำคัญของไทยคือ ในปี พ.ศ. 2309 ก่อนจะเสียกรุงศรีอยุธยาแก่ชาตินั้น กรมหมื่นเทพพิพิธ ได้รวบรวมกำลังพลผู้รักชาติในแถบนี้ มีเมืองจันทบุรี เมืองระยอง เมืองปราจีนบุรี เมืองฉะเชิงเทรา รวมทั้งเมืองชลบุรีด้วย ให้สมัครเข้ากองทัพเพื่อยกไปขับไล่พม่าที่ยกเข้ามาล้อมกรุง โดยเฉพาะชาวเมืองชลบุรีก็ได้อาสาสมัครเข้าเป็นทหารในกองทัพของกรมหมื่นเทพพิพิธ เป็นจำนวนไม่น้อยเมื่อกรมหมื่นเทพพิพิธรวบรวมไพร่พลได้เพียงพอแล้วก็ยกทัพไปเมืองปราจีนบุรีแล้วโปรดฯ ให้หมื่นแก้วและหมื่นศรีนาวา ชาวเมืองปราจีนบุรี กับนายทองอยู่นกเล็ก หรือทองอยู่น้อย ชาวเมืองชลบุรี เป็นแม่ทัพหน้ายกพลไปตั้งที่ปากน้ำโยชะกา

ครั้นชาวทัพไทยที่ยกเข้ามาช่วยกรุงศรีอยุธยาแพ้สะพัดไปถึงพม่า พม่าจึงยกกองทัพเข้าตีค่ายไทยซึ่งตั้งอยู่ที่ปากน้ำโยชะกา รบกันได้ไม่ทันข้ามวัน กองทัพหน้าของกรมหมื่นเทพพิพิธ ก็แตกกระจาย หมื่นแก้วและหมื่นศรีนาวา ตายในที่รบ ส่วนนายทองอยู่นกเล็ก หนีรอดไปได้ ครั้น

หมื่นเทพพิชิตทราบวาทัพพหน้าแตกก็ไม่คิดสู้รบกับพม่า เล็ดลอดหนีไปอยู่ ณ เมืองนครราชสีมา

ต่อมาก่อนจะเสียดกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า พระยาวชิรปราการ (พระเจ้าตากสิน) ซึ่งเข้ามาช่วยรักษากรุง เห็นว่ากรุงศรีอยุธยาจะเสียแก่พม่าเป็นแน่แท้ ถ้าขึ้นสู้รบอยู่ในกรุงต่อไปเห็นจะไม่พมือพม่า จึงตัดสินใจคุมทหารในบังคับบัญชาที่ฝ่าวงล้อมของพม่าออกไปได้ แล้วเดินเสียมไปทางเมืองชายทะเลตะวันออก เพราะเมืองเหล่านี้ยังไม่ถูกกองทัพพม่าย่ำยี ฝ่ายพม่าก็ส่งกองทัพออกติดตามเรื่อยไป แต่พระยาวชิรปราการได้คุมทหารเข้าตีโตพม่าแตกพ่ายไปทุกครั้ง

การเดินทางของพระยาวชิรปราการนี้ ได้เดินทางผ่านเมืองชลบุรี แต่มิได้พักแรมที่นั่น ไปพักแรมที่เมืองบางละมุง ซึ่งอยู่ใต้เมืองชลบุรีไปหน่อย ต่อจากนั้นได้เดินทางไปจนถึงเมืองระยอง เจ้าเมืองระยองออกมาจับที่ตำบลท่าประคู้ แล้วย่นำกองทัพของพระยาวชิรปราการไปพักที่วัดลุ่ม (วัดพิชัยสงคราม) ในเมืองระยอง แต่เนื่องจากคณะกรรมการเมืองระยองอันมีหลวงพลแสนหาญ ชุนราม ชุนจำเมือง หมื่นชอง กับนายทองอยู่ นกเล็ก ไม่ยอมอ่อนน้อมต่อพระยาวชิรปราการจึงได้เกิดรบกันขึ้น กองทหารของคณะกรรมการเมืองระยองไม่สามารถต่อต้านกองทัพของพระยาวชิรปราการได้ จึงแตกพ่ายหนีไป

นายทองอยู่ นกเล็ก ซึ่งเป็นชาวเมืองชลบุรี เมื่อแตกทัพไปจากเมืองระยองแล้วก็พาสมาครพรรคพวกกลับไปยังเมืองชลบุรีอีก แต่ตั้งของสมุญคนที่นี่คอยสะกดกักขวางผู้ที่จะร่วมมือกับพระยาวชิรปราการ และประพฤตินั้นเป็นพาลต่าง ๆ ก่อความเคียดแค้นให้แก่ชาวเมืองชลบุรีโดยทั่วไป ชาวที่นายทองอยู่ นกเล็ก ก่อขี้ข่มเหงชาวเมืองชลบุรีได้แพร่ไปถึงพระยาวชิรปราการ ซึ่งตั้งมั่นอยู่ที่เมืองระยอง พระยาวชิรปราการดำริว่า ถ้าขึ้นไปลอยไว้จะเป็นภัยแก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง จึงยกกองทัพจากเมืองระยองมาตั้งที่วัดหลวง ห่างจากที่ตั้งเมืองชลบุรีประมาณ 100 เส้น แล้วส่งคนไปเกลี้ยกล่อมนายทองอยู่ให้ยอมอ่อนน้อมเสียโดยดี นายทองอยู่เกรงกลัวอำนาจของพระยาวชิรปราการ จึงมิได้ชักชวนยอมอ่อนน้อมต่อพระยาวชิรปราการโดยดี แล้วย่นำพระยาวชิรปราการเข้าเยี่ยมเมืองชลบุรี พระยาวชิรปราการจึงตั้งให้นายทองอยู่ นกเล็ก เป็นพระยาอนุนาครบุรี ศรีมหาสมุทรครองเมืองชลบุรีต่อไป

นายทองอยู่ นกเล็ก ได้เป็นเจ้าเมืองชลบุรีแล้ว ในขั้นต้นตั้งหน้าทำงานโดยเรียบร้อย แต่เนื่องจากเคยเป็นรายโจรมาก่อน เมื่อพวกสลัดทะเลซึ่งระบาคอยู่ในแขวงเมืองชลบุรีตะวันออก มาติดต่อเข้าอีก นายทองอยู่ก็หันกลับไปประพฤติอย่างเดิม คือคอยช่วยเหลือพวกโจรสลัด และคอยชักชวนผู้ที่จะเข้าไปเป็นพรรคพวกของพระยาวชิรปราการ ครั้นพระยาวชิรปราการยกกองทัพเรือจากเมืองจันทบุรีเพื่อจะเข้ามากู้อิสรภาพ พอมาถึงเมืองชลบุรีก็ทราบวาทัพพหน้าว่านายทองอยู่ นกเล็ก ได้

ประพุดคิดคนเป็นพาลตามสันดานเดิมอีก มิได้ทำนุบำรุงอาณาประชาราษฎร์ให้ได้รับความร่มเย็นเป็นสุข เหมือนอย่างเช่นที่พระยาวชิรปราการตั้งใจไว้เดิม จึงถอดนายทองอยู่ นกเล็ก ออกเสียจากตำแหน่ง เจ้าเมือง และพรรคพวกของนายทองอยู่ ซึ่งเป็นคณะกรมการเมืองตำแหน่งต่าง ๆ ก็ถอดออกเสีย ทั้งหมด

เมื่อพระยาวชิรปราการถอดนายทองอยู่ นกเล็ก ออกจากตำแหน่งเจ้าเมืองแล้ว ไม่มีหลักฐานปรากฏว่าผู้ใดได้รับตำแหน่งเจ้าเมืองแทน มาปรากฏเอาเมื่อตอนสิ้นรัชกาลพระเจ้ากรุงธนบุรี ว่าพระยาชลบุรี (หวัง สมุหธานนท์) บุตรพระยาจักรี (หมุด) เป็นผู้รักษาเมืองและได้เป็นเจ้าเมือง ชลบุรีต่อมาจนถึงรัชกาลที่ 1 ในกรุงรัตนโกสินทร์

ชลบุรี สังกัดกรมท่าเรื่อยมาตั้งแต่รัชกาลที่ 1 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ โดยรวมอยู่ในมณฑลปราจีนบุรี กระทั่งถึงรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงปรับปรุงการปกครองประเทศใหม่ ยกเลิกการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล ได้โปรดย้ายมาสังกัดกระทรวงมหาดไทยและได้ยุบเมืองพนัสนิคมและเมืองบางละมุง เป็นอำเภอขึ้นอยู่กับเมืองชลบุรี อำเภอทั้งสองนี้จึงขึ้นอยู่กับเมืองชลบุรี ชลบุรีจึงมีฐานะเป็นจังหวัดเรื่อยมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2479

ที่ตั้งเมืองชลบุรีในสมัยโบราณนั้นไม่สามารถทราบได้แน่ชัดว่าตั้งอยู่ตรงไหน เข้าใจว่าคงจะอยู่เหนือที่ตั้งเมืองปัจจุบันขึ้นไปสักหน่อย ซึ่งปรากฏในพงศาวดารในกรุงธนบุรีว่า ที่ตั้งเมืองไกลจากวัดหลวงออกไปประมาณ 100 เส้น (4 กม.) แต่ตัวเมืองปัจจุบันนี้อยู่ใกล้วัดหลวงมาก ห่างไม่ถึง 1 กิโลเมตร

ปัจจุบันนี้ใคร ๆ ก็รู้จักแต่ชื่อจังหวัดว่า ชลบุรี ได้พบนามเก่าของเจ้าเมืองนี้ว่าเป็นที่ "ออกเมืองชลบุรีศรีมหาสมุทร" จึงได้ความว่านามเต็มของจังหวัดนี้คือ "ชลบุรีศรีมหาสมุทร" พระราชพงศาวดารกรุงเก่าสังเขปเล่าว่า เมื่อปีจอ พ.ศ. 2129 (ในปลายรัชกาลสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช) พระยาละแวกมาตั้งค่าย ณ บางทราย

เรื่องที่น่ารู้คือสถานที่ตั้งเมืองชลบุรี อันอยู่ที่ตำบลบางปลาสร้อยนั้น ได้ใช้ชื่ออำเภอ-บางปลาสร้อยเรื่อยมาตั้งแต่ปี ร.ศ. 112 (พ.ศ. 2436) จนถึงเมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2481 นี้เอง จึงได้เปลี่ยนชื่ออำเภอบางปลาสร้อยมาเป็นอำเภอเมืองชลบุรี ตั้งทุกวันนี้

หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของเมืองชลบุรีมีอยู่น้อยมาก นอกจากวัดอินทาราม ซึ่งเข้าใจว่าจะสร้างในสมัยอยุธยา แต่ไม่ปรากฏว่าสร้างในรัชกาลใดอีกเช่นกัน และวัดบางทราย ซึ่งจัดว่าเป็นวัดโบราณในสมัยอยุธยาแล้วก็ไม่มีการสร้างอื่นใดในยุคกรุงเก่าเหลือเป็นหลักฐานอยู่เลย

2. สภาพทางภูมิศาสตร์ของชลบุรี

จังหวัดชลบุรีตั้งอยู่ชายทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย บนเส้นรุ้งที่ 13° 21' 23" เหนือ และเส้นแวงที่ 100° 59' 12" ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร (โดยทางรถยนต์) ประมาณ 85 กิโลเมตร เป็นจังหวัดสำคัญทางภาคตะวันออก เพราะเป็นชุมทางที่จะเดินทางไปยังจังหวัดชายทะเลภาคตะวันออก คือระยอง จันทบุรี และตราด สภาพพื้นที่ตอนกลางเป็นภูเขา ตอนเหนือเป็นที่ราบกว้างใหญ่จรดด้านตะวันออกและริมฝั่งทะเลประกอบด้วยหอคทรายขาวสะอาดสวยงามหลายแห่ง เช่น หาดบางแสน หาดพัทยา เป็นต้น และยังมีเกาะอยู่ในเขตจังหวัดชลบุรีอีกถึง 46 เกาะ

2.1 อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอำเภอบ้านโพธิ์ กิ่งอำเภอบางพลาย จังหวัดฉะเชิงเทรา
ทิศใต้	ติดต่อกับกิ่งอำเภอบ้านฉาง อำเภอบางพลาย อำเภอบางละมุง จังหวัดระยอง และอ่าวไทยด้านตะวันออก
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอำเภอสนามไชยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี และอำเภอบางละมุง จังหวัดระยอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับชายฝั่งทะเล อ่าวไทยด้านตะวันออก

2.2 ลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่ประมาณ 4,507 ตารางกิโลเมตร ลักษณะของดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ยกเว้นบางส่วนของอำเภอบ้านฉาง และส่วนใหญ่ของอำเภอบางพลาย จะเป็นดินเหนียว (ดินตะกอน) แฉ่งน้ำขรรมชาติมีน้อย

ภูมิประเทศของจังหวัดชลบุรีแบ่งออกเป็น 4 เขต คือ

เขต 1

ภูมิประเทศประกอบด้วยภูเขาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัด คือจังหวัดชลบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดระยอง (เทือกเขาใหญ่และเขากำแพง) และมีเทือกเขาป่าแดงเป็นแนวแบ่งเขต 1 กับเขต 2

ลักษณะพื้นที่

พื้นที่สูงทางตะวันออกและทางตะวันออกเฉียงใต้ และค่อย ๆ ลาดไปทางตะวันออกเฉียงเหนือตามแนวคลองหลวง (คลองยาวที่สุดในจังหวัดชลบุรี) ลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่มกระนาบ ตอนบน

ตอนล่างเป็นที่ราบแบน ใกล้เคียงเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง และค่อย ๆ เปิดเป็นแนวกว้างคล้ายรูปพัด ถึงลุ่มแม่น้ำบางปะกง บริเวณที่ราบตอนล่างนี้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดชลบุรี (อำเภอพานทองเกือบทั้งหมด และอำเภอนนทบุรีตอนล่าง) ที่ราบตอนบนยังมีป่าเหลือน้อยบ้าง (ป่าไม้ในจังหวัดชลบุรียังมีอยู่ในเขตนี้ ถ้าไม่นับป่าบนภูเขา) นอกนั้นถูกบุกเบิกเพื่อปลูกอ้อย และมันสำปะหลัง และมีแหล่งแร่พลวงอยู่ในบริเวณเทือกเขาใหญ่ด้วย

ลักษณะของดินในเขตนี้ที่ราบตอนบนเป็นดินปนทราย ตอนล่างและบริเวณลุ่มน้ำคลองหลวงเป็นดินเหนียวและดินตะกอน

อาชีพ

ผู้ที่อาศัยทางที่ราบตอนบนมีอาชีพส่วนใหญ่คือทำไร่มันสำปะหลังและไร่อ้อย ส่วนไร่อ้อยปลูกมีทำบ้าง การทำเหมืองแร่พลวงมีทำในเขต 1 ท้องที่กิ่งอำเภอม่อทอง

ที่ราบตอนล่างอาชีพส่วนใหญ่ทำนา ทำฟาร์ม เลี้ยงเป็ด ไก่ หมู และค้าขาย

โรงงานอุตสาหกรรมในเขตนี้มีโรงสีข้าวขนาดใหญ่ 3 โรง โรงงานน้ำตาล 1 โรง โรงงานทำไม้ซีกไฟ 1 โรง

ศูนย์การค้าและการปกครองของอำเภopanทองและอำเภอนนทบุรีตั้งอยู่ในเขตนี้ด้วย อำเภอที่มีพื้นที่อยู่ในเขตนี้คือ อำเภอนนทบุรี อำเภอพานทอง กิ่งอำเภอม่อทอง บางส่วนของอำเภอเมืองชลบุรี และอำเภอบ้านบึง

เขต 2

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มระยะแรก อยู่ระหว่างเทือกเขาป่าแดง ทางทิศตะวันออกกับเขาชก ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ เทือกเขาเขียว ทางทิศตะวันตก และตะวันตกเฉียงใต้ ป่าในเขตนี้ถูกบุกเบิกทำไร่อ้อย ไร่มันจนหมดสิ้น ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย มีการพังทลายรุนแรง ขาดความสมบูรณ์ มีลำธารที่สำคัญคือ แควของคลองหลวง ลำธารอ่างช้างน้ำ ลำธารห้วยคินคำของเทือกเขาเขียว ส่วนลำธารในเทือกเขาชกไหลลงสู่ปากน้ำปะแส จังหวัดระยอง

ลักษณะพื้นที่

ตอนบนลาดลงสู่จังหวัดระยองตามคลองปะแส ตอนกลางและตอนล่างพื้นที่ลาดลงสู่อำเภอพานทอง และอำเภอนนทบุรี

อาชีพ

ส่วนใหญ่ของประชากรในเขตนี้คือ ทำไร่อ้อย ไร่มันสำปะหลัง ไร่สับปะรด ปลูกยางพารา ทำฟาร์ม เลี้ยงหมู ไก่ วัว มีสมาคมกลุ่มอาชีพการเกษตรอยู่ในเขตนี้ มีโรงงานอุตสาหกรรมอยู่ในเขตนี้คือ โรงงานน้ำตาล 3 โรง โรงงานทำสับปะรดกระป๋อง 1 โรง โรงงานทำแอลกอฮอล์ 1 โรง โรงงานผลิตสุรา 1 โรง ในเขตนี้ผลิตข้าวไม่พอกับความต้องการ ต้องซื้อจากที่อื่นมาบริโภค พื้นที่ในเขตนี้ได้แก่พื้นที่ในเขตกิ่งอำเภอหนองใหญ่ และส่วนใหญ่ของอำเภอบ้านมิ่ง

เขต 3

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มระนาบ มีเทือกเขาเขียวอยู่ทางทิศตะวันออกและเป็นแนวแบ่งเขต 2 กับเขต 3 ออกจากกัน นอกจากนี้ยังมีแนวเขาที่ทอดจากแนวเขาเขียวลงไปทางทิศตะวันตกจดอำเภอศรีราชา และเทือกเขาในอำเภอสัตหีบ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของเขตนี้ ป่าในเขตนี้ถูกบุกเบิกเพื่อทำไร่หมัก คงมีอยู่แต่ป่าบนภูเขา คินส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ขาดความอุดมสมบูรณ์ มีการพังทลายของดินรุนแรง มีลำธารสายสั้น ๆ มีอ่างเก็บน้ำบางพระ มาบประชัน อยู่ในเขตนี้ด้วย

ลักษณะพื้นที่

เป็นที่สูงตอนใต้และค่อย ๆ ลาดลงสู่ทะเลทางทิศเหนือ

อาชีพ

อาชีพของประชาชนในเขตนี้คือ ทำไร่มันสำปะหลัง มะพร้าว อ้อย สับปะรด ทำประมง ทำฟาร์มเลี้ยงไก่ มีโรงงานน้ำตาล 1 โรง และโรงงานในเครือสหพัฒน์ปิโตรเลียมอยู่ในเขตนี้ด้วย มีการทำนาบ้าง แต่ไม่พอกับการบริโภค โดยเฉพาะวี ไฮโดรขนาดใหญ่และโรงงานอาหารสัตว์ตั้งอยู่ด้วย พื้นที่ในเขตนี้ได้แก่ พื้นที่ของอำเภอศรีราชา บางละมุง และอำเภอสัตหีบ

เขตที่ 4

ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบแคบ ๆ ชายทะเล โดยยึดแนวสุขุมวิทแบ่งเขตระหว่างเขต 3 กับเขต 4 ทางด้านทิศใต้ ทิศตะวันออกจดแนวภูเขาบางทราย เป็นเส้นแบ่งเขตทิศเหนือ ทิศตะวันตกจดทะเล

ลักษณะพื้นที่

เป็นที่ราบลาดจากทางใต้ลงสู่ทะเลตอนเหนือ

อาชีพ

ประชากรในเขตนี้ประกอบอาชีพหลายอย่าง เช่น การประมง รับราชการ กรรมกรในโรงงาน ฯลฯ เพราะเขตนี้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจไว้มากที่สุด เป็นศูนย์กลางการปกครอง การพาณิชย์ และการอุตสาหกรรมของจังหวัด มีโรงงานอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์มันสำปะหลัง โรงกลั่นน้ำมัน โรงงานน้ำตาล ทำเรือ ทำเรื่อน้ำลึก สถานที่ตากอากาศบางแสน พัทยา และฐานทัพเรือสัตหีบ อยู่ในเขตนี้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ระยะ 5 ได้กำหนดให้พื้นที่บางแสนในเขตนี้เป็นเขตพัฒนา

พื้นที่ในเขตนี้ได้แก่ พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอเมือง บางส่วนของอำเภอสัตหีบ บางส่วนของอำเภอสัตหีบ และสัตหีบ

ลักษณะลมฟ้าอากาศ

มีลักษณะฝนแห้งแล้งสลับกัน ได้รับลมทะเลอยู่เสมอ ในฤดูหนาวอากาศไม่แห้งแล้งมากนัก อากาศจะหนาวมากในเดือนธันวาคม ฤดูฝนเริ่มราวเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน ระยะเวลาที่ฝนตกชุกที่สุดในเดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งลมฟ้าอากาศในปัจจุบันมีสภาพไม่แน่นอน มักมีมรสุมประจำถิ่น

มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ เป็นฤดูหนาว
มรสุมตะวันออกเฉียงใต้ ระหว่างเดือนมิถุนายน - กันยายน เป็นฤดูฝน

3. โครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

จังหวัดชลบุรีเป็นศูนย์กลางการเดินรถภาคตะวันออก มีทางหลวงที่จะติดต่อกับกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียง เส้นทางขนส่งระหว่างจังหวัด และระหว่างอำเภอโดยทั่วไป นับว่าอยู่ในมาตรฐานดี และปานกลาง ยกเว้นเส้นทางชนบทที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานจำนวนมาก เป็นหลุมเป็นบ่อไม่สามารถใช้ได้ทุกฤดูกาล เป็นลูกรัง บางสายระดับต่ำจนน้ำท่วมถึง การขนส่งทางทะเลใช้เฉพาะการขนส่งถ่ายสินค้าระหว่างประเทศโดยการขนถ่ายสินค้าโดยเรือเล็กไปถ่ายลงสู่เรือสินค้าลำใหม่ ส่วนใหญ่เป็นสินค้าทางการเกษตร และในปัจจุบันจังหวัดชลบุรีเป็นศูนย์กลางทางค้าอุตสาหกรรมและการพาณิชย์ของภาคตะวันออก ซึ่งในปีนี้ได้มีการพัฒนาการคมนาคมขนส่งของจังหวัดอีกหลายแห่ง เช่น

- โครงการที่ปรับปรุงท่าเรือสัตหีบเป็นท่าเรือพาณิชย์ชั่วคราว พร้อมการก่อสร้างไซโล

- โครงการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง
- การรถไฟแห่งประเทศไทยกำลังดำเนินการก่อสร้างทางรถไฟสายฉะเชิงเทรา-สัตหีบ
- การขนส่งทางอากาศ ได้มีการปรับปรุงสภาพของสนามบินอู่ตะเภาเพื่อใช้เป็นสนามบินสำรองต่อไป

โครงสร้างสำคัญทางเศรษฐกิจ

จังหวัดชลบุรีมีโครงสร้างการผลิตทางอุตสาหกรรมการพาณิชย์มากกว่าเกษตรกรรม การผลิตทางอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์สูง เนื่องจากมีโรงกลั่นน้ำมัน โรงงานทำไม้ซีก โรงงาน แป้งมันสำปะหลังอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้จังหวัดชลบุรีมีลักษณะเป็นเมืองอุตสาหกรรม และศูนย์การค้า ของภาคตะวันออก มีแนวโน้มการพัฒนาการผลิตสูงเพราะมีข้อได้เปรียบในเรื่องที่ตั้งและความสะดวก ในการขนส่ง นอกจากนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวยังมีส่วนสร้างรายได้ให้กับสาขาการค้าและบริการ โดยตรงปีละเป็นจำนวนมาก ทางด้านการเกษตรได้ทำการเพาะปลูกพืชมากกว่าการเลี้ยงสัตว์ เนื้อที่ ถิ่นครองเพื่อการเกษตรประมาณ 1,763,245 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 70 % ของเนื้อที่ทั้งจังหวัด ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนระดับปานกลางเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่น ๆ ลักษณะการใช้ที่ดินในพื้นที่ถิ่นครองเพื่อ การเกษตรที่สำคัญได้แก่การใช้ที่ดินเพื่อการทำนา ทำไร่ และอื่น ๆ แต่มีปัญหาการขาดแคลนแหล่ง- น้ำเพื่อการเกษตรแล้ว ยังประสบปัญหาในด้านธรรมชาติเกี่ยวกับความแปรปรวนของดินฟ้าอากาศ เกษตรกรขาดความรู้ในด้าน การเกษตรแผนใหม่ ซึ่งเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของเกษตรกร ระดับราคาของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรไม่แน่นอนทำให้เกษตรกรตกอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบในการ คอรองราคา เพราะส่วนใหญ่ผู้ซื้อเป็นผู้กำหนดราคารับซื้อ หรือที่เรียกว่าตลาดเป็นของผู้ซื้อมิใช่ของ ผู้ขายหรือผู้ผลิต

เศรษฐกิจของจังหวัดชลบุรีมีพื้นฐานทางการเกษตรนับว่าอยู่ในระดับสูงทางด้านการรายได้ ของประชาชน เช่นการทำไร่อ้อยและไร่มันสำปะหลัง ซึ่งได้กระทำติดต่อกันมาเป็นเวลานาน 10 - 15 ปีแล้ว ราษฎรได้บุกเบิกแผ้วถางป่าสงวนแห่งชาติเพื่อทำการเกษตรเหล่านี้ จนทำให้พื้นที่ที่เคยอุดม สมบูรณ์เกิดปัญหาการเสื่อมสมรรถนะหรือคุณภาพของดินเสื่อมโทรมอันเกิดจากการปลูกพืชทำลายดิน และจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นเมื่อมีการปลูกพืชเชิงกล่าวนิคเดียวกันซ้ำ ๆ กันตลอดทั้งปี โดยขาดการ บำรุงดิน ทำให้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในระยะยาวไม่คุ้มกับการลงทุน จึงต้องมีการแนะนำให้ เกษตรกรใช้วิธีการปลูกพืชตระกูลถั่วหมุนเวียนกับการปลูกมันสำปะหลังและอ้อย

ในระยะปี 2523 เป็นต้นมา ได้มีการส่งเสริมให้เพาะปลูกยางพารา โดยเฉพาะ
อำเภอหนองใหญ่ กิ่งอำเภอบ่อทอง และบางส่วนของอำเภอบ้านบึง และเริ่มมีการปลูกประปรายที่
อำเภอบางละมุง และในอนาคตงานส่งเสริมขยายพื้นที่ปลูกยางพาราจะกระจายออกไป

การเลี้ยงสัตว์

การเลี้ยงสัตว์เป็นอาชีพที่สำคัญอาชีพหนึ่งของจังหวัดชลบุรี สัตว์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็น
สัตว์ปีกและเพื่อการค้า โดยเฉพาะการเลี้ยงเป็ด ไก่ และหมู เป็นอาชีพที่มั่นคง และทำรายได้ให้
แก่เกษตรกรเป็นอันมาก การเลี้ยงเป็ดไข่ในจังหวัดได้เลี้ยงกันมานานและเป็นจำนวนมาก แต่การ
เลี้ยงเป็ดเนื้อยังไม่แพร่หลายและเป็นที่ยอดนิยม การเลี้ยงสัตว์ปีกในปัจจุบันนี้มีปัญหาเกี่ยวกับการ
จำหน่าย เนื่องจากสัตว์ที่มีชีวิตราคาลดต่ำลง ไม่คุ้มกับการดูแลรักษา ซึ่งต้องพึ่งพาอาศัยอาหารสัตว์
และยารักษาโรคสัตว์ ซึ่งนับว่าจะหายากและมีราคาแพงขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ผู้เลี้ยงรายย่อยประสบ
ภาวะการขาดทุนเป็นจำนวนมาก แต่ทางรัฐบาลก็ได้พยายามแก้ไขและตรึงราคาผู้เลี้ยงสัตว์อย่าง
เต็มที่ในกรณีที่เกิดปัญหาราคาตกต่ำ

สัตว์ที่เลี้ยงกันเป็นอาชีพหลัก ได้แก่การเลี้ยงโค และกระบือ มีฟาร์มอยู่ในอำเภอ
เมืองชลบุรี 4 แห่ง อำเภอบ้านบึง 3 แห่ง ซึ่งเป็นการเลี้ยงโคพันธุ์นมและพันธุ์เนื้อต่างประเทศ
และกระบือพื้นเมืองเพื่อส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศได้ไม่มากนัก ฟาร์มที่ชลบุรีนี้ส่วนใหญ่มีส่วน
สัมพันธ์กับผู้เลี้ยงในเขตจังหวัดนครราชสีมาด้วยเหมือนกัน

การเลี้ยงสัตว์ปีกและสุกร มีการเลี้ยงเป็ดพันธุ์ไข่และพันธุ์เนื้อมากขึ้น จึงเป็นแหล่ง
ผลิตลูกเป็ดส่งไปยังจังหวัดต่าง ๆ ท้องที่ที่เลี้ยงเป็ดกันมากได้แก่อำเภอพนัสนิคม อำเภอบ้านบึง
และอำเภอเมืองชลบุรี สำหรับการเลี้ยงไก่ นิยมเลี้ยงกันเป็นพวกไก่พันธุ์เนื้อ มีฟาร์มหลายแห่ง
ทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก กระจุกกระจายอยู่ทั่วไปในเขตอำเภอพนัสนิคม บ้านบึง ศรีราชาและ
พานทอง สุกรก็เลี้ยงกันมากในท้องที่ดังกล่าวเช่นกัน

การประมง

จังหวัดชลบุรีตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย ลักษณะภูมิประเทศมี
ภูเขาตั้งอยู่กึ่งกลางของจังหวัดออกเป็นแนวยาวจากทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปทางทิศตะวันออก
เฉียงใต้ ตอนเหนือเป็นที่ราบทิศตะวันออกและทิศใต้เป็นป่าเขา พื้นที่ลุ่มตอน ทิศตะวันตกทิศทะเล
มีความยาวตามแนวชายฝั่งประมาณ 156 กิโลเมตร มีอำเภอที่ติดชายทะเล 5 อำเภอ คือ

อำเภอเมืองชลบุรี อำเภอศรีราชา อำเภอบางละมุง อำเภอสัตหีบ และกิ่งอำเภอเกาะสีชัง มี
เกาะเล็กและเกาะใหญ่ ประมาณ 40 เกาะ

ปัจจุบันนี้สภาพการประมงทะเลได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสิ่งแวดล้อม ความอุดม
สมบูรณ์ของทรัพยากรการประมงได้ลดน้อยถอยลงทั้งนี้ผลเนื่องมาจากหลายด้านด้วยกัน เช่นการ
วิวัฒนาการเครื่องมือทำการประมงใช้เทคโนโลยีใหม่ที่มีประสิทธิภาพสูง จำนวนเครื่องมือจับสัตว์
น้ำมากขึ้น ผลกระทบจากสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ น้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม จำนวนป่าไม้ชาย
เลนซึ่งเป็นที่เพาะพันธุ์และอาศัยของสัตว์น้ำวัยอ่อนได้ถูกทำลายลงมาก และการฝ่าฝืนกระทำผิด
พ.ร.บ. การประมงโดยลักลอบจับปลาวัยอ่อนและปลาวางไข่ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบมาจากการ
ขยายเขตเศรษฐกิจจำเพาะ 200 ไมล์ทะเลของแต่ละประเทศทำพื้นที่ในการทำประมงน้อยลง
ผลผลิตอยู่ในเขตจังหวัด ปัจจุบันนี้ได้มีการส่งเสริมให้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งเพื่อทดแทนสิ่งที่
สูญเสียไป การเพาะเลี้ยงชายฝั่งนี้กระทำโดยปรับปรุงที่ดินที่ว่างเปล่าตามบริเวณชายฝั่งให้ได้ใช้
ประโยชน์อย่างเต็มที่ดังจะเป็นอยู่ตามบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดชลบุรี ได้มีการเลี้ยงกุ้งทะเล
การเลี้ยงหอยนางรม การเลี้ยงหอยแมลงภู่ และเลี้ยงหอยกะพงเป็นต้น การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง
ก็จะเป็นอาชีพอีกอาชีพหนึ่งที่จะสร้างชื่อเสียงและรายได้ให้แก่ครอบครัวชาวประมงจังหวัดชลบุรี

การประมงแบ่งออกเป็นการประมงทะเล การเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และการเพาะ
เลี้ยงปลาน้ำจืด

การประมงทะเลส่วนใหญ่เป็นการประมงแบบยังชีพ คือการใช้เรือและเครื่องมือทำ
การประมง ออกไปทำการประมงนอกจากชายฝั่งไม่เกิน 1 วัน ก็กลับเข้าฝั่ง เช่นการใช้เครื่องมือ
อวนลาก อวนล้อมจับ อวนลอย เรือจับปลาหมึก และเครื่องมือประจำที่โป๊ะน้ำลึก และน้ำตื้น มี
เรือที่ใช้ทำการประมงตั้งแต่ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดเครื่องยนต์ตั้งแต่ 1 - 60 ตันกรอสส์
และมีการประกอบอาชีพผลิตภัณฑจากสัตว์น้ำทะเล เช่นโรงน้ำปลา การแปรรูปสัตว์น้ำทำเค็ม
และการค้าสัตว์น้ำสดเค็มอีกประเภทหนึ่งด้วย

การเพาะเลี้ยงชายฝั่งจังหวัดชลบุรีมีแม่น้ำบางปะกงไหลลงสู่ทะเลทางคันทิศเหนือ
ของจังหวัด แต่ละปีแม่น้ำสายนี้จะพัดเอาตะกอนซึ่งเป็นอินทรีย์วัตถุลงสู่ปากอ่าว ทำให้ตกตะกอนทับถม
เป็นโคลนตามบริเวณปากอ่าวและชายฝั่งทะเล ท้องที่อำเภอเมืองชลบุรี อินทรีสารเหล่านี้จะทับถม
เน่าเปื่อยและก่อให้เกิดแบคทีเรียและเชื้อโรคนานาชนิด จุลชีพเหล่านี้จะกลายเป็นโซ่อาหารของ
สัตว์น้ำ เช่น กุ้ง ปู หอย ปลา จึงทำให้บริเวณพื้นที่ชายทะเลดังกล่าวเหมาะแก่การเพาะเลี้ยง

สัตว์น้ำชายฝั่ง. ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่งไปแล้ว ได้แก่การเลี้ยงกุ้งทะเล การเลี้ยงหอยนางรม การเลี้ยงหอยแมลงภู่ การเลี้ยงหอยกะพง การทำฟาร์มกุ้งขนาดใหญ่ และเพาะพันธุ์ปลากะพง แจกจ่ายแก่ผู้เลี้ยงทั้งในและต่างประเทศ

การประมงน้ำจืด สภาพพื้นที่ของจังหวัดชลบุรีไม่เอื้ออำนวยให้ถึงแม้จะมีแหล่งน้ำชลประทานอยู่มาก เช่นอ่างเก็บน้ำบางพระ อ่างเก็บน้ำบางพระ อ่างเก็บน้ำบางปะชัน อ่างเก็บน้ำบางละมุง และอ่างเก็บน้ำพุลูตาหลวง อ่างเก็บน้ำห้วยคต แหล่งน้ำเหล่านี้เก็บกักน้ำไว้ใช้เพื่อการบริโภค แต่ก็มีท้องที่อ่างเก็บน้ำหนอง และอ่างเก็บน้ำพนสนิม เป็นที่ราบลุ่ม และมีลำคลองชลประทานขนาดเล็ก ราษฎรทั้งสองอ่างเก็บน้ำเคยประสบภัยแล้งปีละครั้ง ปลาที่เลี้ยงได้แก่ปลากะเพียน ปลานิล ปลากุฏ และปลาจีน จากการสำรวจของพนักงานสถิติมีผู้เลี้ยงปลาน้ำจืด 174 ราย เนื้อที่ 480 ไร่ แต่ชาวประมงก็ประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากน้ำมันและอุปกรณ์การประมงราคาสูงขึ้น ชาวประมงจึงหันมาทำการประมงชายฝั่งมากขึ้น

การป่าไม้

พื้นที่ป่าไม้ในจังหวัดมีเหลือน้อยเต็มที เนื่องจากการบุกรุกทำลายป่าโดยผู้มีอิทธิพลสนับสนุนอยู่เบื้องหลัง เพื่อนำไม้แปรรูปจำหน่าย หรือถ้าเป็นไม้ขนาดเล็กก็จะเอาไปทำเสาเข็ม หรือเผาถ่านขาย การทำลายป่ามีมากไม่สามารที่จะควบคุมดูแลได้อย่างทั่วถึง จึงทำให้จังหวัดเกิดความแห้งแล้งและอากาศค่อนข้างร้อน ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าเหลือเพียง 451.84 ตารางกิโลเมตร หรือคิดเป็นร้อยละ 31.43 ของพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ จะเห็นได้ว่ามีต้นไม้เหลือน้อย ราษฎรบุกรุกถางป่าสงวนแห่งชาติเพื่อทำเป็นไร่อ้อยและไร่มันสำปะหลัง ผู้มีอิทธิพลก็ตั้งโรงเลื่อยไม้เพื่อนำมาแปรรูป กิจการทำลายป่าไม้ได้ทำกันมานานถึง 10 - 15 ปีมาแล้ว ซึ่งเป็นตัวการสำคัญที่ทำให้พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติต้องสูญสิ้นไป

ค่านอุตสาหกรรมเหมืองแร่

จังหวัดชลบุรีนับว่าเป็นจังหวัดที่มีแร่ทางธรรมชาติที่สำคัญแห่งหนึ่งของภาคตะวันออก แร่ที่สำคัญคือ แร่พลวง ซึ่งพบที่เทือกเขาชะอานไอน อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ คลองตะเคียนท้องที่หมู่ 1 ตำบลบ่อทอง กิ่งอำเภอบ่อทอง อำเภพนสนิม ซึ่งเดิมมีปัญหาเกี่ยวกับราษฎรจำนวนมาก หังจากจังหวัดชลบุรีและจังหวัดใกล้เคียงเข้าไปลักลอบขุดแร่ จังหวัดชลบุรีจึงได้แก้ไขปัญหามา

โดยการป้องกันและปราบปรามการลักลอบซุกแร่ แต่ก็ประสบปัญหาเรื่องขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ ยานพาหนะ เครื่องมือสื่อสาร ประกอบกับมีข้อจำกัดทางลักษณะภูมิประเทศ อิทธิพลของผู้อยู่เบื้องหลังการลักลอบซุกแร่ ซึ่งปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อเนื่องจากกรณีดังกล่าวก็คือ ปัญหาการทำเหมืองแร่ ที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ การควบคุมการขายแร่พลวงเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย และการลักลอบเข้าไปซุกแร่ในแปลงซึ่งคนไม่ได้เป็นเจ้าของประทานบัตร ทางราชการได้มีแนวทางแก้ไขปัญหานี้โดยเร่งรัดให้มีหน่วยราชการที่มีหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ ดำเนินการออกประทานบัตรเพื่อให้การซุกแร่เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย

การอุตสาหกรรม

การอุตสาหกรรมเป็นหัวใจสำคัญของระบบเศรษฐกิจในจังหวัดที่ท่ารายได้ให้แก่ประชาชน และนำความเจริญรุ่งเรืองมาสู่ท้องถิ่น ประกอบกับจังหวัดชลบุรีมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมได้เป็นอย่างดี รัฐจึงให้ความสำคัญในชายทะเลด้านตะวันออกนี้มาก ได้แก่

- การปรับปรุงท่าเรือน้ำลึกที่สัตหีบ สามารถรับเรือขนาด 1 แสนตันได้
- การสร้างท่าเรือน้ำลึก และนิคมอุตสาหกรรมที่แหลมฉบัง (พ.ศ.2530)
- การสร้างเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเชื่อมจังหวัดฉะเชิงเทรา - สัตหีบ และแหล่งอุตสาหกรรมหนัก
- สร้างคลังเก็บผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมจากโรงงานแยกแก๊สที่เขามะขาม อำเภอสัตหีบ
- พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก โดยกำหนดให้จังหวัดชลบุรีเป็นเมืองหลักของ

ภาคตะวันออก เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า การธนาคาร และการปกครองของภาค

อุตสาหกรรมมีทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางเกษตรกรรม ได้แก่ โรงสีข้าว โรงงานอัดมันเม็ค โรงงานน้ำตาลทราย ฯลฯ

อุตสาหกรรมในจังหวัดชลบุรีขยายตัวได้รวดเร็วมาก เพราะสะดวกในด้านขนส่ง และเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติต่าง ๆ ปัญหาสำคัญของการอุตสาหกรรมที่ประสบอยู่ คือปัญหาแหล่งน้ำ ไม่มีแหล่งน้ำสำคัญที่จะนำไปประกอบอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้

การคมนาคม

- การคมนาคมทางบก มีพวงหลวงที่สามารถติดต่อกับหลายจังหวัดได้อย่างสะดวก ทางหลวงหลักที่เป็นเส้นทางผ่านจังหวัดในภาคตะวันออก ได้แก่ทางหลวงหมายเลข 3 สุขุมวิท และถนน

สามบางนา - ตราด ส่วนทางหลวงที่เชื่อมกับต่างจังหวัดและภายในจังหวัด มีถึง 38 สาย และมีเส้นทางรถยนต์โดยสารติดต่อกับภายในจังหวัด และจังหวัดใกล้เคียง 33 เส้นทาง

- คมนาคมทางน้ำ ชลบุรีเป็นเมืองน้ำ แต่มีน้ำเค็มเป็นส่วนมาก จึงเป็นเมืองน้ำทะเลเป็นหลัก การดำเนินธุรกิจการค้าของอาศัยทางทะเลในการขนส่ง มีเรือโดยสารและบรรทุกสินค้าระหว่าง อำเภอสัตหีบ - กิ่งอำเภอกะสีซึ่ง นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุงท่าเรือสัตหีบ เป็นท่าเรือพาณิชย์ชั่วคราวก่อนการสร้างท่าเรือน้ำลึกที่แหลมฉบัง อำเภอสัตหีบ กิ่งอำเภอกะสีซึ่ง เป็นท่าเรือ น้ำลึกขนาดใหญ่ มีเรือเดินทะเลขนาด 2 แสนตัน ขึ้นไป มารับขนส่งสินค้าเกษตรพวกมันสำปะหลัง ข้าว ข้าวโพก ส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ

ทรัพยากรและผลผลิต

จังหวัดชลบุรีมีพื้นที่กว้างขวาง มีลักษณะภูมิประเทศในแต่ละพื้นที่ต่างกันเช่น ที่ราบชายฝั่งทะเล ที่ราบลุ่มระนาบ เขิงเขา และภูเขา อาชีพจึงมีลักษณะที่ต่างกัน ได้แก่

- ผลผลิตทางการประมง มีการจับปลาทะเลและเพาะเลี้ยงจำนำย
- ผลผลิตทางการเกษตร ไร่แก้งข้าว มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด มะพร้าว ผลไม้เงาะ ทุเรียน ยางพารา การเลี้ยงสัตว์ (เบ็ด ไก่ หมู วัว)
- ผลผลิตทางอุตสาหกรรม ไร่แก้ง มันสำปะหลังอัดเม็ด แป้งมัน น้ำตาล น้ำมัน อาหารกระป๋อง ไม้อัด แร่พลวง และการท่องเที่ยว

4. สภาพทางสังคม

4.1 ลักษณะโครงสร้างทางสังคม

จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกและมีอัตราความเจริญสูง ทั้งทางด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม พณิชยกรรม และการท่องเที่ยวอย่างมากมาตาม แต่ลักษณะทางสังคมยังมีสภาพเป็นลักษณะสังคมชนบท และมีลักษณะเป็นสังคมประเพณีนำ ก้าวคือพฤติกรรมทางสังคมของประชากร ยังถือหลักธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมที่ถือปฏิบัติกันมาแต่ครั้งก่อน เป็นสังคมแบบชนบท คือมีลักษณะความเป็นอยู่และลักษณะมนุษย์สัมพันธ์ต่อกันอย่างมีน้ำใจ มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เห็นอกเห็นใจกัน และ"ยังนับถือน้ำใจ"กันอยู่ไม่มีลักษณะสื่อให้เห็นว่า "ตัวใครตัวมัน" หรือ"ชुरะไม่ไช่" อันเป็นลักษณะสังคมเมืองอย่างในกรุงเทพฯ ฯ แม้ชลบุรีจะเป็นเมืองใหญ่

และอยู่ใกล้กรุงเทพฯ เพียงไม่ถึง 100 กิโลเมตรก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากจังหวัดชลบุรีเป็นแหล่ง
ทรัพยากร และประชากรมีรายได้จากการประกอบอาชีพสูง ไม่มีการแก่งแย่งมากนัก ลักษณะพื้นที่
ไม่กว้างใหญ่ ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนในท้องถิ่น ประกอบกับมีสิ่งยึดมั่นในประเพณีเดียวกัน ถึง
จะอพยพมาจากแหล่งอื่นก็ได้ปรับตัวเข้ากับประเพณีเดียวกัน ปัญหาทางสังคมจึงไม่น่าจะมีมากนัก
นอกจากการแบ่งกลุ่มในอาชีพบางอย่าง จำเป็นต้องอาศัยสมัครพรรคพวก อาจมีการแบ่งแยก
เข้ากันไม่ได้ และเป็นปัญหาร้ายแรงต่อระบบเศรษฐกิจและการปกครองก็มียุ่บ้าง เช่น กลุ่ม
อิทธิพลต่าง ๆ กลุ่มผู้ถือกรรมสิทธิ์ของหนีภาษี เนื่องจากอยู่ใกล้ทะเลและทางรถยนต์สะดวกในการ
ขนส่ง กลุ่มลักลอบซุกแร่ เป็นต้น ซึ่งมีทั้งฝ่ายเอกชน และมีคนของทางราชการลอบหนุนหลังอยู่
อย่างไรก็ตาม คนในกลุ่มนี้ก็พยายามที่จะสมานประโยชน์กันกันในลักษณะด้อยที่ถ้อยอาศัยกัน เพื่อ
ป้องกันการขัดแย้งระหว่างกัน อันจะเป็นเหตุให้ถูกปราบปรามซึ่งต้องเสียทั้งประโยชน์และเกียรติยศ
ชื่อเสียงที่ได้พยายามทุ่มเงินทองสร้างเป็นใบปลิวมรดกของตัวเอง คนกลุ่มนี้นอกจากจะมีอิทธิพลด้าน
การเงิน ธุรกิจแล้ว ยังผูกพัน (ถือว่า) ได้รับความคุ้มครองจากนักการเมืองอีกด้วย

ลักษณะโครงสร้างทางสังคม เป็นสังคมเศรษฐกิจโดยที่ประชากรมีรายได้ และมี
งานทำกันอย่างทั่วถึง ส่วนมากเป็นคนมีเชื้อสายจีน มีความขยันขันแข็งและอดทน มีความคิดริเริ่ม
ในทางการค้า จึงมีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจ พยายามปรับปรุงฐานะให้มีการกินดีอยู่ดี สร้าง
บ้านเรือนให้หนาอยู่ ทำให้ตัวเมืองขยายออกไปนอก ๆ เขต กิจการบ้านจัดสรรได้ก้าวหน้าไป
อย่างมาก ทำให้เกิดธุรกิจการรับเหมาก่อสร้างได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง

ที่อยู่อาศัย

ในปัจจุบัน บ้านเรือนไม่ใช่เป็นเพียงที่อยู่อาศัยอย่างเดียวเสียแล้ว แต่บ้านมีความ
หมายที่เป็นถึงหลักทรัพย์ ที่เป็นการลงทุน เป็นแหล่งผลิตเพื่อการดำรงชีวิต เป็นที่สร้างความมั่นคง
และให้ความอบอุ่น เป็นศูนย์รวมของครอบครัว นอกจากนี้บ้านยังเป็นส่วนย่อยที่สุดของการพัฒนา
ของสังคม ฉะนั้น ผู้ที่มีบ้านเป็นของตนเองเป็นหลักแหล่งแล้ว ย่อมเป็นผู้ที่มองเห็นอนาคตข้างหน้า
พร้อมกับความมั่นใจ เสมือนหนึ่งว่าได้ถือหลักทรัพย์อันมั่นคง และมีแต่จะเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ

ชลบุรีสภาพในอดีตนั้นมีความเป็นมาพร้อม ๆ กับประวัติศาสตร์ไทยเลยทีเดียว ถ้า
มองในแง่ของนิเวศน์สถาน ECOLOGICAL SETTLEMENT จะเห็นได้ว่าตัวเมืองชลบุรีแท้ ๆ นั้น
ก็เป็นเพียงหมู่บ้านเล็ก ๆ ติดกับทะเลมีผู้คนอพยพไปทำมาหากินตามพื้นเพเดิม คือทำไร่ และจับปลา

หาเลี้ยงชีพ ดังนั้นชื่อหมู่บ้านที่คนเหล่านั้นทำมาหากินก็คงไม่ใช่เมืองชลบุรีอย่างที่เรียกกันในปัจจุบัน น่าจะเรียกว่า "บางปลาสร้อย" และเข้าใจว่า "บางปลาสร้อย" เป็นแหล่งกำเนิดของชลบุรี มากกว่าแหล่งอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อเป็นเมืองด้วยกัน เช่น ศรีพะโล้ บางทราย เมืองพระรถ (พนัสนิคม) เรื่องราวและข้อเท็จจริงของแต่ละเมืองนั้นต่างก็เกิดขึ้นจากคำเล่าลือ นิทาน และปะปนไปกับ ประวัติศาสตร์ พงศาวดาร แล้วแต่สภาพทางภูมิศาสตร์กำหนด ในปัจจุบันนั้นชลบุรีกลายเป็นเมืองที่แออัดหนาแน่น ที่อยู่อาศัยเริ่มจำกัด ขณะเดียวกันในเขตชานเมืองก็เริ่มขยายออกเรื่อย ๆ บ้านเช่ามีราคาสูงและหายากในขณะที่คนต่างถิ่นก็อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่เรื่อย ๆ

ลักษณะที่อยู่อาศัย

ตามลักษณะทั่วไป จังหวัดชลบุรีเป็นจังหวัดที่ประชากรมีรายได้ค่อนข้างสูง ดังนั้นที่อยู่อาศัยส่วนใหญ่จึงอยู่ในสภาพที่ดีตามฐานะานุรูป คือผู้มีรายได้สูงก็จะมีบ้านอาศัยอยู่ในที่ดินผืนใหญ่ บ้านเรือนหรูหราใหญ่โต อุปกรณ์อำนวยความสะดวกครบครัน และจะเล็กและย่อยลงไปตามลำดับ คนเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่น มีอาชีพทางค้าขาย และมีที่ดินในความเป็นเจ้าของในเขตเมืองอยู่มาก

รองลงไปเป็นพวกที่รายได้ปานกลาง ส่วนใหญ่เป็นผู้มีอาชีพรับจ้างในงานธุรกิจ ธนาคาร และข้าราชการ พวกที่เป็นคนท้องถิ่นที่มีบ้านเรือนอยู่อาศัยในที่ดินมรดก ผู้อยู่บ้านก็ค้าขาย เล็ก ๆ น้อย ๆ

บ้านเช่าซื้อ

ปัจจุบันในจังหวัดชลบุรีกำลังตื่นตัวเรื่องบ้านจัดสรรเพื่อการเช่าซื้อ เหล่านี้มักเป็นกิจการของผู้มีรายได้สูง และมีที่ดินเป็นของตนเอง ในเขตเมืองทำการจัดสรร และปลูกอาศัย ที่อยู่อาศัยใหญ่ๆที่ยังไม่มีบ้านเรือนเป็นของตนเองได้เช่าซื้อ

นอกจากนี้การเคหะแห่งชาติก็ได้จัดสรรบ้านเช่าซื้อชั้นที่ หมู่ที่ 2 ตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จำนวนกว่า 300 หลัง โดยแบ่งพื้นที่ออกเป็นขนาด 100 - 80 - 60 ตารางวาตามลำดับพร้อมอาคารบ้านอยู่อาศัย ขณะนั้นเช่าซื้อเต็มหมดแล้ว ผู้เช่าซื้อส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ และประชาชนผู้มีรายได้ปานกลาง

แหล่งเสื่อมโทรม

จังหวัดชลบุรีนั้นแม้ประชากรจะมีรายได้ค่อนข้างสูง แต่ยังคงขาดแคลนที่อยู่อาศัยในเขตเมืองชลบุรีมีแหล่งเสื่อมโทรมหรือสลัมที่เห็นเด่นชัดคืออยู่ในเขตเมืองที่มีความเจริญทางด้านพาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม สภาพทั่วไปเป็นบ้านไม้แบบห้องแถวเรียงรายกันอยู่เป็นกลุ่ม ผู้อยู่อาศัยมีรายได้น้อย ส่วนใหญ่เป็นบ้านเช่าในอัตราค่าเช่า 200 - 1,200 บาท เป็นแหล่งอาชญากรรม การพนัน และยาเสพติด ทั้งนี้เพราะคนในนั้นเป็นพวกอพยพมาจากแหล่งอื่น มีอาชีพรับจ้าง กรรมกร และถีบสามล้อ แค่ชอบเล่นการพนัน คี๋มสุรา และเป็นแหล่งเก็บตัวของอาชญากรรม

ศาสนา

ประชากรของจังหวัดชลบุรี 99% นับถือศาสนาพุทธ 1% นับถือศาสนาคริสต์และอิสลาม

ภาษา

ภาษาที่ใช้ในจังหวัดชลบุรีคือภาษาไทยกลางประมาณ 98% ภาษาถิ่นอันได้แก่ไทยอิสลาม และอื่น ๆ ประมาณ 2%

วัด

วัดในศาสนาพุทธ	มีจำนวน	273	วัด
ศาสนาคริสต์	มีจำนวน	10	วัด
ศาสนาอิสลาม	มีมัสยิด	18	แห่ง

สาธารณูปโภค

อันได้แก่การไฟฟ้า การประปา การอนามัย การไปรษณีย์ โทรศัพท์ โรงเรียน โดยทั่วไปเมื่อเทียบกับจังหวัดอื่นจังหวัดชลบุรีอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี เช่นการไฟฟ้า มีโครงการขยายทั่วทุกหมู่บ้านได้ขยายไปแล้ว 255 หมู่บ้าน จากจำนวน 611 หมู่บ้าน ที่เหลือกำลังดำเนินการอยู่ การสาธารณสุข (อนามัย) มีโรงพยาบาลทุกอำเภอ มีสถานอนามัยตำบล 78 แห่ง สำนักงานตักครรภ์ 12 แห่ง (ชลบุรีมี 83 ตำบล)

การศึกษา

ชลบุรีมีการศึกษาขยายตัวอย่างรวดเร็ว มีสถานับการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่อนุบาล

ถึงขั้นประถมศึกษา อาชีวศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษาในรูปของมหาวิทยาลัย มีการศึกษาถึงปริญญาโท นับว่าสามารถรองรับการขยายตัวของประชากรได้พอสมควร ซึ่งมีส่วนตรงต่อการพัฒนาการศึกษาชาติ ประชากรส่วนมากได้รับการศึกษาดี จึงสามารถพัฒนากิจกรรมด้านต่าง ๆ ได้รวดเร็ว แต่อย่างไรก็ตามปัญหาทางการศึกษาของจังหวัดชลบุรีก็มี เช่น

- ปัญหาการศึกษาชั้นประถมต้น มีนักเรียนตกซ้ำชั้นมาก สาเหตุมาจากผู้ปกครองฐานะยากจน ขาดแคลนไปโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ
- ปัญหาครูมีอาชีพอื่นนอกเหนือจากสอนหนังสือจึงขาดการเอาใจใส่ในการสอน
- ปัญหาครูเรียนต่อภาคค่ำเพื่อเพิ่มพูนความรู้
- ปัญหาครูสอนในชนบทแต่บ้านพักอยู่ในเมืองเดินทางไปกลับ ทำให้ขาดประสิทธิภาพในการสอน ขาดสัมพันธภาพกับประชาชน
- ปัญหาการศึกษานอกโรงเรียน และการฝึกอบรมด้านวิชาชีพที่เหมาะสมกับการพัฒนาอุตสาหกรรม และความเจริญทางเศรษฐกิจ

ก ล ก

ข้อมูลทางการศึกษา (ปี 2524) มีดังนี้

- สถานศึกษา (ทุกระดับ) ในระบบโรงเรียน	485 แห่ง
ครู - อาจารย์	7,990 คน
นักเรียน - นักศึกษา	163,368 คน
- สถานศึกษา (ทุกระดับ) นอกโรงเรียน	39 แห่ง
ครู - อาจารย์	310 คน
นักเรียน - นักศึกษา	3,812 คน
- โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์	1 แห่ง
- ศูนย์ส่งเสริมวัฒนธรรม	1 แห่ง
- หอสมุดประชาชน	6 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	83 แห่ง
- หน่วยการศึกษาเคลื่อนที่	1 แห่ง
- กลุ่มสนใจ	20 แห่ง

4.2 ประชากร

จากการสำรวจเมื่อสิ้นปี 2524 มีประชากรทั้งหมด 738,221 คน แยกเป็นชาย 384,392 คน หญิง 353,729 คน

4.3 การปกครอง

จังหวัดชลบุรีแบ่งเขตการปกครองตามลักษณะราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็น 8 อำเภอ และ 2 กิ่ง 83 ตำบล 611 หมู่บ้าน ดังนี้คือ

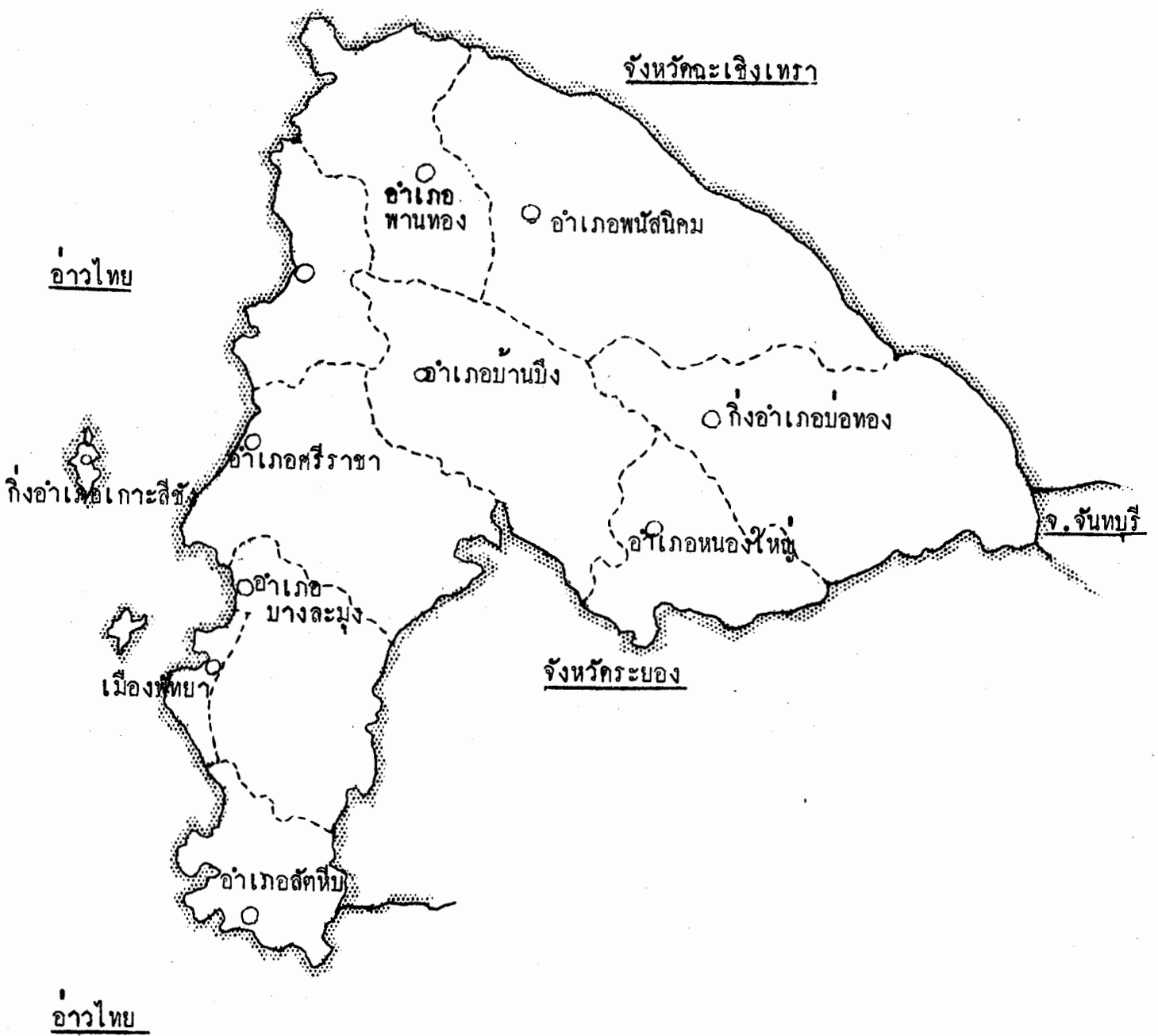
อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	สุขาภิบาล
เมืองชลบุรี	18	122	1 (เมือง)	3
พนัสนิคม	21	188	1 (เมือง)	1
พานทอง	11	74	-	2
บ้านมิ่ง	7	44	-	2
ศรีราชา	7	50	1 (ตำบล)	2
บางละมุง	8	58	-	2
สัตหีบ	4	29	-	1
หนองใหญ่	3	14	-	1
กิ่งอำเภอมอบทอง	3	26	-	1
กิ่งอำเภอเกาะสีชัง	1	6	-	1
รวมทั้งสิ้น	83	611	3	16

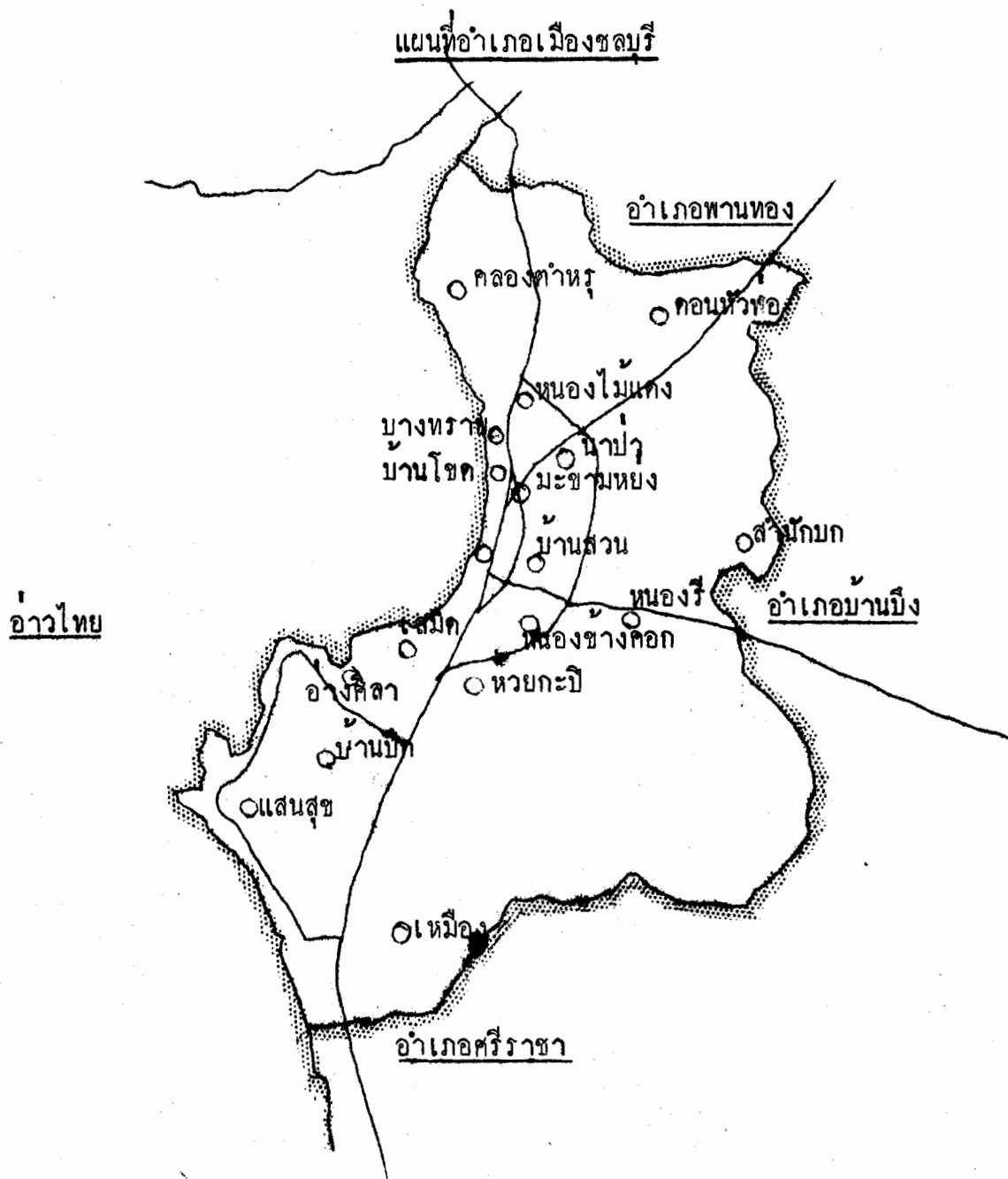
ในส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่น มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 3 แห่ง (ได้แก่ เทศบาลเมืองชลบุรี เทศบาลเมืองพนัสนิคม และเทศบาลตำบลศรีราชา) สุขาภิบาล 16 แห่ง และเมืองพัทยา

4.4 ลักษณะการบริหารการปกครองหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นและประวัติความเป็นมา

การบริหารการปกครองของจังหวัดชลบุรีมีสถานะเช่นเดียวกับจังหวัดอื่นในประเทศไทย ซึ่งเป็นการปกครองแบบรวมอำนาจอยู่กับศูนย์กลาง โดยแบ่งสายการปกครองเป็นจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้านดังนี้

แผนที่จังหวัดชลบุรี

อำเภอเมืองชลบุรี

ความเป็นมา

จากหลักฐานที่พอสันนิษฐานได้ว่า อำเภอเมืองชลบุรีเคยเป็นเมืองมาแต่โบราณ ประมาณยุคต้นของกรุงสุโขทัย หรือสมัยทอมนยังมีอำนาจครอบคลุมในบริเวณแหลมทองนี้อยู่ เมืองโบราณนั้นได้แก่เมืองศรีพระโร ตำบลหนองไม้แดง อำเภอเมืองชลบุรี เชื่อกันว่าได้เป็นบ้านเมืองตลอดมาจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ อำเภอเมืองมีชื่อว่า "อำเภอบางปลาสร้อย" และได้เปลี่ยนมาเป็นอำเภอเมืองชลบุรีเมื่อ พ.ศ. 2481 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 55 หน้า 660 ลงวันที่ 14 พฤศจิกายน 2481) เมื่อเปลี่ยนมาแล้วที่ว่าการอำเภอที่ตั้งอยู่ที่เดิม คือคลองบางปลาสร้อย ซึ่งใกล้ ๆ ศาลากลางจังหวัดชลบุรี ปัจจุบันที่ว่าการอำเภอได้ย้ายไปสร้างใหม่บริเวณชายทะเล ห่างจากที่เดิมเล็กน้อย

ภูมิประเทศ

อำเภอเมืองชลบุรีมีพื้นที่ประมาณ 225,292 ตารางกิโลเมตร มีชายฝั่งทะเลตามแนวทิศเหนือ - ใต้ 35 กิโลเมตร โดยทั่วไปเป็นที่ราบเนินเขา มีดินอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก ทำนา ทำสวน ไม่มีลำน้ำลำคลองธรรมชาติ ไม่มีสภาพป่าเขาหลงเหลืออยู่ในปัจจุบัน

ประชากร

พลเมืองทั้งสิ้นมีจำนวน 124,072 คน เป็นชาย 63,118 คน เป็นหญิง 60,954 คน (สถิติเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2525)

การปกครอง

ประกอบด้วย 18 ตำบล 122 หมู่บ้าน 1 เทศบาลเมือง 3 สุขาภิบาล คือ

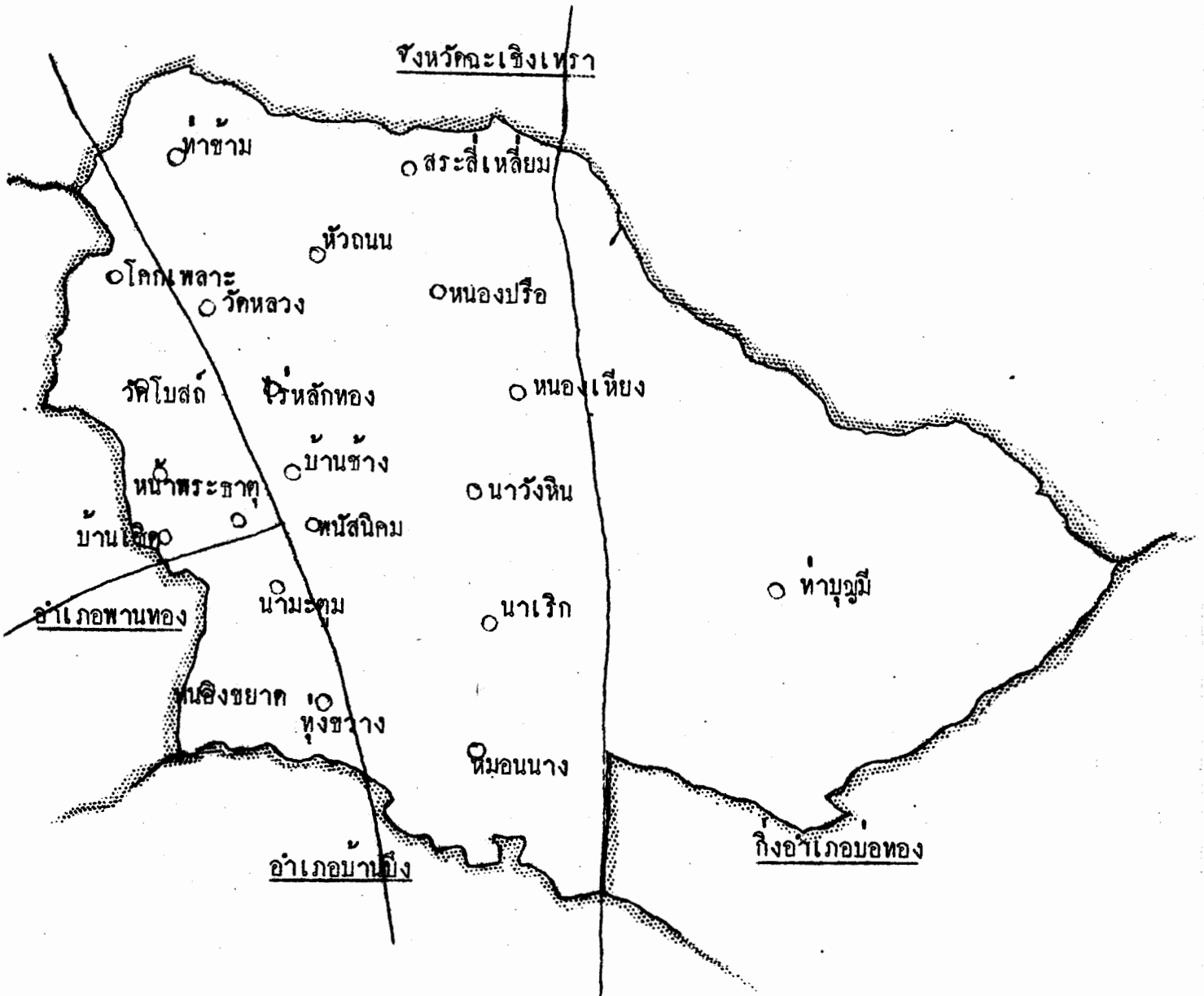
- ตำบลบ้านโศก	- ตำบลมะขามหยง
- ตำบลบางปลาสร้อย	- ตำบลคอนหัวพ้อ
- ตำบลนาป่า	- ตำบลสำนักบก
- ตำบลหนองไม้แดง	ตำบลหนองรี

- ตำบลหนองช้างคอก
- ตำบลเสม็ด
- ตำบลอ่างศิลา
- ตำบลเหมือง
- ตำบลบ้านสวน
- เทศบาลเมืองชลบุรี
- สุขาภิบาลบางทราย
- สุขาภิบาลบ้านสวน
- ตำบลห้วยกะปิ
- ตำบลบ้านปึก
- ตำบลแสนสุข
- ตำบลบางทราย
- ตำบลคลองตำหรุ
- สุขาภิบาลแสนสุข

ทรัพยากรและผลผลิต

อำเภอเมืองมีพื้นที่ทางเกษตรประมาณ 99,579 ไร่ เป็นพื้นที่ทำนา 45,000 ไร่ และพื้นที่ทำไร่ (ส่วนใหญ่ทำไร่พื้น) 26,908 ไร่ การทำสวนมีบ้างเล็กน้อย มีการเลี้ยงเบ็ดกันมาก การประมงมีการเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น หอยแมลงภู่ กุ้ง ประกะพง ปลากระดัง หอยกะพง หอยนางรม

แผนที่อำเภอพนัสนิคม

อำเภอพนสนิคม

ความเป็นมา

อำเภอพนสนิคมนับว่าเป็นเมืองโบราณอีกแห่งหนึ่งซึ่งเคยรุ่งเรืองเมื่อประมาณ 1,000 ปีมาแล้ว สมัยขอมยังเรืองอำนาจอยู่ในสุวรรณภูมิ หลักฐานที่กล่าวได้คือเมืองพระรถ ซึ่งคงเป็นเมืองสมัยเดียวกับเมืองพระรถหรือเมืองมโหสถที่คงศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี

กำแพงเมืองพระรถตั้งอยู่หน้าตำบลพระธาตุ อำเภอพนสนิคมในปัจจุบัน ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 2 กิโลเมตร เมื่อถนนสาย ชลบุรี - ฉะเชิงเทราตัดผ่านทำให้กำแพงเมืองถูกแบ่งเป็น 2 ส่วน บางส่วนทะลุเป็นไร่นาไปหมดแล้ว จะเห็นได้จากทางทิศตะวันตกของถนนซึ่งเป็นฐานกำแพงดินสูง 60 ศอก หน้า 10 ศอก ยาว 30 เส้น กว้าง 25 เส้น ริมกำแพงด้านเหนือเป็นสระใหญ่เรียก "สระซ่อง"

หลายปีมาแล้วมีผู้ขุดพบพระพุทธรูปศิลาสีค่าเนื้อละเอียดคล้ายหินบดยา ประทับยืนบนหลังพนัสบดี ณ บริเวณใกล้กำแพงเมือง สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงแปล "พนัสบดี" ว่า "เจ้าป่า" (พนัสบดี คือรูปนกกโบริภาพ มีจงอยปากใหญ่ แก้มเป็นกระพุ้ง คาสองข้างโฉบลงไปในออกมา) เชื่อกันว่าพระพุทธรูปองค์นี้มีอายุสมัยทวารวดี และนอกจากนั้นยังมีผู้ขุดพบพระพุทธรูปสมัยลพบุรีอีกจำนวนมากในบริเวณใกล้ ๆ กัน

สมัยรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2368 รัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้ยกหมู่บ้านต่าง ๆ ขึ้นเป็นเมืองรวม 27 แห่ง ได้ยกหมู่บ้านพระรถเป็นหัวเมืองชั้นตรี เรียกว่า "เมืองพนสนิคม"

ครั้น พ.ศ.2447 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดให้ยุบเมืองพนสนิคม เป็นอำเภอขึ้นอยู่ในความปกครองของจังหวัดชลบุรีมาจนปัจจุบันนี้

ภูมิประเทศ

อำเภอพนสนิคมมีพื้นที่ประมาณ 751.726 ตารางกิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 2.2 กิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นรูปยาวประมาณ 35 กิโลเมตร แบ่งพื้นที่เป็น 2 ลักษณะ คือ ด้านตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะเป็นป่าไร่ไถ้อยไร่มัน ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ทำนา มีคลองหลวงไหลผ่านใจกลางอำเภอ และคลองสาธิตาไหลมาจากอำเภอบ้านบึง

ประชากร

พลเมืองทั้งสิ้นประมาณ 154,480 คน แยกเป็นชาย 78,500 คน หญิง 75,980 คน

การปกครอง

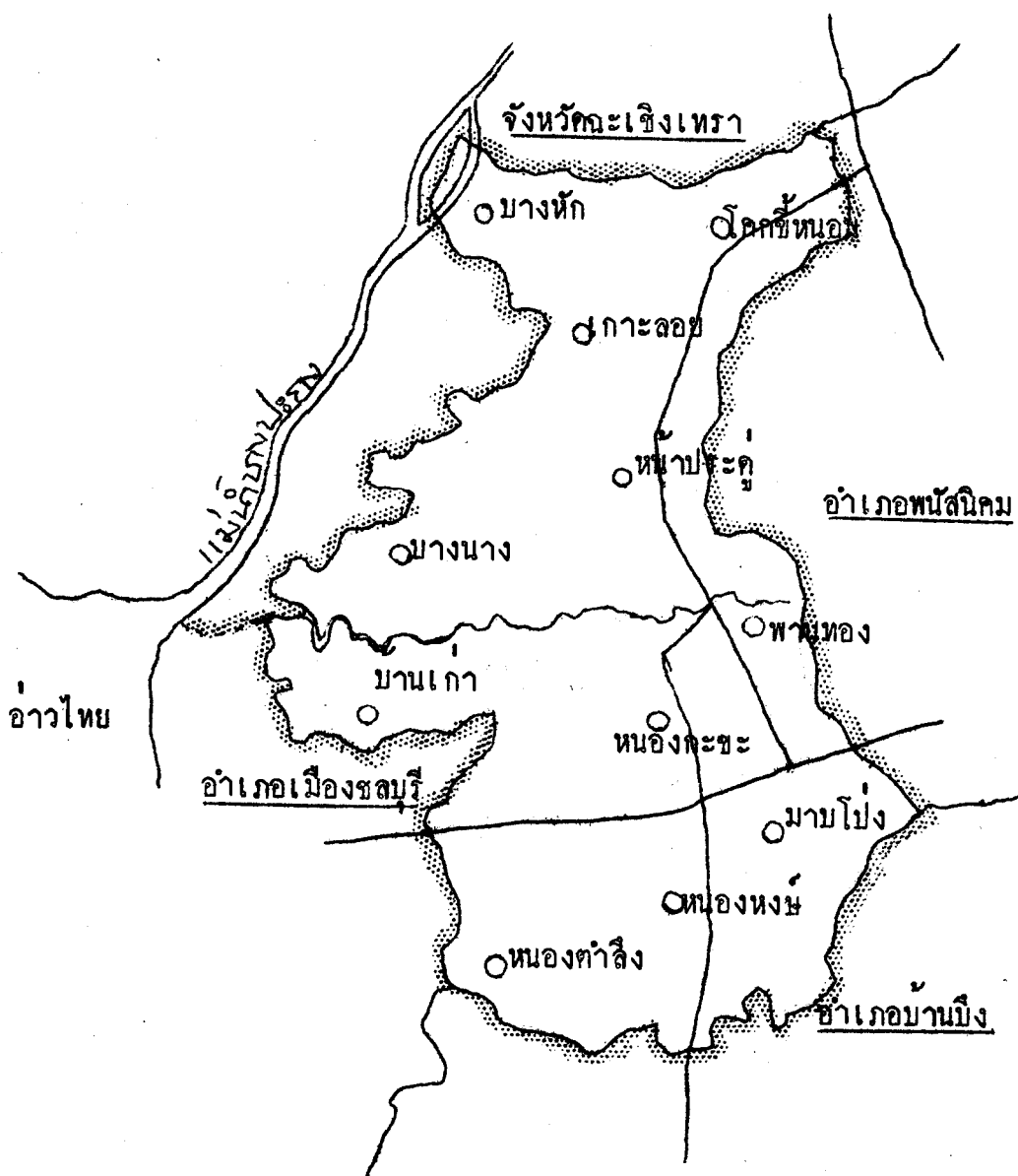
ประกอบด้วย 21 ตำบล 180 หมู่บ้าน 1 เทศบาลเมือง 1 สุขาภิบาล คือ

- ตำบลพนัสนิคม	- ตำบลหุงขวาง
- ตำบลบ้านเชือก	- ตำบลหนองเหียง
- ตำบลหนองซายาค	- ตำบลสระสี่เหลี่ยม
- ตำบลไร่หลักทอง	- ตำบลหมอนนาง
- ตำบลบ้านช้าง	- ตำบลวัดหลวง
- ตำบลท่าบุญมี	- ตำบลหัวถนน
- ตำบลนาเว็ก	- ตำบลนามะตูม
- ตำบลกุฎโง้ง	- ตำบลนาวังหิน
- ตำบลวัดโบสถ์	- ตำบลโคกเพลาะ
- ตำบลหน้าพระธาตุ	- ตำบลท่าข้าม
- ตำบลหนองปรือ	
- เทศบาลเมืองพนัสนิคม	
- สุขาภิบาลท่าบุญมี	

ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์

แต่เดิมอำเภอพนัสนิคมมีผลิตภัณฑ์จากการทำนาเพียงอย่างเดียว ประชากรส่วนใหญ่ 80 % มีอาชีพทำนา ปัจจุบันมีอุตสาหกรรมน้ำตาล ประชากรจึงมีอาชีพทำไร่ร้อยละ 20 มีการทำปศุสัตว์ได้แก่ เป็ด ไก่ โค กระบือ สุกร

แผนที่อำเภอพานทอง

อำเภอพานทอง

ความเป็นมา

อำเภอพานทองในครั้งแรกตั้งขึ้นโดยอาศัยบ้านนางเซย สุอังคะ ราษฎรบ้านพานทอง ตำบลพานทอง (ปี พ.ศ. ๒๓๖๕) กล่าวกันว่า "พานทอง" กร่อนมาจากคำว่าพรานทอง ซึ่งเป็นชื่อพรานผู้หนึ่งมีชีวิตรอยู่ในสมัยพระเจ้าตากสินมหาราชคุมพลเดินทัพผ่านเมืองโป่งตามูช จะผ่านไปยังบางปลาสร้อย และพรานทองผู้นี้ได้สำนึกซาบในการล่าสัตว์ตกสัตว์ จึงได้สร้างวัดขึ้นให้ชื่อว่าวัดพรานทอง

ต่อมาได้ย้ายที่ว่าการอำเภอไปตั้งอยู่ที่โรงเรียนบ้านท่าตะกูด เรียกชื่ออำเภอว่า "อำเภอท่าตะกูด" ครั้น พ.ศ. ๒๔๕๑ ได้มีการปลูกสร้างที่ว่าการอำเภอขึ้นใหม่เป็นการถาวรที่บ้านพานทอง แล้วตั้งชื่อว่า "อำเภอพานทอง" จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๔๘๑ ที่ว่าการอำเภอทรุดโทรมจึงย้ายสถานที่ตั้งใหม่เป็นปัจจุบัน

ภูมิประเทศ

อำเภอพานทองมีพื้นที่ ๑๘๐,๖๖๖ ตารางกิโลเมตร ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ ๒๒ กิโลเมตร สภาพของพื้นที่เป็นที่ลุ่มแบบท้องกระทะเหมาะแก่การทำนา ไม่มีภูเขา มีพื้นที่ค่อนข้างส่วนทำไร่และปลูกพืชล้มลุก

ประชากร

อำเภอพานทองมีประชากรทั้งสิ้นประมาณ ๓๘,๖๔๕ คน แยกเป็นชาย ๑๙,๑๔๔ คน หญิง ๑๙,๕๐๑ คน

การปกครอง

ประกอบด้วย ๑๑ ตำบล ๔๗ หมู่บ้าน ๒ สุขาภิบาล คือ

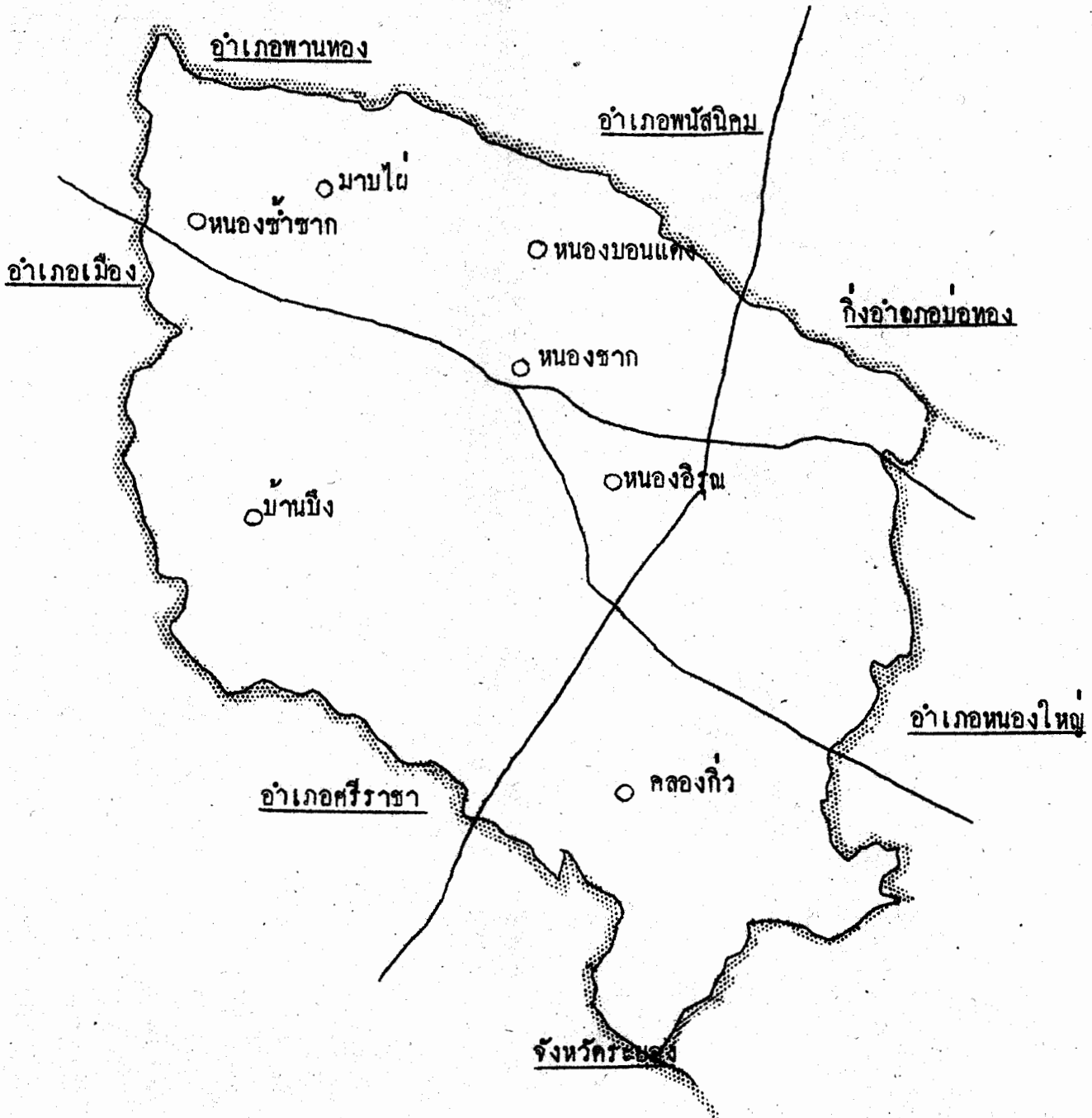
- ตำบลพานทอง	- ตำบลบางนาง
- ตำบลเกาะลอย	- ตำบลบ้านเก่า
- ตำบลมาบโป่ง	- ตำบลบางหัก
- ตำบลหนองคำสิง	- ตำบลหนองกะขะ

- ตำบลโคกขี้หนอน
- ตำบลหนองหงษ์
- สุขาภิบาลหนองคำดิ่ง
- ตำบลหน้าประตู
- สุขาภิบาลพานทอง

ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์

อาชีพหลักทำนา 80 % และมีปศุสัตว์เช่น เป็ด ไก่ คำนการอุตสาหกรรมได้แก่
โรงสี และการผลิตอิฐใช้ในการก่อสร้าง

แผนที่อำเภอบ้านบึง

อำเภอบ้านบึง

ความเป็นมา

เหตุที่เรียกว่า "บ้านบึง" นั้น เนื่องจากเดิมสภาพพื้นที่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของที่ว่าอำเภอเป็นที่ราบลุ่ม แต่ปัจจุบันนี้ตื้นเขินไปแล้ว

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ราว พ.ศ.2464 บ้านบึงเป็นกิ่งอำเภอขึ้นตรงต่ออำเภอเมืองชลบุรี ต่อมา พ.ศ.2481 ได้ยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอ มีการปรับโอนหมู่บ้านจนมีเขตการปกครอง 8 ตำบล

ในปี พ.ศ.2517 มีการปรับปรุงเขตหมู่บ้านในอำเภอบ้านบึงเสียใหม่ จึงมีเขตการปกครอง 10 ตำบล

ในปี พ.ศ.2518 กระทรวงมหาดไทยประกาศตั้งกิ่งอำเภอหนองใหญ่ขึ้น เขตการปกครองปัจจุบันของอำเภอบ้านบึงจึงเหลือเพียง 7 ตำบล เท่านั้น

ภูมิประเทศ

อำเภอบ้านบึงอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมือง ห่างจากตัวจังหวัดประมาณ 14 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 698.944 ตารางกิโลเมตร ลักษณะเป็นพื้นที่ราบเชิงภูเขาที่ราบสูงใกล้ภูเขามีสวนน้อย สภาพพื้นที่เหมาะแก่การประกอบอาชีพในทางเกษตร

ประชากร

อำเภอบ้านบึงมีประชากรทั้งสิ้น 78,521 คน แยกเป็นชาย 40,830 คน เป็นหญิง 37,691 คน

การปกครอง

ประกอบด้วย 7 ตำบล 44 หมู่บ้าน 2 สุขาภิบาล คือ

- ตำบลบ้านบึง	- ตำบลหนองอิรุณ
- ตำบลหนองขี้ซาก	- ตำบลคลองกิว
- ตำบลหนองบอนแดง	- ตำบลหนองซาก
- ตำบลมาบไผ่	

- สุขาภิบาลบ้านบึง

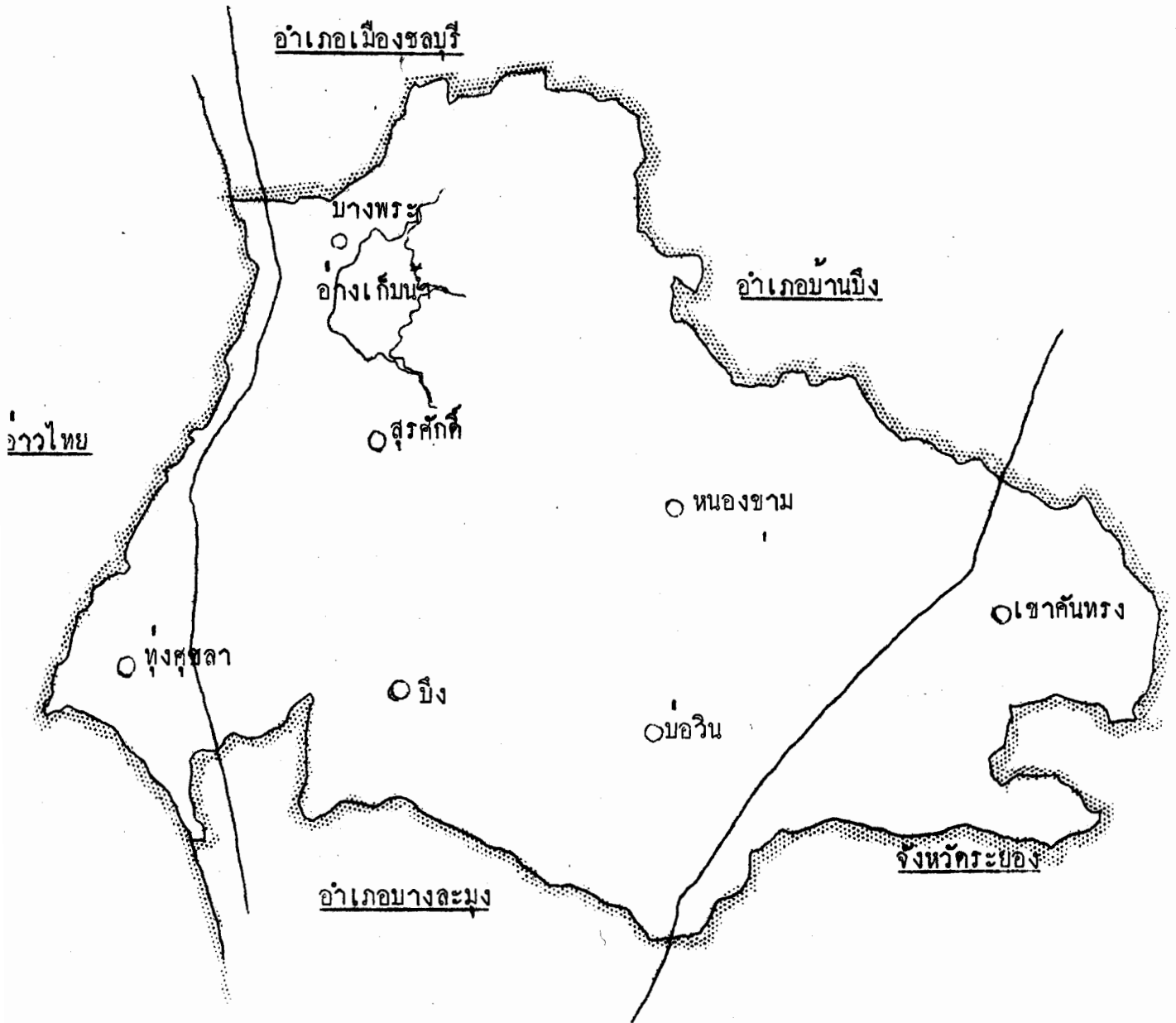
- สุขาภิบาลหัวกุญแจ

ทรัพยากรและผลิตผล

เนื่องจากพื้นที่เป็นที่ราบ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ได้แก่ การทำไร่อ้อย มันสำปะหลัง สับปะรด และอย่างอื่นบ้างเล็กน้อยหมุนเวียนตามฤดูกาล การทำนานั้น เคยทำกันมากแต่เนื่องจากภายหลังน้ำน้อยไม่พอแก่การเพาะปลูก เนื่องจากไม่มีแหล่งชลประทาน ชาวบ้านจึงหันไปทำไร่เป็นส่วนใหญ่ การทำสวนมีน้อย การเลี้ยงสัตว์นั้นมีบ้างได้แก่ เป็ด ไก่ สุกร โค กระบือ

นอกจากนี้ยังมีอาชีพการอุตสาหกรรมได้แก่ อุตสาหกรรมน้ำตาลทรายขาว-แดง โรงงานผลิตแป้งมัน และอัดมันเม็ด-มันเส้น โรงงานบรรจุผลไม้กระป๋อง อาหารกระป๋อง โรงงานต้มกษัยสุรา ผลิตแอลกอฮอล์ และโรงงานผลิตอาหารสัตว์

แผนที่อำเภอศรีราชา

อำเภอศรีราชา

ความเป็นมา

อำเภอศรีราชาเดิมเป็นส่วนหนึ่งของอำเภอบางละมุง หรือเมืองบางละมุง เมื่อประมาณ 100 ปีเศษ ได้ย้ายเมืองศรีราชาไปตั้งอยู่ที่บ้านบางพระ ครั้นเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรูปการปกครองเป็นมณฑลจึงได้ย้ายเมืองบางพระไปขึ้นกับบ้านบางปลาสร้อย (อำเภอเมืองในปัจจุบัน และรวมพนัสนิคมเข้าด้วยอีกเมืองเรียกว่า "เมืองชลบุรี")

ปี พ.ศ.2437 ได้แยกตัวออกจากเมืองชลบุรีไปตั้งเป็นอำเภอบางพระจนถึงปี พ.ศ.2446 ทางราชการได้ย้ายที่ว่าการอำเภอบางพระมาตั้งอยู่ที่ตำบลศรีราชา

ปี พ.ศ.2460 ได้เปลี่ยนชื่ออำเภอบางพระมาเป็นอำเภอศรีราชาจนถึงปัจจุบันนี้

ภูมิประเทศ

อำเภอศรีราชาตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย มีพื้นที่ประมาณ 643.611 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ลาดเนิน มีภูเขาเล็กกระจายอยู่ทั่วไปตามแนวชายฝั่ง เหมาะแก่การทำการเกษตร มีที่ราบลุ่มทำนาได้บางส่วน ฤดูฝนมีฝนตกชุก อากาศอบอุ่น เหมาะแก่การพักผ่อนตากอากาศ ในบริเวณพื้นที่มีเขตกว่าสงวน น้ำตก สวนสัตว์เปิด และสวนสัตว์ปิด

ประชากร

อำเภอศรีราชามีประชากรทั้งสิ้น 117,939 คน แยกเป็นชาย 54,905 คน เป็นหญิง 62,034 คน

การปกครอง

ประกอบด้วย 1 กิ่งอำเภอ 8 ตำบล 54 หมู่บ้าน 1 เทศบาล 2 สุขาภิบาล คือ

- ตำบลศรีราชา (ยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลศรีราชาทั้งตำบล)
- ตำบลบ้านบึง
- ตำบลบางพระ
- ตำบลเขาหินทราย
- ตำบลหนองขาม
- ตำบลสุรศักดิ์
- ตำบลทุ่งสุขลา

- เทศบาลตำบลศรีราชา

- สุขาภิบาลบางพระ

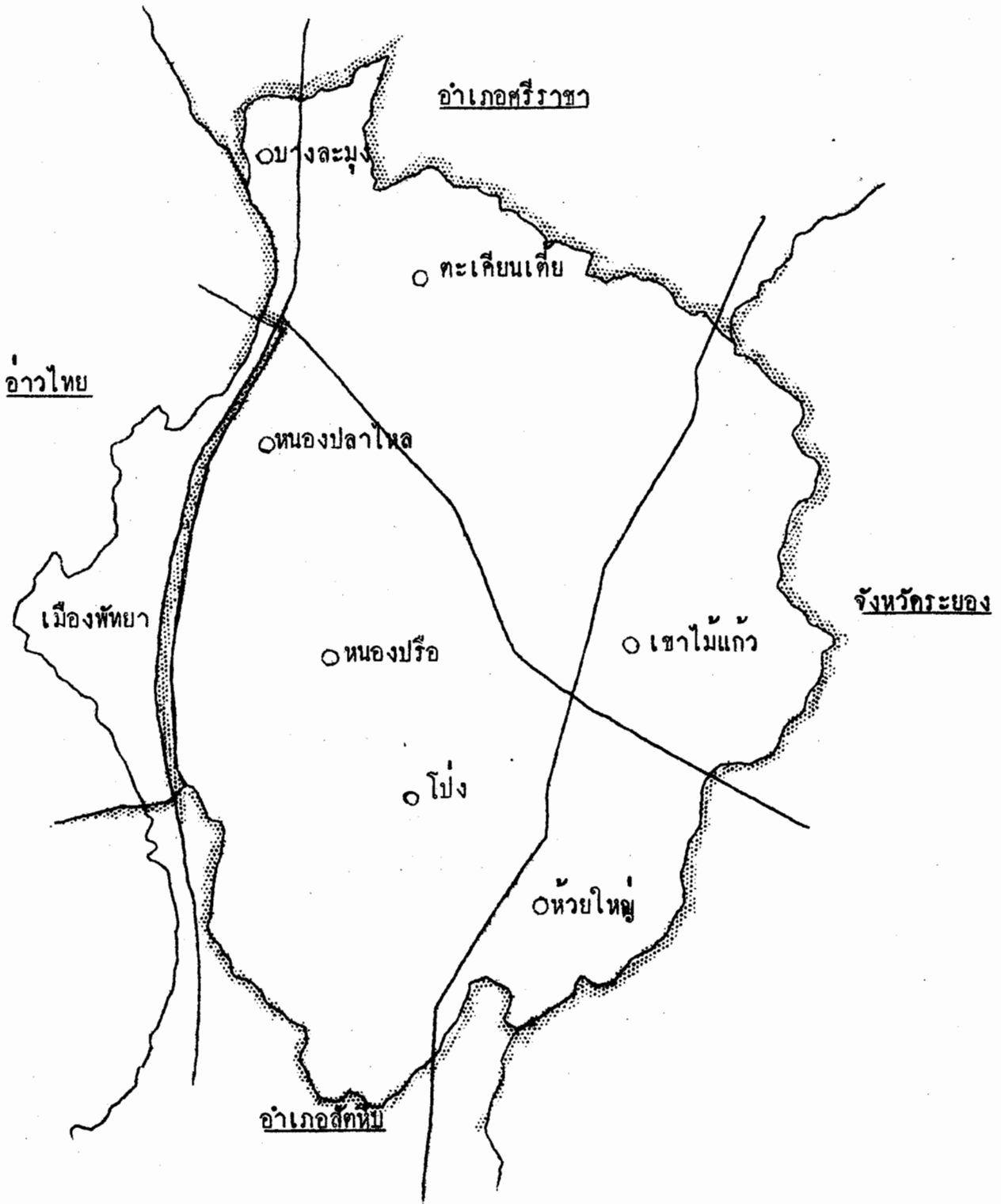
- สุขาภิบาลอ่าวอุดม

ทรัพยากรและผลิตผล

พื้นที่ประมาณ 40 % ทำการเกษตร ผลิตผลที่สำคัญตามลำดับได้แก่มันสำปะหลัง มะพร้าว ผลไม้ อ้อย สับปะรด และพืชอื่น ๆ รวมทั้งทำนา การเลี้ยงสัตว์ ไก่ แกะ ไข่ และสุกร นอกจากนี้ก็มีอาชีพการประมง

สถานอุตสาหกรรมมีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ประมาณ 50 แห่ง เช่น โรงกลั่นน้ำมัน โรงงานผลิตน้ำตาล โรงงานผลิตแป้งมันสำปะหลัง โรงงานอบพืชและไซโต โรงงานทำขนมปัง โรงงานทำรองเท้า โรงงานทำผงซักฟอก ฯลฯ

แผนที่อำเภอบางละมุง

อำเภอบางละมุง

ความเป็นมา

อำเภอบางละมุงเดิมมีฐานะเป็นเมืองตั้งอยู่ที่บ้านบางละมุง ตำบลบางละมุง ได้ยุบเมืองบางละมุงเป็นอำเภอในปี พ.ศ. 2444 ขึ้นต่อจังหวัดชลบุรี ที่ว่าการอำเภออยู่ริมคลองนกยาง ซึ่งในขณะนั้นบริเวณดังกล่าวเป็นท่าหน้าที่สำคัญทั้งทางค้าสินค้า และที่ชุมนุมของเรือสินค้า

ต่อมาปี พ.ศ. 2452 คลองนกยางขึ้นเขินและประกอบกับต้องการจะขยายเขตชุมชน จึงย้ายที่ทำการมาที่บริเวณริมทะเล ตำบลนาเกลือ

ปี พ.ศ. 2480 ทางราชการได้แบ่งแยกพื้นที่สี่ตำบล และนาจอมเทียนออกไปตั้งเป็นกิ่งอำเภอสี่ตำบลในความปกครองของอำเภอบางละมุงจนถึงปี พ.ศ. 2496 กิ่งอำเภอสี่ตำบลยกฐานะเป็นอำเภอ แยกจากบางละมุงโดยเด็ดขาด

ภูมิประเทศ

อำเภอบางละมุงตั้งบนชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าวไทย ห่างจากอำเภอเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 489.699 ตารางกิโลเมตร สภาพทั่วไปของพื้นที่เป็นที่ราบต่ำ มีภูเขาเล็ก ๆ กระจายอยู่หลายแห่ง พื้นที่เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ ด้านฝั่งทะเลมีเกาะแก่งกระจัดกระจายได้แก่เกาะล้าน เกาะใหญ่ เกาะสาก เกาะจูน มีประชากรอยู่แล้วปัจจุบันได้แบ่งเขตเป็นเมืองพัทยา เกาะต่าง ๆ เหล่านี้ได้เน้นหนักในด้านการอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว

ประชากร

อำเภอบางละมุงมีพลเมืองทั้งสิ้น 82,470 คน แยกเป็นชาย 42,308 คน หญิง 40,162 คน

การปกครอง

ประกอบด้วย 8 ตำบล 66 หมู่บ้าน 2 สุขาภิบาล คือ

- ตำบลนาเกลือ

- ตำบลหนองปลาไหล

- ตำบลบางละมุง
- ตำบลหนองปรือ
- ตำบลห้วยใหญ่
- สุขาภิบาลห้วยใหญ่
- ตำบลโป่ง
- ตำบลตะเคียนเตี้ย
- ตำบลเขาไม้แก้ว
- สุขาภิบาลบางละมุง

เมืองพัทยา

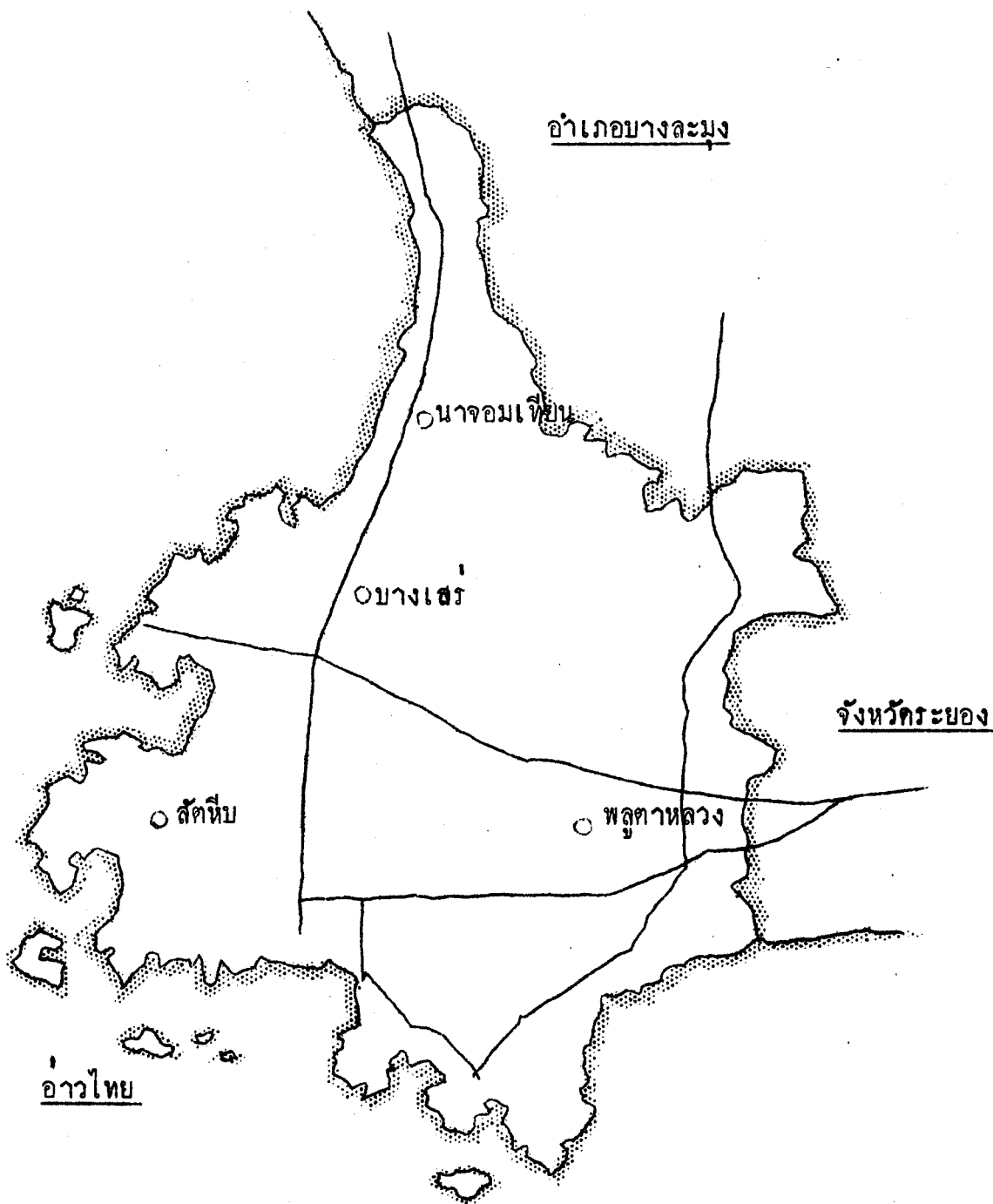
กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา
ขึ้นเมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2521 โดยโอนสุขาภิบาลนาเกลือ และจัดตั้งเป็นการบริหารราชการ
ส่วนท้องถิ่นรูปแบบใหม่เรียกว่า "เมืองพัทยา" โดยโอนกิจการของสุขาภิบาลนาเกลือกับแบ่ง
เขตพื้นที่บางส่วนของตำบลหนองหรือ ตำบลห้วยใหญ่ ตำบลหนองปลาไหลมารวมด้วย

เมืองพัทยาดังขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อเน้นบทบาทในการส่งเสริมการท่องเที่ยว
เป็นหลัก

ทรัพยากรและการผลิตผล

ประชากรประกอบอาชีพการเกษตรถึง 85 % โดยเฉพาะการทำไร่ เช่น ไร่มัน-
สำปะหลัง ไร่สับปะรด สวนมะพร้าว ทำนาเพียงเล็กน้อย การเลี้ยงสัตว์มีอยู่ทั่วไป เช่น เป็ด
ไก่ สุกร โค กระบือ การประมง นอกจากผลิตผลจากทะเลเช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ยังมีการ
เพาะเลี้ยงกันตามชายฝั่ง การอุตสาหกรรมได้แก่โรงงานมันเส้น โรงสี และโรงงานแปรรูปไม้
ค้ำยันเครื่องจักร

แผนที่อำเภอสตึก

อำเภอสตึก

ความเป็นมา

อำเภอสตึกเดิมอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอบางละมุง มีฐานะเป็นกิ่งอำเภอ และได้ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2496

ภูมิประเทศ

มีพื้นที่ประมาณ 348 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเชิงเขา และเนินค้ำ ดินทะเลมีพื้นที่ราบประมาณ 1/3 ของพื้นที่ทั้งหมด พื้นดินเป็นดินปนทราย

ประชากร

อำเภอสตึกมีพลเมืองทั้งหมด 85,859 คน แยกเป็นชาย 51,334 คน หญิง 34,525 คน

การปกครอง

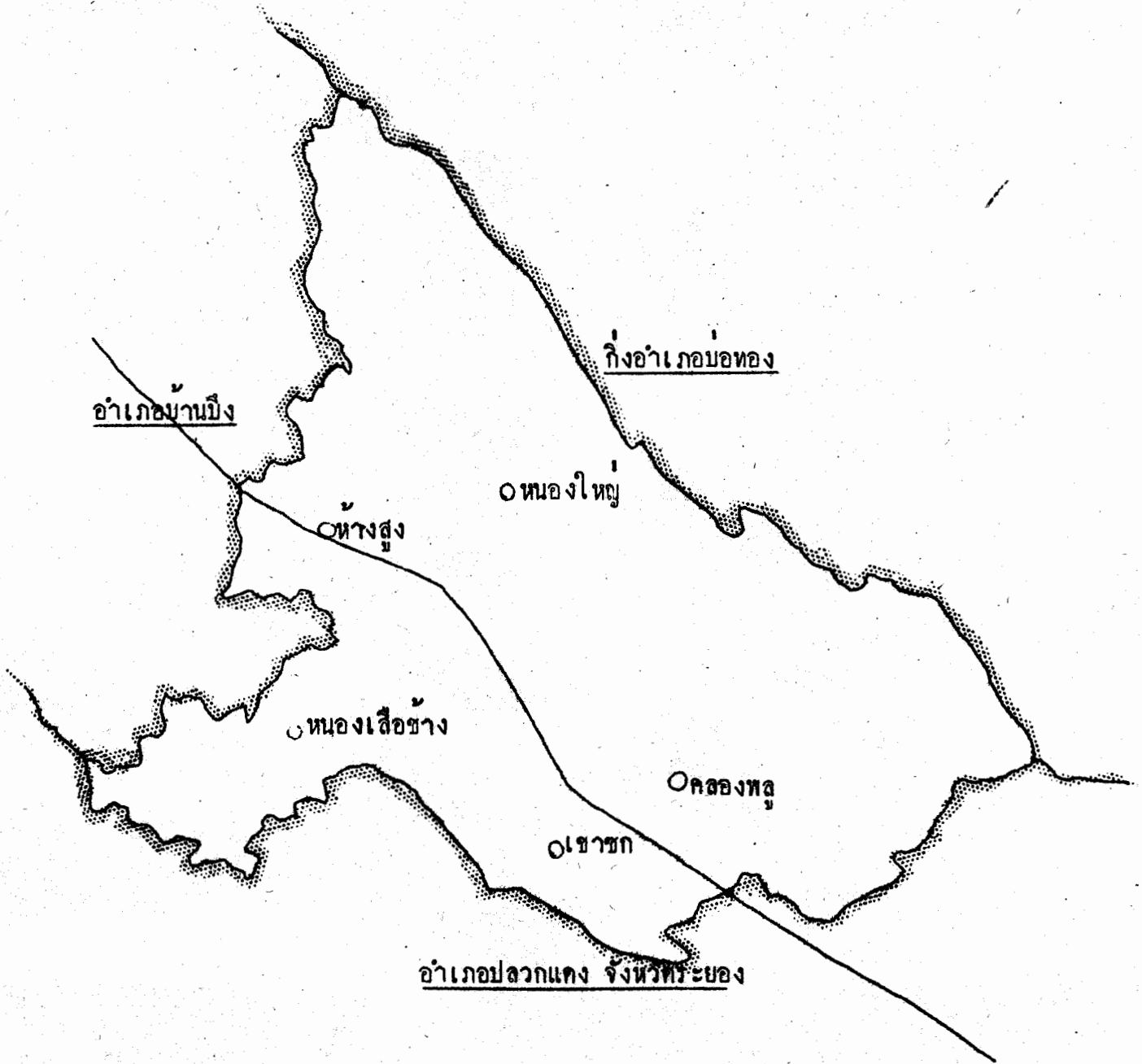
ประกอบด้วย 4 ตำบล 32 หมู่บ้าน 1 สุขาภิบาล คือ

- ตำบลสตึก	- ตำบลพยุหะคีรี
- ตำบลนาจอมเทียน	- ตำบลบางเส็ด

ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์

พื้นที่ส่วนใหญ่ ประมาณ 50 % เพื่อการเกษตร รองลงมาได้แก่การทำสวน ประชากรตามแนวชายฝั่งประกอบอาชีพการประมง การเลี้ยงสัตว์มีบ้างเล็กน้อย

แผนที่อำเภอหนองใหญ่

อำเภอหนองใหญ่

ความเป็นมา

อำเภอหนองใหญ่เคยเป็นส่วนหนึ่งในเขตการปกครองของอำเภอบ้านมิ่ง จังหวัดชลบุรี ได้จัดตั้งเป็น "กิ่งอำเภอ" ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยเมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2518 และประกาศเป็น "อำเภอ" เมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2524 เป็นต้นมา เหตุที่เรียกว่า "หนองใหญ่" เพราะเดิมสภาพพื้นที่ทางทิศเหนือของที่ว่า การอำเภอเป็นที่ราบลุ่มมีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่แห่งหนึ่ง ราษฎรเรียกหนองน้ำนี้ว่าหนองใหญ่ แต่ปัจจุบันต้นเงินเป็นที่ราบไปหมดแล้ว

ภูมิประเทศ

อำเภอหนองใหญ่มีเนื้อที่ประมาณ 334 ตารางกิโลเมตร ลักษณะพื้นที่เป็นเนินสูงต่ำสลับกับที่ราบ มีภูเขากันอยู่ 3 ด้านเป็นเขตแดน แต่เดิมมีสภาพเป็นป่าเบญจพรรณ มีไม้มีค่า เช่น ไม้แดง ไม้ประดู่ ไม้เต็ง ไม้มะค่า ฯลฯ เป็นทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น แต่ปัจจุบันประชาชนได้เข้าไปบุกเบิกหักล้างพงเพื่ออาชีพเกษตรกรรมทำให้ไม่มีค่าถูกทำลายจนหมด ปัจจุบันเหลือเฉพาะที่เป็นเขตแดนของอำเภอเท่านั้น

ประชากร

อำเภอหนองใหญ่มีประชากรทั้งสิ้น 18,395 คน แยกเป็นชาย 10,218 คน หญิง 8,177 คน

การปกครอง

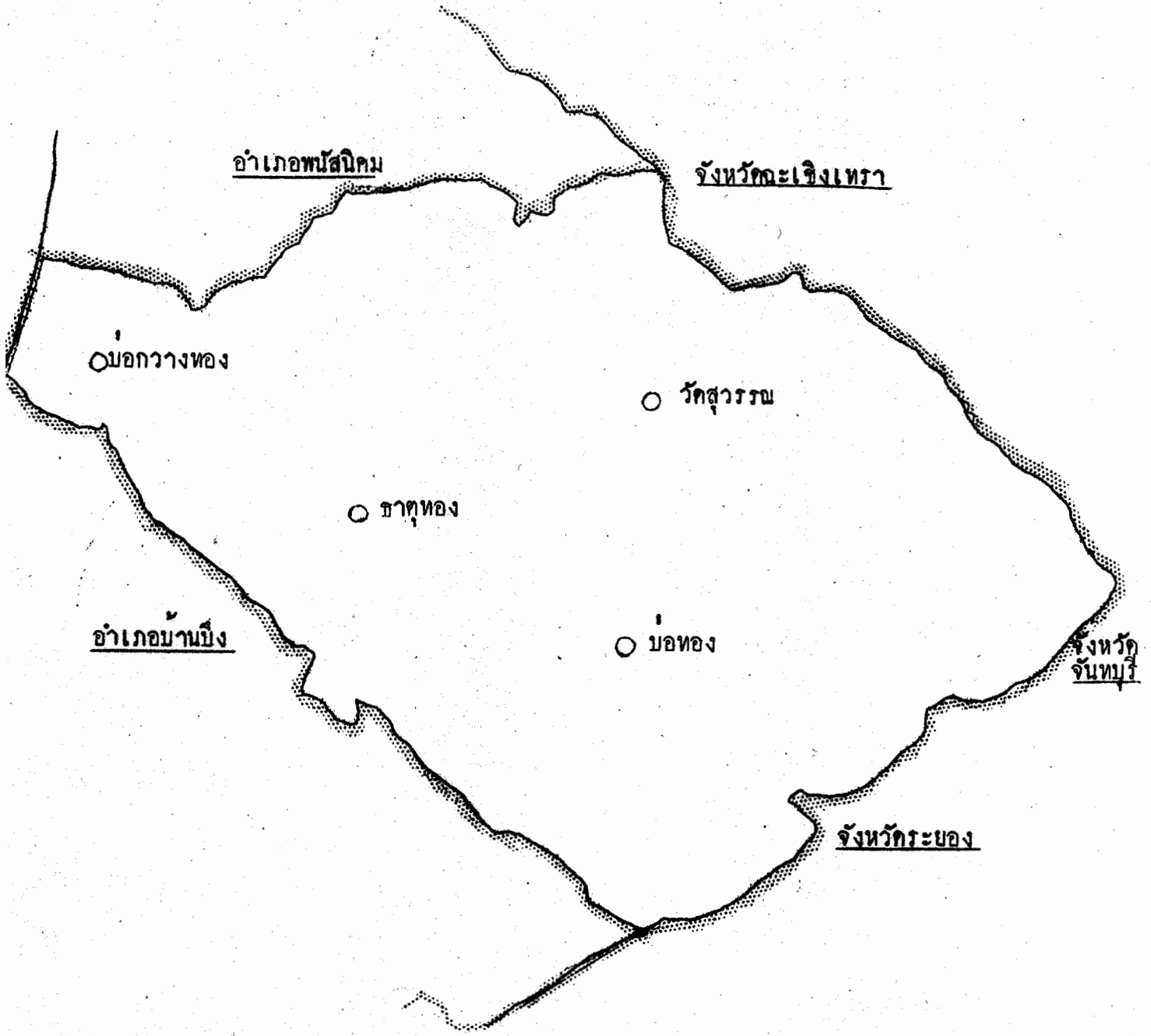
ประกอบด้วย 5 ตำบล 19 หมู่บ้าน 1 สุขาภิบาล คือ

- ตำบลหนองใหญ่
- ตำบลคลองพลู
- ตำบลหนองเสือช้าง
- สุขาภิบาลหนองใหญ่
- ตำบลเขาชก
- ตำบลท่าสูง

ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์

ประชากรมีอาชีพการเกษตรเป็นหลักได้แก่การทำไร่ไถ่ อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา การทำสวน ห่านา เลี้ยงสัตว์มีน้อย มีการอุตสาหกรรมน้ำตาล และน้ำตาลทรายแดง

แผนที่กิ่งอำเภอบ่อทอง

กิ่งอำเภอบ่อทอง

ความเป็นมา

กิ่งอำเภอบ่อทองได้รับการยกฐานะเป็น "กิ่งอำเภอ" เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม 2521 ประกอบด้วยตำบลบ่อทอง บ่อคว่างทอง และวัดสุวรรณ ต่อมา พ.ศ.2524 กระทรวงมหาดไทย อนุมัติให้แยกตำบลบ่อทองเป็นตำบลราชคฤหองเพิ่มขึ้น และพ.ศ.2525 ได้แยกตำบลวัดสุวรรณออกเป็นตำบลเกษตรสุวรรณอีก 1 ตำบล การปกครองขึ้นกับอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี (คำว่า "บ่อทอง" ซึ่งเป็นชื่อของกิ่งอำเภอบ่อทอง เป็นชื่อตำบลเดิมของท้องที่แห่งนี้)

ภูมิประเทศ

กิ่งอำเภอบ่อทองมีเนื้อที่ประมาณ 894 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูง ปกคลุมด้วยภูเขา เนินดิน ป่าไม้ เป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธาร เช่นคลองหลวง คลองตาเพชร คลองประแสร์ พื้นที่ทั้งหมดเป็นป่าสงวนประมาณ 609 ตารางกิโลเมตร ตอนกลางเป็นที่ราบลุ่มเหมาะแก่การเพาะปลูก เพราะมีน้ำสมบูรณ์มีพื้นที่เพาะปลูกถึง 285 ตารางกิโลเมตร

ประชากร

กิ่งอำเภอบ่อทองมีประชากรทั้งสิ้น 26,927 คน เป็นชาย 14,186 คน หญิง 12,741 คน

การปกครอง

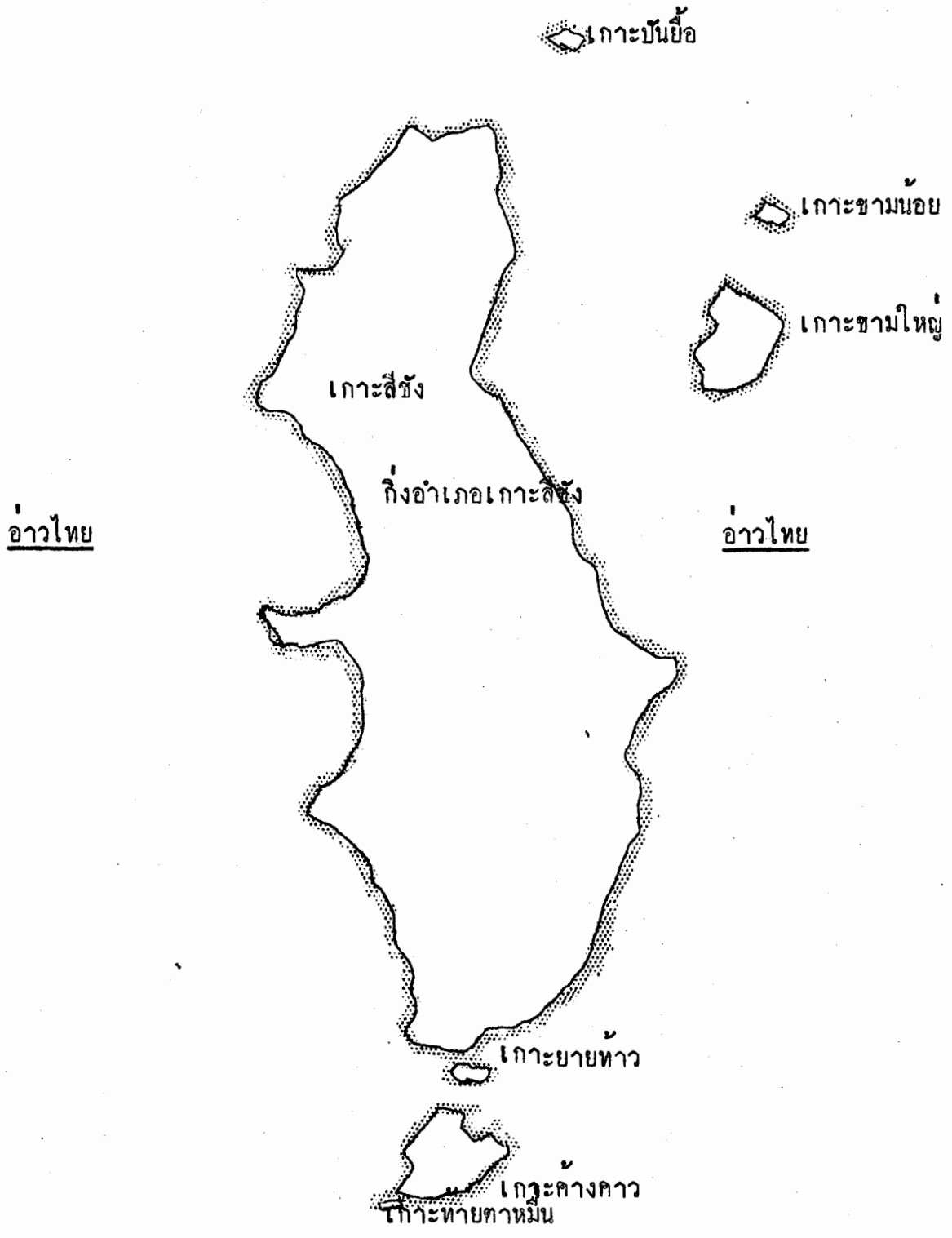
ประกอบด้วย 4 ตำบล 27 หมู่บ้าน 1 สุขาภิบาล คือ

- ตำบลบ่อทอง	- ตำบลวัดสุวรรณ
- ตำบลบ่อคว่างทอง	- ตำบลราชคฤหอง

ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์

ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตทางการเกษตรถึง 80 % เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ยางพารา การเลี้ยงสัตว์มีน้อย มีอุตสาหกรรมเหมืองแร่พลวง โรงงานน้ำตาลทรายแดง

แผนที่กิ่งอำเภอเกาะสีชัง

กิ่งอำเภอเกาะสีชัง

ความเป็นมา

กิ่งอำเภอเกาะสีชังเป็นเกาะใหญ่ตั้งอยู่ตรงข้ามกับอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
เดิมขึ้นในเขตการปกครองของอำเภอเมืองสมุทรปราการ ต่อมาโอนมาขึ้นกับอำเภอศรีราชา
เกาะสีชังเป็นที่รู้จักดีในวงการเดินเรือทั้งไทยและต่างประเทศ เพราะเป็นแหล่งกำบังคลื่นลม
ได้เป็นอย่างดี

เกาะสีชังนับว่าเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ไม่น้อย พระมหากษัตริย์
หลายพระองค์เสด็จประพาสและเสด็จประทับพักผ่อนเป็นการแปรพระราชฐานถึง 3 พระองค์
คือรัชกาลที่ 4 รัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6 เคยเป็นสถานที่ทรงใช้เป็นที่บริหารพระราช-
กรณียกิจที่สำคัญ ๆ ในการปกครองประเทศบ้านเมืองมาระยะหนึ่ง ในสมัยรัชกาลที่ 5 ทั้งได้
เคยเป็นที่พักอาศัยประชุมและดำเนินกิจการของหม่อมอำมาตย์ข้าราชการบริพารระดับชั้นพระบรมวงศา-
นวงศ์ และข้าราชการฝ่ายหน้าฝ่ายในด้วย และเกาะสีชังนี้ก็เคยเป็นที่ประสูติของ "สมเด็จพระ
เจ้าฟ้าชายจุฬาลงกรณราชกุมาร" พระเจ้าลูกยาเธอชั้นเจ้าฟ้า ใน
รัชกาลที่ 5 เมื่อวันที่ 5 กรกฎาคม 2435

ภูมิประเทศ

เกาะสีชังมีเนื้อที่ 18 ตารางกิโลเมตร พื้นที่ 70 % เป็นโขดหิน มีที่ราบเป็น
ส่วนน้อย พืชทางการกสิกรรมได้บ้างเช่น ผลไม้ ส่วนใหญ่ปลูกในบริเวณพื้นที่อยู่อาศัยเป็นผล
พลอยได้

ประชากร

กิ่งอำเภอเกาะสีชังแบ่งเป็น 1 กิ่งอำเภอ 1 ตำบล 6 หมู่บ้าน 1 สุขาภิบาล

ทรัพยากรและผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ที่สำคัญได้แก่ผลิตภัณฑ์ทางการประมงกว่า 60 %

บทที่ 3 ช่างฝีมือพื้นบ้าน

งานช่างฝีมือพื้นบ้าน หมายถึงงานฝีมือที่เป็นรูปแบบอันเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น เป็นสิ่งที่ควบคู่กับวิวัฒนาการของมนุษย์ตลอดมา กฎเกณฑ์ไม่อาจกำหนดลงไปตายตัวได้ว่าจะต้องมีลักษณะ รูปแบบอย่างไร งานช่างฝีมือพื้นบ้านจะสร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการ แนวความคิด การสร้างสรรค์ วิธีการ และเทคนิค เป็นไปตามรูปแบบที่ถ่ายทอดกันมาตามบรรพบุรุษหรือการอบรมถ่ายทอดโยงกันจากถิ่นหนึ่งไปสู่ถิ่นหนึ่ง

จากการที่กล่าวว่างานช่างฝีมือพื้นบ้านสร้างขึ้นเพื่อสนองความต้องการในชีวิตประจำวัน รูปแบบที่เกิดขึ้นมีลักษณะง่าย ๆ เรียบ ๆ ตามสภาพความเป็นอยู่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน งานฝีมือ ๆ จะวิจิตรพิศดารขึ้นก็ต่อเมื่อสภาพของท้องถิ่นมีความอุดมสมบูรณ์ มีเวลาเหลือเฟือที่จะประดิษฐ์ประคอย จึงนับว่างานฝีมือ ๆ นี้เป็นส่วนสะท้อนให้เห็นสภาพชีวิตผลผลิตที่สร้างขึ้นในแนวสร้างสรรค์เป็นอิทธิพลของธรรมชาติและสังคมที่เป็นอยู่

ประเพณีและคตินิยมมีส่วนบันดาลในการสร้างงานฝีมือ ๆ เป็นอย่างมาก จึงเห็นได้ว่างานฝีมือที่ผลิตขึ้นมีลักษณะที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดอย่างง่าย ๆ บ้างก็แฝงไว้ซึ่งความมันเริงตามขรรศาสามัญของถิ่นกำเนิด

ความเด่นชัดที่เห็นได้จากงานฝีมือพื้นบ้านนอกจากความเรียบง่าย ความงดงามที่เกิดขึ้นจะอยู่นอกเหนือกฎเกณฑ์ทางทฤษฎีโดยสิ้นเชิง ความงามถูกสร้างขึ้นด้วยความต้องการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมาตามความรู้สึกนึกคิดของผู้สร้างแฝงควยเจตนาารมย์ที่ซื่อ ๆ จึงเป็นความงามที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ

วิวัฒนาการทางด้านความเป็นอยู่ ความคิดของมนุษย์ได้เปลี่ยนเรื่อยมาจากเดิม มาสู่การมีวัฒนธรรมและสูงขึ้น แต่งานฝีมือพื้นบ้านก็มีได้มีการเปลี่ยนแปลงเท่าใดนัก บางอย่างก็คงรูปอยู่เช่นเดิมและบางอย่างก็สูญสลายไปตามการพัฒนาทางด้านวัตถุในสังคมมนุษย์ซึ่งสืบเนื่องมาจากขาดความสนใจของประชากร สภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมเป็นตัวผลักดันให้หันมานิยมผลิตผลสมัยใหม่ซึ่งให้ความสะดวกสบายมากกว่า

แต่ในสังคมที่ยังไม่พัฒนาสังคมชนบทในท้องถิ่นบางแห่งก็ยังไม่ละทิ้งสิ่งเหล่านี้เสียเลย ความผูกพันอันสืบเนื่องมาแต่บรรพบุรุษยังคงอยู่

สถาปัตยกรรมศาสตร์ทำให้สภาพสังคมพื้นบ้านในประเทศไทยเป็นสังคมเกษตร อาชีพส่วนใหญ่จะเกี่ยวกับการเกษตร เช่น ทำนา ทำไร่ เลี้ยงสัตว์ ประมง สภาพเช่นนี้มีผลต่อความสัมพันธ์ที่ต่อเนื่องกันในหลายด้าน เช่น ลักษณะนิสัย ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และศิลปะ ดังนั้นการที่จะมีความแตกต่างของงานฝีมือกันบ้าง แต่ก็อยู่ในเกณฑ์ขององค์ประกอบที่มีอิทธิพลของงานที่เหมือนกันอยู่หลายประการ เช่น

1. วัสดุ การคิดแก้ปัญหา โดยนำเอาวัสดุในท้องถิ่นที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ให้คุ้มค่า ให้ได้รูปแบบตรงกับความต้องการใช้สอย

2. สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพสังคมชาวบ้านโดยทั่วไป สภาพเศรษฐกิจสูงไม่คือนัก อานาจการจัดซื้อมีค่า มีส่วนสำคัญที่ชาวบ้านต้องทำสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ จากวัสดุที่หาได้ในท้องถิ่นขึ้นเองเพื่อแก้ปัญหาความต้องการ

3. การคมนาคม ทำให้การติดต่อกับท้องถิ่นอื่นรวมทั้งการจัดหาและเสนอรูปแบบเป็นไปได้ยากจึงต้องทำขึ้นใช้เอง

4. ความจำเป็นในการใช้สอย อาจแตกต่างหรือเหมือนกันก็ได้ ดังนั้นรูปแบบของงานฝีมือจึงเกิดได้เหมือนกันหรือแตกต่างกันได้ในลักษณะเดียวกัน

5. สถาปัตยกรรม คินฟ้าอากาศมีส่วนให้เกิดการสร้างสรร ในงานช่างฝีมือเช่น ในช่วงฤดูฝนน้ำหลาก ชาวบ้านก็ละงานด้านอื่นที่เคยทำอยู่มาผลิตเครื่องมือจับสัตว์น้ำแทน และเมื่อฤดูแล้งมาถึงเครื่องมือจับสัตว์น้ำก็หมดความจำเป็นอาจหันมาทำสิ่งอื่นแทน เช่นกรงนก หอเสื่อ เป็นต้น

6. สติปัญญาเชื่อมีส่วนร่วมเกี่ยวกับกับการสร้างสรรค์ งานฝีมือไม่ใช่น้อย เช่นงานสลักหยวกในงานพิธีต่าง ๆ งานฉลุลายบนกระดาษอังกฤษ งานแกะสลักผลไม้ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าอิทธิพลที่มีต่อการสร้างสรรงานฝีมือพื้นบ้านนั้น ยังมีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชาวบ้านอย่างมากได้แก่

1. ส่งเสริมให้นำเอาทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ให้เกิดประโยชน์แปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ทำให้ทรัพยากรนั้นไม่สูญเปล่า มีการใช้ประโยชน์ได้กว้างขวางและมีค่ายิ่งขึ้น

2. การส่งเสริมอาชีพของพลเมือง เมื่อผลผลิตของงานช่างเป็นที่นิยมกว้างขวางมากขึ้น ความต้องการในวัตถุดิบในการผลิต การขนส่งทั้งวัตถุดิบและผลผลิตพร้อมการตลาดย่อมเกิดขึ้นเป็นเงาตามตัว

3. ยกฐานะการครองชีพของประชากรให้สูงขึ้น เมื่อมีการประกอบงานช่างฝีมือเป็นอาชีพก็เป็นที่เชื่อได้แน่นอนว่าประชาชนมีงานทำมากขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น มีอำนาจในการใช้จ่าย อยู่ดีกินดีขึ้น

4. วัฒนธรรมและประเพณีไม่มีความกระทบกระเทือน ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นไม่เสื่อมคลายเพราะอิทธิพลจากท้องถิ่นอื่น เนื่องจากมีช่างฝีมือเป็นของท้องถิ่นเองในแง่เศรษฐกิจเมื่อผลิตได้เองก็ไม่สิ้นเปลืองรายได้ไม่ต้องพึ่งพาสังคมเมืองมากนัก

งานช่างฝีมือพื้นบ้านได้วิวัฒนาการมาพร้อมกับความเป็นอยู่ของมนุษย์มาแต่โบราณ ทั้งด้านความคิดและแนวทางสร้างสรรค์ งานที่สร้างขึ้นไม่ได้ชักเกลาให้ประณีตมากนักเพราะผลิตเพื่อสนองความต้องการของชีวิตเพื่อประโยชน์ในการใช้สอยมากกว่า

เมื่อมนุษย์มีพัฒนาการมากขึ้นงานช่างฝีมือพื้นบ้านก็มีการพัฒนาให้สวยงามมากขึ้น แต่ยังคงแนวเดิมคือมุ่งสนองความต้องการของชีวิตและสังคม

ปัจจุบันสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้ผลิตวัตถุขึ้นใช้ทดแทนของเดิมเป็นอันมากแม้บางแห่งรูปแบบของงานช่างฝีมือไม่เปลี่ยนไปก็ตาม แต่มีการรับเอาวัฒนธรรมเมืองหรือผลิตภัณฑ์จากเทคโนโลยีไปใช้ทดแทนวัสดุบางอย่าง (นายมาโยช กงกะนันท์ จากหนังสืออยู่อย่างไทย ครั้งที่ 8 "หัตถกรรมพื้นบ้าน" หน้า 62) เช่นการใช้เส้นพลาสติกแทนตอก หรือการใช้เหล็กเส้นแทนโคลงไม้ไผ่ เป็นต้น ซึ่งข้อดีและข้อเสียก็ย่อมเกิดขึ้น ในข้อดีอาจเป็นเพราะว่าผลิตภัณฑ์ที่มีความคงทนถาวรขึ้นกว่าแบบเดิมและหาใช้ได้สะดวกกว่าผลิตภัณฑ์จึงกลายเป็นหัตถกรรมแบบใหม่ขึ้นเพื่อสนองความต้องการ ในข้อเสียจะเห็นว่าเป็นการสูญเสียความงดงามตามธรรมชาติและความเป็นของแท้ ความงดงามตามธรรมชาติที่จะให้ผลทางด้านจิตใจจะเริ่มเสื่อมสลายและในที่สุดก็หันมาใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำเร็จรูปแทน ซึ่งมีสีสกล้อใจออกขายแพร่หลาย หาง่าย ราคาพอสมควร ประกอบกับชาวบ้านต้องการใช้เวลาเพื่อเพิ่มพูนรายได้ในร้านอื่นอยู่แล้ว ผลิตภัณฑ์สมัยใหม่จึงเข้าครองความนิยมได้อย่างสมบูรณ์ชาวบ้านต้องเลิกผลิตงานช่างฝีมือ ความรู้เรื่องช่างฝีมือค่อย ๆ หายไปไม่มีผู้สนใจเรียนและถ่ายทอดสืบไปเป็นการกระทบกระเทือนต่อวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของสังคมชนบทอย่างมาก ในการจัดวัฒนธรรมถือเป็นการสลายตัวทางศิลปะและความรู้ที่มีประโยชน์ของท้องถิ่นไป ด้านเศรษฐกิจก็เป็นการเปลี่ยนแปลงจากผู้ผลิตมาเป็นผู้ซื้อสินค้าเปลืองรายได้อย่างไม่สมควร สภาพของความสัมพันธ์ในวงสังคมก็เปลี่ยนไปเงินทอง

กลายเป็นสิ่งสำคัญที่เหนือกว่าความสัมพันธ์ที่เป็นกันเอง วิธีชีวิตแต่เดิมของท้องถิ่นก็กลายรูปไป
เอกลักษณ์เดิมของความเป็นชาวฝีมือพื้นบ้านก็คงจะหดหายไปทุกที และในที่สุดก็คงจะเหลือไว้
เพียงซากของผลิตผลในพิพิธภัณฑ์เท่านั้น

ประเภทของงานช่างฝีมือ

ความแตกต่างกันในผลผลิตของงานช่างฝีมือนั้น ขึ้นอยู่กับ ประการแรกได้แก่วัสดุที่ใช้และคุณสมบัติเฉพาะท้องถิ่นของวัสดุนั้น ประการต่อไปความต้องการของสังคมยังเป็นตัวกำหนดให้ผลผลิตงานช่างฝีมือที่ต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ที่การใช้งาน ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะของผลผลิตขึ้น ด้านปริมาณผลผลิตก็ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทั้ง 2 ประการนี้ด้วย ท้องถิ่นที่มีวัตถุดิบหลายชนิด ผลผลิตก็มักจะมีหลายประเภท ดังนั้นจึงแบ่งประเภทของผลผลิตงานช่างฝีมือได้ดังนี้

1. แบ่งตามประเภทการใช้ โดยถือเอาประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญ ได้แก่
 - งานช่างฝีมือที่ใช้เป็นพาหนะทั้งทางบก - น้ำ ได้แก่เกวียน รถ เรือ
 - งานช่างฝีมือที่ใช้ในการกลึงกรรม ได้แก่ ใต คราค แอก กระจับป้ง กี่ ตะกร้า พอม
 - งานช่างฝีมือที่ใช้เป็นเครื่องมือจับสัตว์ ได้แก่ แห อวน สอบ ไซ สุ่ม แร้ว
 - งานช่างฝีมือที่ใช้สอยประจำวัน ได้แก่ ถ้วย ชาม เครื่องทองเหลือง

สำหรับกับข้าว กระจ่าง คุ้ เตียง

- งานช่างฝีมือเกี่ยวกับการพักผ่อนหย่อนใจ ได้แก่ ปี่ กลอง ซอ หมากรูก
- งานช่างที่เกี่ยวกับพิธีทางศาสนา ได้แก่ ภาพผนัง ภาพชาดก ธรรมาสัน

สมุดข่อย บุษบก หน้าบรรณ

- งานช่างฝีมือที่เป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ทอผ้า ทอเสื่อ เครื่องปั้นดินเผา

2. แบ่งตามประเภทวัสดุที่ใช้ผลิต

1. เครื่องหนัง หมายถึงงานช่างฝีมือที่ผลิตจากหนังสัตว์ต่าง ๆ
2. เครื่องปั้นดินเผา หมายถึงภาชนะต่าง ๆ ที่ทำด้วยดินแล้วนำไปเคลือบเผา
3. เครื่องไม้ หมายถึงเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่ทำด้วยไม้เนื้อแข็ง
4. เครื่องไม้ไผ่และหวาย หมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้ไผ่และหวาย
5. เครื่องรัก หมายถึงงานช่างฝีมือที่ใช้ยางไม้ชนิดหนึ่งมาทาเคลือบเพื่อ

รักษาเนื้อไม้ ส่วนใหญ่เป็นพวกเครื่องเรือน เครื่องใช้

6. เครื่องหล่อ หมายถึงงานที่จำลองรูปพรรณสวดคล้าย หรือภาชนะจากรูป

หุ่นเป็นแบบให้เป็นสิ่งถาวรด้วยโลหะ ปูน ทราย

7. เครื่องทอ-ข้อม หมายถึงงานที่ใช้เส้นใยธรรมชาติหรือใยสังเคราะห์มา
ประดิษฐ์เป็นวัสดุ

8. เครื่องโลหะ หมายถึงงานที่ใช้โลหะเป็นส่วนประกอบสำคัญในการผลิต
วิธีผลิตมีหลายวิธี เช่น ผลิตแบบโลหะ โลหะรูปพรรณ เครื่องทอง

3. แบ่งตามวิธีผลิต

วิธีทำ	วัสดุ	ผลผลิต
1. และสลัก	1.1 ไม้	ฉลุคล้าย หน้าบรรณ กิ่ง สลัก
	1.2 หนัง	รูปตัวหนัง เข็มขัด กระเป๋า
	1.3 กระดาษ	แกะลายไทย ปั้นกระดาษ
	1.4 หิน	ครกหิน ลูกนิมิตร์ หลักจารึกสุสาน และหินอ่อน
2. สาน	2.1 ไม้ไผ่	เข่ง กระจังผักชีว หัว ตะกร้า ไซ ช้อง ตะแกรง หมวก กอบ พัก ชะลอม
	2.2 หวาย	ตะกร้า กระเป๋า ภาชนะที่ใช้ในบ้าน มุ้งกิ้ง เก้าอี้
	2.3 กก	เสื่อ
3. ทอ	3.1 ผ้า	ผ้าขาวม้า ผ้านุ่ง เสื่อสตรี
	3.2 ทอหางอวน	หางอวน
	3.3 ค่ายในลอน	แห อวน ผูกยอ
	3.4 กก	เสื่อกก
4. หักถกรรรม เครื่อง โลหะ	4.1 เหล็ก	มีด ขวาน พร้า กรรไกรคียบหมาก จอบ เคียว
	4.2 ทองเหลือง	เครื่องทองเหลือง กระจับอกขนมจีน ตะบัน มีด ช้อน ทัพพี ชัน ดาด
	4.3 เครื่องถม	สร้อย แหวน เครื่องประดับ เครื่องทอง
5. เครื่องปั้น ดินเผา	5.1 ดิน	หม้อดิน กระจ่าง กระจับเบื้อง โอง อ่าง ไห ลูกกรงบันได
6. การ ประดิษฐ์	6.1 ไม้ไผ่	ลุ่ม กรงนก ช้อง ไซ สัน ไม้กวาด ชลุ่ม ซอญู
	6.2 ไม้	ค้ำพร้า ค้ำขวาน ต่อเรือ ต่อรถ

วิธีทำ	วัสดุ	ผลผลิต
กัวยวัสดุ ต่าง ๆ	6.3 เซาส์ทัว 6.4 หวาย 6.5 ใบจาก 6.6 ใบลาน	ค้ำมมีค โคมไฟ ของใช้ ของประดับ เครื่องใช้ที่ทำด้วยหวาย แก้ว ไม้

หน้า 4

วิธีดำเนินการ

ในการสำรวจครั้งนี้ คณะผู้สำรวจได้ทำการสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างของช่างฝีมือ
ในจังหวัดชลบุรี โดยเก็บจากมวลประชากรในจังหวัดชลบุรี จำนวน 8 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ
การสำรวจได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 19 กรกฎาคม 2525 จนถึงวันที่ 30
พฤศจิกายน 2525 โดยคณะผู้สำรวจ 12 คน ออกสัมภาษณ์และถ่ายภาพนิ่งประกอบจากจำนวน
ช่างฝีมือ 360 คน ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนอำเภอและช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี

ที่	อำเภอที่สำรวจ	จำนวนผู้ให้ข้อมูล		รวม
		ชาย	หญิง	
1	อำเภอเมืองชลบุรี	62	25	87
2	อำเภอพนัสนิคม	61	155	216
3	อำเภอพานทอง	8	25	33
4	อำเภอบ้านบึง	9	-	9
5	อำเภอศรีราชา	-	-	-
6	อำเภอบางละมุง	7	-	7
7	อำเภอสัตหีบ	8	-	8
8	อำเภอหนองใหญ่	-	-	-
9	กิ่งอำเภอบ่อทอง	-	-	-
10	กิ่งอำเภอเกาะสีชัง	-	-	-
	รวม	155	205	360

แบบสอบถาม

ได้ใช้เค้าโครงจากรายงานการวิจัยการสำรวจช่างฝีมือในจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นโครงการร่วมของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม มาปรับปรุงให้เข้ากับสภาพท้องถิ่น ในจังหวัดชลบุรี และหลังจากได้นำแบบสอบถามออกไปทดลองกับช่างฝีมือในเขตอำเภอเมือง ชลบุรี และอำเภอพนัสนิคม จำนวน 30 คน แล้วได้นำมาปรับปรุงเพิ่มเติมแก้ไขข้อบกพร่องจน เรียบร้อยจึงนำไปใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การรวบรวมข้อมูล

คณะผู้สำรวจได้แบ่งพื้นที่รับผิดชอบในการสำรวจข้อมูล และแบ่งกลุ่มผู้สำรวจ กลุ่มละ 3-4 คน และได้ดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลตามเกณฑ์ที่ตกลงไว้โดยพยายามเข้าถึงช่างฝีมือให้ครบตามเป้าหมายที่ตั้งหวัง

การจัดทำข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลที่มีต่อการวิเคราะห์วิจัย
2. หาความเชื่อถือของข้อมูลเพื่อเรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการเสนอแนะ
3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยเชิงสถิติ หาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าร้อยละ (Percentage)
4. ติดตามข้อมูลที่วิเคราะห์และทำรายงานสรุป
5. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้อัตราส่วนเทียบเป็นร้อยละ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะกระทำตามความมุ่งหมายดังนี้

1. ค่านับบุคลากรงานช่างฝีมือ

- ชนิดของงานช่างฝีมือ
- จำนวนบุคคลที่ประกอบอาชีพช่างฝีมือ
- ระดับการศึกษาของช่างฝีมือ
- อาชีพหลังของช่างฝีมือ
- เพศ
- รั้กับอายุ

2. การผลิตและเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

- ลักษณะการผลิตภัณฑ์
- การจำหน่ายผลิตภัณฑ์
- การตลาด

3. วัสดุที่ใช้ในงานช่างฝีมือ

- ชนิดของวัสดุ
- แหล่งที่ไ้ค้มา

4. ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ

ในการสำรวจเก็บข้อมูลงานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีปรากฏผลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงเพศของผู้ประกอบอาชีพช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี

อำเภอ	ชาย	หญิง	รวม	ร้อยละ
เมืองชลบุรี	62	25	87	24.19
พนัสนิคม	61	155	216	60.04
พานทอง	8	25	33	9.17
บ้านบึง	9	-	9	2.50
ศรีราชา	-	-	-	-
บางละมุง	7	-	7	1.95
สัตหีบ	8	-	8	2.22
หนองใหญ่	-	-	-	-
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-
รวม	จำนวน	155	205	360
	ร้อยละ	43.05	56.95	100

จากตารางนี้ แสดงว่า ช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นหญิง (56.95 %) ที่เป็นชายมีเป็นส่วนน้อย (43.05 %)

ตารางที่ 2 แสดงระดับการศึกษาของผู้ประกอบอาชีพช่างฝีมือ

อำเภอ	ไม่รู้หนังสือ	ป.1-4	ป.5-7	ม.1-3	ม.4-5	ม.5 ขึ้นไป	รวม
เมืองชลบุรี	6	71	8	1	-	1	87
พนัสนิคม	30	143	22	10	1	10	216
พานทอง	11	22	-	-	-	-	33
บ้านบึง	-	4	5	-	-	-	9
ศรีราชา	-	-	-	-	-	-	-
บางละมุง	2	5	-	-	-	-	7
สัตหีบ	1	7	-	-	-	-	8
หนองใหญ่	-	-	-	-	-	-	-
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	-	-	-
รวม	จำนวน	50	252	35	11	1	360
	ร้อยละ	13.89	70.01	9.72	3.06	0.27	100

จากตารางนี้แสดงว่า ช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี มีการศึกษาระดับ ป.1 - 4 มากที่สุด (70.01 %) และที่ไม่รู้หนังสือเป็นอันดับที่สอง (13.89%) ส่วนที่การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายน้อยที่สุด (0.27 %)

ตารางที่ 3 แสดงอาชีพหลักของช่างฝีมือ

อำเภอ	กสิกรรม	ราชการ	รับจ้าง	ค้าขาย	ประมง	งานฝีมือ	ศึกษา	รวม	
เมืองชลบุรี	44	-	3	2	-	37	-	87	
พนัสนิคม	109	8	17	5	-	69	8	216	
พานทอง	1	-	2	2	-	28	-	33	
บ้านบึง	-	-	-	-	-	9	-	9	
ศรีราชา	-	-	-	-	-	-	-	-	
บางละมุง	-	-	-	-	-	7	-	7	
สัตหีบ	-	-	-	-	2	6	-	8	
หนองใหญ่	-	-	-	-	-	-	-	-	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	จำนวน	154	8	22	9	2	157	8	360
	ร้อยละ	42.78	2.22	6.11	2.50	0.56	43.61	2.22	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี ที่ยึดงานฝีมือเป็นหลักของอาชีพ มีมากที่สุด (43.61 %) พอ ๆ กับช่างฝีมือที่ยึดอาชีพกสิกรรมเป็นหลัก (42.78 %) ส่วนช่างฝีมือที่ยึดอาชีพประมงเป็นหลักน้อยที่สุด (0.56 %)

ตารางที่ 4 แสดงวัตถุประสงค์ของการผลิตงานช่างฝีมือ

อำเภอ	ทำเป็นงานอดิเรก	ทำเป็นอาชีพ	รวม	
เมืองชลบุรี	49	38	87	
พนัสนิคม	153	63	216	
พานทอง	5	28	33	
บ้านบึง	-	9	9	
ศรีราชา	-	-	-	
บางละมุง	-	7	7	
สัตหีบ	2	6	8	
หนองใหญ่	-	-	-	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	
รวม	จำนวน	209	151	360
	ร้อยละ	58.06	41.94	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์ในการผลิต เป็นงานอดิเรกสูงกว่า (58.06 %) และทำเป็นอาชีพหลักน้อยกว่า (41.94 %)

ตารางที่ 5 แสดงลักษณะของการผลิต

อำเภอ	ทำคนเกี่ยวสำเริงรูป	แบ่งชั้นตอนกันทำ	รวม	
เมืองชลบุรี	80	7	87	
พนัสนิคม	111	105	216	
พานทอง	5	28	33	
บ้านบึง	8	1	9	
ศรีราชา	-	-	-	
บางละมุง	-	7	7	
สัตหีบ	4	4	8	
หนองใหญ่	-	-	-	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	
รวม	จำนวน	208	152	360
	ร้อยละ	57.78	42.22	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี ผลิตงานโดยการทำคนเกี่ยวตลอด มีอัตราสูงกว่า (57.78 %) และแบ่งชั้นตอนกันทำมีน้อย (42.22 %)

ตารางที่ 6 แสดงสถานที่ทำการผลิต

อำเภอ	ที่บ้าน	สถานประกอบการ	รวม	
เมืองชลบุรี	34	53	87	
พนัสนิคม	214	2	216	
พานทอง	27	6	33	
บ้านบึง	-	9	9	
ศรีราชา	-	-	-	
บางละมุง	-	7	7	
สัตหีบ	4	4	8	
หนองใหญ่	-	-	-	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	
รวม	จำนวน	279	81	360
	ร้อยละ	77.50	22.50	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ผลิตงานช่างฝีมือที่บ้าน (77.50 %) ผลิตที่สถานประกอบการหรือที่ร้านค้ามีส่วนน้อย (22.50 %)

ตารางที่ 7 แสดงชนิดของวัสดุที่นำมาผลิต

อำเภอ	ไม้ไผ่	ไม้เนื้อแข็ง	หิน	กก	ค้าย	กระดาษ	ทางมะพร้าว	หยวก	เงินทองคำ	รวม	
เมืองชลบุรี	-	7	64	-	8	-	-	-	8	87	
พนัสนิคม	199	4	-	-	3	7	1	2	-	216	
พานทอง	-	-	-	27	-	-	-	-	6	33	
บ้านบึง	-	-	9	-	-	-	-	-	-	9	
ศรีราชา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
บางละมุง	-	6	-	-	1	-	-	-	-	7	
สัตหีบ	-	4	-	-	4	-	-	-	-	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	จำนวน	199	21	73	27	16	7	1	2	14	360
	ร้อยละ	55.28	5.83	20.27	7.50	4.45	1.94	0.28	0.56	3.89	100

จากตารางนี้ แสดงว่าผลผลิตงานช่างฝีมือเป็นการผลิตจากไม้ไผ่เป็นส่วนใหญ่ (55.28%) ได้แก่ บรรดาเครื่องจักรสานต่าง ๆ รองลงไปได้แก่หิน (20.27%) นำมาผลิตงานเกี่ยวกับการแกะสลักต่าง ๆ ส่วนวัสดุอื่นมีใช้กันทั่วไปไม่มากนัก

ตารางที่ 8 แสดงรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตต่อเดือน

อำเภอ	ต่ำกว่า 500	501-1000	1001-2000	2001-3000	3001-4000	4000 ขึ้นไป	ไม่แน่นอน	รวม	
จังหวัดบุรีรัมย์	2	22	44	14	4	1	-	87	
โสตถิคม	109	49	45	6	1	-	6	216	
นทอง	18	6	6	3	-	-	-	33	
นบิง	-	-	6	2	-	1	-	9	
ราชา	-	-	-	-	-	-	-	-	
างละมุง	-	-	-	2	5	-	-	7	
าหีบ	-	-	-	3	2	3	-	8	
ง อ.บอทอง	-	-	-	-	-	-	-	-	
ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	-	-	-	-	
รวม	จำนวน	129	77	101	30	12	5	6	360
	ร้อยละ	35.83	21.39	28.05	8.33	3.33	1.39	1.67	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดบุรีรัมย์มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือนเป็นจำนวนมากที่สุด (35.83%) ที่มีรายได้ 1001-2000 บาท มีเป็นอันดับที่ 2 (28.05%) ใกล้เคียงกับรายได้ 501-1000 บาท (21.39%) ผู้มีรายได้สูงกว่า 4000 บาท มีน้อยที่สุด (1.39%)

ตารางที่ 9 แสดงแหล่งจำหน่ายผลิตภัณฑ์

อำเภอ	ภายในอำเภอ	ต่างจังหวัด	ภายในอำเภอ - ต่างอำเภอ	ต่างอำเภอ - ต่างจังหวัด	รวม	
เมืองชลบุรี	41	-	46	-	87	
พนัสนิคม	212	-	1	3	216	
พานทอง	9	-	24	-	33	
บ้านมิ่ง	-	-	9	-	9	
ศรีราชา	-	-	-	-	-	
บางละมุง	7	-	-	-	7	
สัตหีบ	4	2	2	-	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	-	
รวม	จำนวน	273	2	82	3	360
	ร้อยละ	75.84	0.56	22.78	0.83	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีได้จำหน่ายผลผลิตของตนภายในเขตอำเภอมากที่สุด (75.84%) ส่วนที่จำหน่ายผลผลิตของตนในต่างจังหวัดน้อยที่สุด (0.56%)

ตารางที่ 10 แสดงวิธีจำหน่ายผลิตภัณฑ์

อำเภอ	ขายปลีก	ขายส่ง	ขายปลีก-ส่ง	รวม	
เมืองชลบุรี	21	12	54	87	
พนัสนิคม	11	197	8	216	
พานทอง	7	26	-	33	
บ้านบึง	9	-	-	9	
ศรีราชา	-	-	-	-	
บางละมุง	7	-	-	7	
สัตหีบ	8	-	-	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	
รวม	จำนวน	63	235	62	360
	ร้อยละ	17.50	65.28	17.22	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตนด้วยวิธีการขายส่งเป็นส่วนใหญ่ (65.28%) และส่วนการจำหน่ายด้วยวิธีขายปลีก-ส่ง มีน้อยที่สุด (17.22%)

ตารางที่ 11 แสดงลักษณะการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์

อำเภอ	รางวัล วุฒิปตฺร	ล้อมวลชน	พ่อค้าคนกลาง	บอกกันต่อๆ	พัฒนากร	รวม	
เมืองชลบุรี	-	21	56	10	-	87	
พนัสนิคม	1	22	179	12	2	216	
พานทอง	-	4	-	29	-	33	
บ้านปึง	-	-	-	9	-	9	
ศรีราชา	-	-	-	-	-	-	
บางละมุง	-	-	-	7	-	7	
สัทหิม	-	-	-	8	-	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	-	-	
รวม	จำนวน	1	47	235	75	2	360
	ร้อยละ	0.28	13.06	65.28	20.83	0.56	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่พ่อค้าคนกลางเป็นผู้เผยแพร่ผลิตภัณฑ์ (65.25%) และบอกกันต่อ ๆ ไป ส่วนที่โฆษณาประกวดได้วุฒิปตฺรมีน้อยที่สุด (0.28%)

ตารางที่ 12 แสดงการยอมรับผลิตภัณฑ์

อำเภอ	มาก	ปานกลาง	น้อย	รวม	
เมืองชลบุรี	52	35	-	87	
พนัสนิคม	26	188	2	216	
พานทอง	7	26	-	33	
บ้านโป่ง	-	9	-	9	
ศรีราชา	-	-	-	-	
บางละมุง	-	7	-	7	
สาคู	1	7	-	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	-	
รวม	จำนวน	86	272	2	360
	ร้อยละ	23.89	75.56	0.56	100

จากตารางนี้ แสดงว่าผลงานของช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (75.56%) เป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับปานกลาง และผลงานบางชนิดเป็นที่ยอมรับของสังคมอย่างสูง มาเป็นลำดับ 2 (23.89%) ส่วนที่เป็นที่ต้องการและยอมรับของสังคมระดับน้อยมีจำนวน น้อยที่สุด (0.56%)

ตารางที่ 13 แสดงตลาดและการขนส่ง

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม	
เมืองชลบุรี	-	87	87	
พนัสนิคม	36	180	216	
พานทอง	-	33	33	
บ้านบึง	-	9	9	
ศรีราชา	-	-	-	
บางละมุง	1	6	7	
สัตหีบ	-	8	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	
รวม	จำนวน	37	323	360
	ร้อยละ	10.27	89.73	100

จากตารางนี้แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (89.73%) ไม่มีปัญหาเรื่องการตลาดและขนส่ง ที่มีปัญหาในเรื่องการตลาดและขนส่งมีเพียงส่วนน้อย (10.27%)

ตารางที่ 14 แสดงปัญหารายได้

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม	
เมืองชลบุรี	7	80	87	
พนัสนิคม	32	184	216	
พานทอง	16	17	33	
บ้านโป่ง	-	9	9	
ศรีราชา	-	-	-	
บางละมุง	1	6	7	
สัตหีบ	-	8	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	
รวม	จำนวน	56	304	360
	ร้อยละ	15.56	84.45	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (84.45%) ไม่มีปัญหาเรื่องรายได้ ที่มีปัญหาเรื่องรายได้เป็นเพียงส่วนน้อย (15.56%)

ตารางที่ 15 แสดงปัญหาค่าแรง

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม
เมืองชลบุรี	1	86	87
พนัสนิคม	6	210	216
พานทอง	9	24	33
บ้านบึง	-	9	9
ศรีราชา	-	-	-
บางละมุง	1	6	7
สัตหีบ	-	8	8
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-
รวม	จำนวน	17	343
	ร้อยละ	4.72	95.28

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (95.28%) ไม่มีปัญหาเรื่องค่าแรง ที่มีปัญหามีอยู่เพียงส่วนน้อย (4.72%)

ตารางที่ 16 แสดงปัญหาวัตถุ

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม	
เมืองชลบุรี	1	86	87	
พนัสนิคม	32	184	216	
พานทอง	-	33	33	
บ้านบึง	-	9	9	
ศรีราชา	-	-	-	
บางละมุง	-	7	7	
สัตหีบ	1	7	8	
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-	
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-	
รวม	จำนวน	34	326	360
	ร้อยละ	9.44	90.56	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (90.56%) ไม่มีปัญหาเรื่องวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต ที่มีปัญหามีเพียงส่วนน้อย (9.44%)

ตารางที่ 17 แสดงปัญหาเครื่องมือเครื่องใช้

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม
เมืองชลบุรี	-	87	87
พนัสนิคม	1	215	216
พานทอง	-	33	33
บ้านบึง	-	9	9
ศรีราชา	-	-	-
บางละมุง	-	7	7
สัตหีบ	-	8	8
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-
รวม	จำนวน	1	359
	ร้อยละ	0.27	99.73

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (99.73%) ไม่มีปัญหาเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ ส่วนที่มีปัญหานั้นน้อยที่สุด (0.27%)

ตารางที่ 18 แสดงปัญหาเรื่องกินฟ้าอากาศ

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม
เมืองชลบุรี	-	87	87
พนัสนิคม	13	203	216
พานทอง	1	32	33
บ้านบึง	-	9	9
ศรีราชา	-	-	-
บางละมุง	1	6	7
สัตหีบ	-	8	8
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-
รวม	จำนวน	15	345
	ร้อยละ	4.16	95.84

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (95.84%) ไม่มีปัญหา
ในเรื่องกินฟ้าอากาศ ที่ประสบปัญหามีส่วนน้อย (4.16%)

ตารางที่ 19 แสดงปัญหาการจำหน่าย

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม
เมืองชลบุรี	1	86	87
พนัสนิคม	41	175	216
พานทอง	1	32	33
บ้านโป่ง	-	9	9
ศรีราชา	-	-	-
บางละมุง	-	7	7
สัตหีบ	-	8	8
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-
รวม	จำนวน	43	317
	ร้อยละ	11.94	88.06

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีไม่มีปัญหาในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์
ของคนเป็นส่วนใหญ่ (88.06%) ส่วนที่มีปัญหามีอยู่น้อย (11.94%)

ตารางที่ 20 แสดงปัญหาการเผยแพร่และโฆษณาผลงาน

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม
เมืองชลบุรี	-	87	87
พนัสนิคม	2	214	216
พานทอง	-	33	33
บ้านมิ่ง	-	9	9
ศรีราชา	-	-	-
บางละมุง	-	7	7
สัตหีบ	-	8	8
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-
รวม	จำนวน	2	358
	ร้อยละ	0.55	99.45

จากตารางนี้ แสดงว่า ชาวที่มีอยู่ในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ (99.45%) ไม่มีปัญหาในเรื่องการเผยแพร่โฆษณาผลงาน ที่มีปัญหามีอยู่บ้างเล็กน้อย (0.55%)

ตารางที่ 21 แสดงปัญหาสถานที่ใช้ในการผลิต

อำเภอ	มี	ไม่มี	รวม
เมืองชลบุรี	-	87	87
พนัสนิคม	-	216	216
พานทอง	-	33	33
บ้านบึง	-	9	9
ศรีราชา	-	-	-
บางละมุง	-	7	7
สัตหีบ	-	8	8
กิ่ง อ.บ่อทอง	-	-	-
กิ่ง อ.เกาะสีชัง	-	-	-
รวม	จำนวน	-	360
	ร้อยละ	-	100

จากตารางนี้ แสดงว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี ไม่มีปัญหาในเรื่องสถานที่ผลิตผลงานเลย

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการสำรวจ

1. วัตถุประสงค์ในการสำรวจ

การสำรวจงานช่างฝีมือของจังหวัดชลบุรีมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา ค้นคว้า สภาพที่เป็นจริงที่เกี่ยวกับประเภทของงานช่างฝีมือ จำนวนช่างฝีมือ แหล่งผลิตงานช่างฝีมือ ของช่างแต่ละประเภท สภาพการผลิต ค่าปริมาณและการตลาด ปัญหาและอุปสรรคในการ ประกอบอาชีพช่างฝีมือ เพื่อนำมาวิเคราะห์หาทางปรับปรุงส่งเสริมต่อไป

2. ขอบเขตของการสำรวจและกลุ่มประชากรที่สำรวจ

ดำเนินการสำรวจช่างฝีมือทุกประเภทในจังหวัดชลบุรี โดยการสำรวจจาก มวลประชากร

3. เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการสำรวจเก็บข้อมูล

ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นประกอบการสัมภาษณ์จากมวลประชากรกลุ่มช่าง ฝีมือพื้นบ้าน สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งคณะผู้สำรวจเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 2-3 คน ออกปฏิบัติการสนาม มีการเก็บตัวอย่างผลผลิตงานช่างฝีมือ และได้รับความร่วมมือจากบุคคล ในท้องถิ่นช่วยสำรวจและเก็บข้อมูลด้วย

เมื่อได้ข้อมูลตามความต้องการ จึงนำมาศึกษาและวิเคราะห์ตามจุดประสงค์ โดยอาศัยวิธีทางสถิติ หาการอยละในแต่ละข้อมูล

4. ผลการสำรวจ ศึกษา และวิเคราะห์

จากการศึกษาและวิเคราะห์ผลของการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับช่างฝีมือใน จังหวัดชลบุรี ปรากฏผลดังนี้

1. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประเภทของงานช่างฝีมือ

งานช่างฝีมือของจังหวัดชลบุรีมีหลายประเภท งานจักสานเป็นประเภท ที่มีมากที่สุด ส่วนที่รองลงไปได้แก่อาชีพแกะสลักครกหิน แฉ่นป้ายสุสาน ช่างทอง ช่างหล่อ ฯลฯ

2. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวช่าง

บรรดาช่างฝีมือของจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่จะเป็นหญิง การศึกษาระดับต่ำ (ชั้นประถมศึกษา 1 - 4) และมีอาชีพหลักอยู่แล้วจึงผลิตเป็นงานอดิเรก อาชีพหลักของช่างฝีมือได้แก่อาชีพกสิกรรม อย่างไรก็ตามผู้ที่ยึดงานฝีมือเป็นอาชีพหลักก็มีอยู่ไม่น้อย

3. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการผลิตและแหล่งประกอบการ

ลักษณะการผลิตแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ทำคนเดียวจนสำเร็จรูป และแบ่งชิ้นตอนกันทำ ลักษณะการทำคนเดียวจนสำเร็จรูปมีอัตราสูงกว่า การผลิตงานฝีมือนั้นจะที่บ้านเป็นแหล่งผลิตมากกว่าสถานประกอบการ

4. ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพของการประกอบการ

ก. ชนิดของวัสดุประกอบการ วัสดุที่นำมาใช้ประกอบการมีหลายอย่าง ชนิดที่ใช้มากที่สุดได้แก่ไม้ไผ่ (งานจักสาร) รองลงไปคือหิน (งานแกะสลัก ครก โม่ ป้าย และส่วนประดับสุสาน) นอกนั้นเป็นวัสดุทั่วไปได้แก่ ไม้เนื้อแข็ง ค้าย กระจาญ โลหะ ฯลฯ วัสดุส่วนใหญ่ที่นำมาประกอบการผลิตส่วนใหญ่ซื้อจากตลาดซึ่งนำมาจากท้องถิ่นใกล้เคียงและท้องถิ่นอื่น การได้มาโดยวิธีอื่นเป็นส่วนน้อย

ข. รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตงานช่างฝีมือ รายได้จากการจำหน่ายผลผลิตงานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีมีหลายระดับ ตั้งแต่ต่ำกว่า 500 บาท ถึง 4,000 บาทขึ้นไป ช่างฝีมือส่วนใหญ่มีรายได้ค่าในระดัมน้อยกว่า 500 บาท ส่วนถัดไปจะอยู่ในระดับปานกลางคือ 500 - 1,000 บาท และ 1,000 - 2,000 บาท ส่วนที่มีรายได้สูงระดับ 2,000 - 4,000 บาท ขึ้นไปมีน้อย แต่ก็ยังมีประเภทที่รายได้ไม่แน่นอนซึ่งจะจัดให้อยู่ในเกณฑ์ต่ำก็ไม่ได้บ้างเล็กน้อย

ค. แหล่งจำหน่ายและวิธีจำหน่ายผลิตภัณฑ์ พบว่ามีการจำหน่ายทั้งภายในอำเภอ อำเภอใกล้เคียง และต่างจังหวัด แต่ส่วนใหญ่จะจำหน่ายอำเภอที่ทำการผลิตมากที่สุด วิธีจำหน่ายก็มีทั้งชายส่ง ชายปลีก และทั้งชายส่งและชายปลีก ซึ่งวิธีการชายส่งเป็นวิธีจำหน่ายกันมากที่สุด

ง. การเผยแพร่และการยอมรับผลิตภัณฑ์ ส่วนใหญ่งานฝีมือของช่างในจังหวัดชลบุรีได้รับการเผยแพร่ผ่านพ่อค้าคนกลางเป็นอย่างมาก จากนั้นจึงเป็นการบอกต่อ ๆ

กันไปถึงผลผลิตที่ต้องการมีบ้างที่ได้รับผลโดยส่วนรวมจากการประชาสัมพันธ์ของสื่อมวลชนและหน่วยราชการ

ผลของการสำรวจผลผลิตของงานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรี เป็นที่นิยมยอมรับโดยทั่ว ๆ ไปของสังคมเป็นอย่างมาก

5. ข้อมูลที่เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ จากการสำรวจพบว่าช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีส่วนใหญ่ไม่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพนั้นมากนัก นอกจากปัญหา

- วัสดุหายาก และแพงขึ้น
- พอคาคคนกลางเป็นผู้กำหนดตลาดและราคา
- รายได้ต่ำ ถ้าเป็นอาชีพไม่คุ้มแรงงาน
- ตลาดแคบ
- ช่างฝีมือจะขาดแคลนเพราะหนีไปหาอาชีพที่ค่าแรงสูงกว่า

อภิปรายผล

1. ผลการสำรวจเกี่ยวกับประเภทงานช่างฝีมือ

จากการสำรวจพบว่างานช่างฝีมือในจังหวัดชลบุรีมีหลายประเภท บ้างก็สูญสลายไปแล้ว และหลายประเภทก็ยังคงอยู่ ที่สูญไปนั้นเนื่องมาจากคนรุ่นต่อ ๆ มาให้ไปหาอาชีพอื่นที่ใช้ความรวดเร็วและรายได้สูงกว่า จึงไม่นิยมและรับการถ่ายทอดวิทยาการไว้นับวันจะหมดสิ้นไปตามอายุขัยของช่างรุ่นเก่า เท่าที่คงอยู่ก็เป็นการควบคุมไปกับอาชีพหลักใช้เวลาว่างประกอบอาชีพช่างฝีมือเพื่อเพิ่มพูนรายได้เพื่อการดำรงชีพที่ค้ำขึ้น แต่ถ้าประกอบอาชีพช่างฝีมือเป็นหลักก็จะแทบดำรงอยู่ไม่ได้เพราะรายได้ต่ำมากและไม่แน่นอน

งานช่างประเภทจักสานของจังหวัดชลบุรีมีมากที่สุดนอกจากเป็นผลผลิตที่สนองต่อความต้องการในชีวิตประจำวันแล้วคือมีความจำเป็นต่อการดำรงชีพแล้วยังสนองตอบในด้านความสุนทรีย์นำไปใช้ในการตกแต่งหรือที่ระลึกอีกประการหนึ่ง

2. ผลสำรวจที่เกี่ยวกับเพศของช่าง และวัตถุประสงค์ในการผลิตงานช่างฝีมือ

จากการสำรวจพบว่าช่างเพศหญิงมากกว่าเพศชายโดยส่วนรวมแต่ถ้าสำรวจลึกลงไปจะพบว่าประเภทงานที่ต้องใช้แรงงานหนักจะเป็นหน้าที่ของชายเช่น แกะสลักหิน ต่อเรือ

เป็นต้น ในงานจักสานช่างส่วนใหญ่จะเป็นหญิงเนื่องมาจากจังหวัดชลบุรีเป็นเขตพัฒนาอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจ แรงงานฝ่ายชายจึงละทิ้งงานช่างไม้หางานที่ให้ค่าแรงสูงกว่าเพื่อภาวะการครองชีพที่ดี

ส่วนวัตถุประสงค์ในการผลิตงานช่างฝีมือส่วนใหญ่ผลิตเป็นงานอดิเรก จากข้อมูลการศึกษาจะพบว่างานหลักของช่างฝีมือคืองานกลึงกรรมจะใช้เวลาว่างในการประกอบอาชีพช่างฝีมือเพื่อการส่งเสริมรายได้ และเป็นการระดมแรงงานเมื่อตลาด (พ่อค้าคนกลาง) กำหนดปริมาณ บรรดาช่างฝีมือที่ประกอบอาชีพช่างฝีมือเป็นหลักจะประสบปัญหาที่คล้ายกันคือรายได้น้อยไม่พอค่าใช้จ่าย บ้างก็เลิกไป บ้างก็จำต้องทำอยู่เพราะเป็นคนในพื้นที่ไม่สามารถที่ที่อยู่ไปได้ จึงทำให้ผู้ที่ประกอบงานช่างฝีมือมีน้อยกว่า

3. ผลสำรวจเรื่องรายได้จากการจำหน่าย

จากการสำรวจพบว่าผู้ประกอบการอาชีพช่างฝีมือส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือน ผู้ที่ประกอบอาชีพเป็นงานฝีมือเป็นงานอดิเรกจะไม่เคียดกร้อน เพราะเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ผลผลิตเป็นการเสริมรายได้ให้แก่ครอบครัวและเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้น

ปัญหาจะเกิดแก่ช่างที่มีรายได้ค่าที่ยังงานประกอบอาชีพช่างฝีมือเป็นหลัก รายได้ไม่พอแก่การครองชีพ แง่คิดสำหรับเรื่องนี้ควรหาทางเพิ่มรายได้ให้แก่ช่างฝีมือ ควบคุมการเป็นผู้กำหนดราคาของพ่อค้าคนกลาง เสริมความสามารถในการผลิตตลอดจนให้ความรู้ความชำนาญจนสามารถนำเป็นอาชีพหลักได้

4. ผลการสำรวจแหล่งผลิต การตลาด และวิธีจำหน่าย

ผลการสำรวจจะพบว่าส่วนใหญ่ช่างฝีมือจะใช้น้ำเป็นแหล่งผลิตและการจำหน่ายในเขตอำเภอในรูปชายส่งมากที่สุดโดยตัวแทนจำหน่ายจะเป็นผู้กำหนดขนาด รูปแบบและจำนวนให้ ดังนั้นการตลาดจึงขึ้นอยู่กับตัวแทนจำหน่าย

การส่งเสริมในเรื่องนี้จึงควรหาทางแก้ไข การกำหนดราคา และตลาดโดยพ่อค้าคนกลางหรือตัวแทน ระบบสหกรณ์จึงเป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะทำให้สถานภาพของการผลิตและการตลาดดีขึ้น จะมีอำนาจในการต่อรองราคาซึ่งเป็นผลส่งไปถึงรายได้ที่จะดีขึ้นตามมา

5. ผลการสำรวจถึงปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพช่างฝีมือ

จากการสำรวจพบว่าปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพช่างฝีมือของจังหวัดชลบุรีนั้นส่วนใหญ่ไม่มี จากการที่ช่างฝีมือส่วนใหญ่ดำเนินการประกอบอาชีพโดยใช้เวลาว่างจากงานหลักจึงถือสิ่งที่ยังออกเงยว่ารายได้นั้นเป็นประโยชน์ทั้งนั้น ถือว่าว่างเปล่า จึงทำให้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีไม่เป็นปัญหาใหญ่อีกต่อไป เช่นการตลาดก็ถือว่าเป็นเรื่องของพ่อค้า ตัวแทนจำหน่าย แรงงานที่ใช้ในครอบครัว รายได้จะนำไปบ้างหรือราคาวัตถุดิบจะสูงขึ้นบ้าง ก็ไม่มีผลกระทบต่อเพื่อนนัก

ส่วนปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่บ้างนั้นก็สืบเนื่องมาจากบรรดาผู้ที่ปฏิบัติงานช่างเป็นหลัก อย่างไรก็ตามปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาก็มีอยู่ไม่น้อย เพื่อการส่งเสริมอย่างแท้จริงปัญหาการตลาด การกำหนดราคาผลผลิตและราคาของวัตถุดิบจึงควรไตร่ตรองและหาทางแก้ไขเพื่อผลที่ก่อบรรดาช่างฝีมือทั้งหลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
 - ควรสนับสนุนให้มีการสำรวจงานช่างในทุกพื้นที่
 - นำผลสำรวจเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องเพื่อหามาตรการที่แน่ชัดในการบำรุงส่งเสริม
 - ประสานงานกับหน่วยงานที่ส่งเสริมสนับสนุนงานช่างฝีมือ
 - มีการสัมมนาของงานช่างฝีมือและการนิทรรศการ
 - ส่งวนไว้เป็นอาชีพเฉพาะและยกเว้นภาษี
 - จัดการเผยแพร่และถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น
2. ข้อเสนอแนะต่อศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด
 - สำรวจข้อมูลเจาะลึกในแต่ละแห่ง
 - จัดให้มีพิพิธภัณฑ์งานช่างฝีมือเอาไว้
 - เผยแพร่งานฝีมือและหาทางส่งเสริมรักษาเอาไว้
 - วางโครงการแลกเปลี่ยนช่างฝีมือในแต่ละประเภทเพื่อการศึกษาเปรียบเทียบ และเป็นการแพร่หลายงานช่างต่อไป

บรรณานุกรม

วิบูลย์ สีสวรรณ ศิลปชาวบ้าน ปาณยา 2522

มาโนช กงกะนันท์ อยู่อย่างไทย ครั้งที่ 8 "หัตถกรรมพื้นบ้าน" กรมประชาสัมพันธ์ 2522

วิเชียร ณ นคร และคณะ การสำรวจงานช่างฝีมือในจังหวัดนครศรีธรรมราช
จังหวัดนครศรีธรรมราช 2524

ลำดับที่.....

ประเภทช่าง.....

แบบสำรวจงานช่างฝีมือจังหวัดชลบุรี

หมวดที่ ๑ : สถานภาพของช่าง

- ๑. ชื่อ สกุล
- เพศ ชาย หญิง อายุ ปี
- ๒. ระดับการศึกษา
- ๓. สถานที่อยู่ บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบล
- อำเภอ/กิ่งอำเภอ จังหวัดชลบุรี
- ๔. จำนวนสมาชิกในครอบครัว คน
- ๕. อาชีพ
 - ๕.๑. อาชีพหลัก
 - รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
 - ๕.๒. อาชีพรอง
 - รายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- ๖. จำนวนปีที่ผ่านงานมา(ประสบการณ์) ปี (ปีพ.ศ.ที่เริ่มงาน)
- ๗. ได้รับความรู้ทางเทคนิคในการผลิตมาจากแหล่งใด
- ๘. (ที่ภูมิสำเนาจากถิ่นอื่น)
- เวลาที่มาประกอบอาชีพในจังหวัดชลบุรี
- ย้ายมาจากจังหวัดใด

หมวดที่ ๒ : การผลิต

- ๑. ประเภทงานที่ผลิต
- ๒. วัตถุประสงค์ในการผลิต
 - ทำเป็นงานอดิเรก
 - ทำเป็นอาชีพ
- ๓. ลักษณะของการผลิต
 - ทำคนเดียวจนสำเร็จรูป
 - แบ่งงานกันทำเฉพาะขั้นตอน
- ๔. แหล่งผลิตนี้ ประกอบการมีเป็นระยะเวลาเท่าใด (ปีพ.ศ.ที่เริ่มงาน)

- ๕. จำนวนผลผลิตได้ต่อเดือน
- ๖. ลักษณะสถานที่ทำการผลิต
- ๗. เวลาที่ใช้ในการผลิตต่อหน่วย

หมวดที่ ๓ : วัสดุที่ใช้ในการผลิต

๑. วัสดุที่ใช้ในการผลิต

- ๑.๑
- ๑.๒
- ๑.๓
- ๑.๔

๒. แหล่งวัสดุที่ใช้ในการผลิต(ทุกชนิดที่นำมาใช้)

- ๒.๑
- ๒.๒
- ๒.๓
- ๒.๔

- ๓. วิธีการได้มาซึ่งวัตถุดิบส่วนใหญ่ ซื้อประมาณ %
 ได้เปล่าประมาณ %

๔. ต้นทุนในการผลิตต่อหน่วย (รวมทั้งค่าวัสดุและค่าแรง) บาท
 คิดเป็นอัตราส่วน(ค่าวัสดุ: ค่าแรงงาน: ราคาขายในตลาด) / / %

๕. รายได้จากผลผลิตต่อเดือน

หมวดที่ ๔ : ตลาด

- ๑. แหล่งจำหน่าย
- ๒. วิธีจำหน่าย ขายปลีก ขายส่ง ขายส่งต่างประเทศ
- ๓. ผลกระทบที่เป็นที่ยอมรับและเป็นที่ต้องการของสังคมเพียงใด
 มาก ปานกลาง น้อย
- ๔. ผลกระทบของท่านเป็นที่รู้จักแพร่หลายโดยทางใดบ้าง (ตอบได้หลายข้อ)
 รางวัล วุฒิบัตร ปรากฏในสื่อมวลชน
 อื่น ๆ (โปรดระบุ)

หมวดที่ ๕ : อุปสรรคและปัญหา

ท่านประสบปัญหาต่อไปนี้หรือไม่ อย่างไร

๑. ปัญหาเรื่องตลาด มี ไม่มี

๒. ปัญหาเรื่องรายได้ มี ไม่มี

๓. ปัญหาเรื่องค่าแรงงาน มี ไม่มี

๔. ปัญหาเรื่องวัตถุดิบ มี ไม่มี

๕. ปัญหาเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้ มี ไม่มี

๖. ปัญหาเรื่องไฟฟ้าอากาศ มี ไม่มี

๗. ปัญหาเรื่องการขาย มี ไม่มี

๘. ปัญหาเรื่องการเงินแพรรและการโฆษณาผลงาน มี ไม่มี

๘. ปัญหาเรื่องสถานที่ที่ใช้ในการผลิต มี ไม่มี

๙๐. ปัญหาการผลิตเพียงพอกับตลาดหรือไม่ พอ ไม่พอ

๙๑. ปัญหาการขาดแคลนช่างฝีมือ มี ไม่มี

หมวดที่ ๖ : ข้อเสนอแนะ

ผู้สำรวจ

()

/ ๒๕๖๕

ภาคผนวก
ทำเนียบช่างฝีมือจังหวัดชลบุรี

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
1	การสาน 1.1 ไม้ไผ่	พนัสนิคม	นางประไพ หับทิม	41 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นายสุนันท์ ชาราคล	2 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นายจรัญ ชาราคล	2 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางเก็บ เอนก	10 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางจร กิจจา	6 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางเลื่อน เหลืองออน	11 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นายจำปี พาทน	48 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางบุญพริ้ง บุญญา	13/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.บังอร อุกมศรี	27/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางอนงค์ มงคลษฎ์	5 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางวันดี บุญเรือง	19 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.ลาวัลย์ พรหมเต็ม	66 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางสงวน บุญญา	58 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางเสริม เอนก	12 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางบัวผัน เอนก	12 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.พนอมศรี เอนก	12 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.กลอยใจ เอนก	10 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางสวิง เอี่ยมพิพัฒน์	11 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.นิลรัตน์ เอี่ยมพิพัฒน์	11 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.นพมาศ เอี่ยมพิพัฒน์	11 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางบุญเต็ม ศรีนวล	45 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.บุญธรรม ศรีนวล	45 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย

ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
	พนัสนิคม	นางแฝง กิจจา	17 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางหุ่น ฉลอม	35 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.จรัส ฉลอม	35 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.สมทรง ฉลอม	35 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.จันทนา ฉลอม	35 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.เขาวภา สุวรรณ	27 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.สุริยา นิยม	28/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.วงจันทร์ บุญญา	35/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.นรศรี สุวรรณ	27/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.สุมาลี สุวรรณ	27/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางละมุน พาทน	7 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นายสมทรง ตันเถา	20 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.ไกลรุ่ง บุญญา	29 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางอ้อมใจ บุญเจริญ	17 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.ถวิล บุญญา	29 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.ลำควด จิตจาชโล	4 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.อุบล ธาราคด	2 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางเต็ม บุตรศักดิ์	51 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางพิศเพลิน ทุมมานนท์	31 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางเหรียญทอง ทศนาไทย	34/1 ต.พนัส	กระจากของข้าราชการ
		นางชู สุวรรณ	27 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.วรรณิ จิตจาชโล	4 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางจำลอง ทุมมานนท์	31 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		น.ส.ชวนชม บุตรศักดิ์	51 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ
		นางเนื่อง เอนก	13 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	กระจากของข้าราชการ

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
		พนัสนิคม	น.ส.เจริญ ชาราคล	2 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.ลำทวน จิตจาชโล	4 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นายสำออย นิยม	28/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางอึ้ง ชาราคล	2 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.รัชนี้/ชาราคล	2 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางสมัย บุญญา	35/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			น.ส.กัลยา ศรีจันทร์	6 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางฉิน พรหมเต็ม	1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นางลำไย บุญญา	33 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระจากของชำร่วย
			นายประยงค์ ชาราคล	50 หมู่ 1 ต.หนองเหียง	จานดาวของชำร่วย
			นางกัญญา สายทอง	88 ต.ไรหลักทอง	จานดาวของชำร่วย
			ค.ช.อภิรักษ์ ชาราคล	50 หมู่ 1 ต.หนองเหียง	จานดาวของชำร่วย
			นางจำรัส องค์สิน	72 หมู่ 5 ต.หนองเหียง	จานดาวของชำร่วย
			นายสุนทร กิจจา	6 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	จานดาวของชำร่วย
			นายสุทนต์ กิจจา	6 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	จานดาวของชำร่วย
			นางเบ้ ถนอมใจ	44 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			น.ส.น้ำค้าง ถนอมใจ	44 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			น.ส.เบญจา พาคณ	48 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			น.ส.แจ่มใส สร้อยสำดี	30 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			น.ส.เรวดี ทับทิม	35/1 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			นางพูนศรี ศรีนวล	50/1 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			นางประไพ สุวรรณ	36 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			นางทองคำ ศรีนวล	34 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			น.ส.เกสร ประคา	6 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของชำร่วย
			นางอึ้ง ดอกไม้คี่	14 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	สุ่มเล็กของชำร่วย

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
		พนัสนิคม	นายวิเชียร พวงพุ	12 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	สุ่มเล็กของข้าราชการ
			น.ส.นงเยาว์ พุกถึก	46 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของข้าราชการ
			นางไพเราะ สุวรรณ	36 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของข้าราชการ
			นางภักดิ์ พิทยาคุณ	46/1 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของข้าราชการ
			น.ส.สมสวย แสงเขียว	38 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของข้าราชการ
			นางไอ่ ศรีนวล	43 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สุ่มเล็กของข้าราชการ
			นางบุญวน เหมรัมย์	23 ต.ผ้าขาวใหญ่	กุง
			นางวิเชียร จินคามณีวิทย์	238 ถนนเมืองเก่า	กุง
			นางสมปอง ทองแพง	58 หมู่ 1 ต.ศรีวิชัย	กุง
			นายบุญมี จุลกลพ	6 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			นายถาวร ฉสอง	22 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			น.ส.น้อย ศรีจันทร์	6 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			นางไข่ จุลกลพ	6 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			นางสำเนียง ฉสอง	12/1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			น.ส.รัมภา ฉสอง	22 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			นางบุญเรือง ชาราคล	11 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			น.ส.บุญจันทร์ ชาราคล	11 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			ค.ญ.สุกัญญา ชาราคล	11 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			นางชม นาควง	24 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระชู่
			น.ส.ถวิล อาศรัย	1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			นางสุนีย์ หอมทอง	8 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			น.ส.นิยม อาศรัย	1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			น.ส.ทุเรียน มณีแสง	8/1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			นางสิน ศรีจันทร์	10 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			นางสมจิตร โพธิ์ทอง	11 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ไซ

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
		พนัสนิคม	นางรัตนา อาศรัย	5 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			นางนงเยาว์ หอมทอง	17 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			นายไทย พวงภู	40 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	ไซ
			นายชิต จันทราเทพ	19/1 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	ไซ
			นายหมึก ชมศรี	39 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	ไซ
			นายถนอม พวงภู	11 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	ไซ
			นายสำอังก์ กานบัว	31 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	ไซ
			นายบุญมี พุกถึง	46/1 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ไซ
			นางยีน ฉิมมา	238 ต.เมืองเก่า	ไซ
			นางส้มเกลี้ยง คุมพล	3 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	ช่องเล็กของชำร่วย
			น.ส.ทองใบ บุญญา	29 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	ช่องเล็กของชำร่วย
			น.ส.วงเดือน บุญญา	26 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	ช่องเล็กของชำร่วย
			นางไสว เหลืองออน	2 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	ช่องเล็กของชำร่วย
			นางรัญจวน พรหมเต็ม	1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	ช่องเล็กของชำร่วย
			น.ส.วิมาลา คุมพล	3 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	ช่องเล็กของชำร่วย
			นางเขาะ บุญมา	19 หมู่ 1 ต.นาเวิก	ปั้นผลไม้เล็ก ๆ
			น.ส.เพ็ญศรี ศรีละห์	80/1 หมู่ 1 ต.นาเวิก	ปั้นผลไม้เล็ก ๆ
			นายปรีดี สักยาววัฒน์	115 หมู่ 2 ต.นาเวิก	ปั้นผลไม้เล็ก ๆ
			นางทองหล่อ คีเจริญ	117 หมู่ 2 ต.นาเวิก	ปั้นผลไม้เล็ก ๆ
			นางหนัน คีเจริญ	73 หมู่ 2 ต.หมอนนาง	ปั้นผลไม้เล็ก ๆ
			นางสง เจ๊ะชูเซ็น	71 หมู่ 2 ต.หมอนนาง	ปั้นผลไม้เล็ก ๆ
			นางทองคล้อย พิทยาคุณ	50 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย
			ค.ญ.บุพเรศ อาศรัย	1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย
			น.ส.ประเสริฐ อาศรัย	1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย
			นางกิมเล็ง หลักทอง	3 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย

ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
	พนัสนิคม	นางจรรยา ชาราคล	2 หมู่ 9 ต.ไร่หลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย
		นางสุนีย์ อูษา	34 ถนนเมืองเก่า	สวิง, ยอของชำร่วย
		น.ส. เกสร ทองกลม	9 ซอยโรงหมู ต.พนัส	สวิง, ยอของชำร่วย
		น.ส. กิมซอน จิตจาซโล	4 หมู่ 5 ต.ไร่หลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย
		นางกิมเล้ง หลักทอง	3 หมู่ 5 ต.ไร่หลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย
		นายชอ ชาราคล	2 หมู่ 9 ต.ไร่หลักทอง	สวิง, ยอของชำร่วย
		นายเซ็น สดามตะ	145 หมู่ 12 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		นายเลาะห์ ทิมทอง	1 หมู่ 12 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		นายชวเลาะห์ สุขสบาย	100 หมู่ 10 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		นายกริม วันเลาะห์ยู่คี	103/1 หมู่ 12 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		นายอำนาจ หวังเจริญ	99 หมู่ 2 ต.หมอนนาง	กรงนกเขา
		นายผ่อง หมอนเอี่ยม	100/1 หมู่ 2 ต.หมอนนาง	กรงนกเขา
		นายยะพัก นิรทพรณ	87/1 หมู่ 2 ต.หมอนนาง	กรงนกเขา
		น.ส. วารุณี หวังเจริญ	99 หมู่ 2 ต.หมอนนาง	กรงนกเขา
		นางไพเราะ บุญเพชร	93 หมู่ 12 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		นายสาขานะห์ ทิมทอง	104 หมู่ 12 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		น.ส. ฮาริชะห์ ทิมทอง	104 หมู่ 12 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		นางสมัย ปัตยาถม	103 หมู่ 12 ต.นาเวิก	กรงนกเขา
		นางสวาสคี เพิ่มพงษ์	5 ต.พนัส	กระบุง
		นายแหลม อินทรีย์	26 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	กระบุง
		นายผล พาคณ	46 หมู่ 9 ต.ไร่หลักทอง	กระบุง
		นางอุบล ทองงาม	23 หมู่ 3 ต.หนองเหียง	กระบุง
		นางชค พวงภู	13 หมู่ 4 ต.หนองปรือ	กระบุง
		นางใจ ทองงาม	45/1 หมู่ 3 ต.หนองเหียง	กระบุง
		นายสมรัก พาคณ	46 หมู่ 9 ต.ไร่หลักทอง	ฉาคหัวส้มผลไม้

ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
	พนัสนิคม	นายวิวัฒน์ พาทน	46 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคหัวสวนผลไม้
		นางทองพูน ชาราคล	4 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคหัวสวนผลไม้
		นางบุญ พาทน	46 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคหัวสวนผลไม้
		น.ส. สมัย ศรีสวัสดิ์	46 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคหัวสวนผลไม้
		นางสำเหียง หอมทอง	17 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	ถาคหัวสวนผลไม้
		นางนา ประคา	6 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	ถาคหัวสวนผลไม้
		นางเพ็ชร พาทน	11 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		น.ส. วนิกา หลักทอง	3 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		นางประคัม สุขใส	7 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		นางฉลอม นาคอง	24 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		นางสมหมาย ฉลอม	273 ต.นาขาวใหญ่	กระเป่าถั่วสตรีย
		นายปรีชา ศรีนวล	34 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		นายสุกรี ศรีนวล	34 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		นางมานพ ธีระกุล	34 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		น.ส. วชิรี ศรีนวล	23 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	กระเป่าถั่วสตรีย
		นายสุชาติ จันทรเสงี่ยม	36/3 ถ.เกาะแก้ว	กระเป่าถั่วสตรีย
		นางอำนวย อูษา	234 ถ.เมืองเก่า	กระเป่าถั่วสตรีย
		นายสง่า ชาราคล	4 หมู่ 4 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ
		นางทองจันทร์ สุขใส	7 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ
		นางจันทร์ เท้ากรรมศิริ	45 หมู่ 3 ต.หนองเหียง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ
		นายประเมิน พุทธพงษ์	60/1 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ
		นายสุทธิ บุญญา	58 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ
		นางสงวน ละมอม	2 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ
		น.ส. ประยูร บุญญา	58 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ
		นางทองพิณ บุญญา	58 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม้, ฝรั่งอบ

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
		พนัสนิคม	นางบุญทัน พรหมเต็ม	3/2 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			นางสงวน ละม่อม	2 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			น.ส.ประยูร บุญญา	58 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			นางทองพิน บุญญา	58 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			นางบุญทัน พรหมเต็ม	3/2 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			นางสงวน ละม่อม	2 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			น.ส.สังคิ ชาราคล	4 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			น.ส.ประยูร บุญญา	58 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			นางเสงี่ยม ชาราคล	4 หมู่ 3 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			น.ส.เฉลิมศรี อาศรัย	1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รังอบ
			น.ส.อารมณ พุกถึก	46 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			น.ส.สมบุรณ ศิริสวัสดิ์	10 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			ค.ญ.ลักขณา กิจจา	6 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นางพิสมัย บุญญา	20 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นางกิมลิ่ง พุกถึก	46 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			ค.ญ.ปานจิต ชาราคล	50 หมู่ 1 ต.หนองเหียง	ถาคผลไม่รูปคาว
			น.ส.นพพร ชาราคล	50 หมู่ 1 ต.หนองเหียง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นางจงกล ชาราคล	50 หมู่ 1 ต.หนองเหียง	ถาคผลไม่รูปคาว
			น.ส.ผองพรรณ ชาราคล	50 หมู่ 1 ต.หนองเหียง	ถาคผลไม่รูปคาว
			น.ส.เอมอร กิจจา	6 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นางจอน กิจจา	6 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นางจำแลง ฉลอง	2 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นางเสงี่ยม อาศรัย	1 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นายมานพ ถีระกุล	23 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว
			นางเสนห์ ถีระกุล	23 หมู่ 7 ต.ไรหลักทอง	ถาคผลไม่รูปคาว

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
2	ทอง	พนัสนิคม	นางประเมือง มณีแสง นายแวง ชงทอง นางเนียม เอนก นางตั้งไฉ่ หลวงเจริญ นางทองดี หาญรงค์ น.ส.อุทัย คำเอี่ยม นางทองแมน บุญญา น.ส.บุญญา เทียนปลั่ง นางกุหลาบ วังหาร นางเพียว พรหมเต็ม นางสังวาลย์ พรหมเต็ม นางสมใจ ศรีงาม	81 หมู่ 5 ต.ไรหลักทอง 85 หมู่ 2 ต.ไรหลักทอง 26/1 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง 32/4 ต.พนัส 24 หมู่ 2 ต.หนองเหียง 72 ต.ไรหลักทอง 15 หมู่ 10 ต.ไรหลักทอง 1 หมู่ 3 ต.หนองปรือ 50 หมู่ 5 ต.หัวถนน 23 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง 23 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง 54 ต.ไรหลักทอง	ชอมเปล ชอมเปล ลอบ ที่ใส่อาหารนก มอบใส่ซอง มอบใส่ซอง ตะแกรงตากปลา ที่ปักซอน ถักไม้กวาด กลองปิ่นโต กลองปิ่นโต กลองปิ่นโต
		เมืองชลบุรี	นายสิทธิชัย ชัมมจิรังศรี นายสุรศักดิ์ ชัมมจิรังศรี นายแดง ท้าวสอน นายสมคิด ประวัติ นายทอง ศิริกุล นายไมตรี ชัมมจิรังศรี นายเสรี ชัมมจิรังศรี นายเจริญ บุญแก้ว นายท่านอง รุ่งสีทอง นายประสพชัย ทองประกอบ นายสัมพันธ์ ชัมมจิรังโช นายสมหมาย เกษแก้ว ค.ช.ไกรเลิศ อินทรโชติ	258/36 ต.บางปลาสร้อย 258/36 ต.บางปลาสร้อย 222/15 จ. ต.บางปลาสร้อย 222/15 จ.ต.บางปลาสร้อย 222/15จ. ต.บางปลาสร้อย 258/36 ต.บางปลาสร้อย 258/36 ต.บางปลาสร้อย 844/2ช. ต.บางปลาสร้อย 64 หมู่ 7 ต.พานทอง 70 หมู่ 7 ต.พานทอง 45 หมู่ 4 ต.หนองคำดิ่ง 30 หมู่ 2 ต.หนองคำดิ่ง 33/1 หมู่ 2 ต.หนองคำดิ่ง	ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ ทองรูปพรรณ เยี่ยมพระ เยี่ยมพระ แหวน
		พานทอง			

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
3	ทอ 3.1 กก	พานทอง	นายนิรัญ ทองขอย	58 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นายสวรรค์ บุญประจักษ์	53 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นายตั้งไธ แซ่ฮ้อ	26 ต.พานทอง	เสีย
			นางทุเรียน อยู่เจริญ	78 หมู่ 4 ต.พานทอง	เสีย
			นางลำไย ศิริโท	48 หมู่ 10 ต.พานทอง	เสีย
			น.ส.นัค อยู่เจริญ	78 หมู่ 4 ต.พานทอง	เสีย
			น.ส.จันทร์ ทองทวี	29 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางสละ ทองขอย	58 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางแจ้ เทียงธรรม	34/1 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางสูงน ทองทวี	29/2 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางเหว่า ศรีสวรรค์	44 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางเชื้อ ทองโชติตร	42 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางสละ สาครสุคนธ์	37 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางวันเพ็ญ สุขสถาน	41/2 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางวรรณ เจริญ	34 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางวงศ์ รัตนธารส	36 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางหวาน รัตนธารส	36 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางสำลี ศรีมงคล	65 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางจงกล สีงากี้	20/1 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นายจีต จันทร์ฉวี	19 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางวันเพ็ญ สุขสถิตย์	31 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางยอง ชื่นบุญธรรม	32 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางยุศ รักษาสุข	27/1 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย
			นางประหยัค นกอินทร์	22/3 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสีย

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ			
3.2	ผ้า	พานทอง เมืองชลบุรี	นางจรัญ รัตนธารส	31 หมู่ 3 ต.พานทอง	เสื้อ			
			นายเสย เสริมศรี	27 หมู่ 7 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			นางหงวน เสริมศรี	24 หมู่ 7 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			นางอิ่ง พุทธิภูมิ	29/1 หมู่ 7 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			นางสาย เสริมศรี	26 หมู่ 7 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			นางดิน นภาโชติ	15/1 หมู่ 2 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			นางบุญเฮ่าว เตชะมา	23/1 หมู่ 6 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			นางฉวย ประเสริฐธาก	38 หมู่ 2 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			นางเป็ง จินตนา	46 หมู่ 6 ต.บ้านปึก	ผ้าถุง, ผ้าขาวม้า			
			3.3	ค้าย ในลอน	สัตหีบ	นายเจสึว รมริน	7 หมู่ 7 ต.พุลตาหลวง	แห, อวน
นายแดง ช่างไม้	78 หมู่ 7 ต.พุลตาหลวง	แห, อวน						
นายเทือง พรหมแย้ม	26/6 หมู่ 7 ต.พุลตาหลวง	แห, อวน						
พนัสนิคม	นางกิม ศรีนวล	9 ต.ไรหลักทอง				แห, อวน		
	นางละมุล บุญญา	36 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง				แห, อวน		
4	ประติษฐ์วัสดุ ต่าง ๆ 4.1 ไม้	บางละมุง				นางทองย้อย คุณาภรณ์	49/1 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	แห, อวน
						นายชมชัย โล่ห์ทองคำ	96 หมู่ 6 ต.นาเกลือ	คอเรือ
						นายคำ แสงเอก	110 หมู่ 2 ต.นาเกลือ	คอเรือ
						นายเปี้ยว โล่ห์ทองคำ	75 หมู่ 2 ต.นาเกลือ	คอเรือ
						นายชวน แจ่มจำรัส	88 หมู่ 2 ต.นาเกลือ	คอเรือ
			นายคำ บุศศรีตัน	76 หมู่ 2 ต.นาเกลือ	คอเรือ			
			สัตหีบ	นายทองสุข ไม้แก้ว	311 หมู่ 7 ต.พุลตาหลวง	คอเรือ		
				นายอุดม พิมพ์เงิน	67 หมู่ 5 ต.นาจอมเทียน	คอเรือ		
บางละมุง	นายประสิทธิ์ มั่นคงสถิตย์	108 หมู่ 7 ต.พุลตาหลวง	คอเรือ					
	นายสยาม รมริน	342 หมู่ 7 ต.พุลตาหลวง	คอกมันเรือ					
			นายประสิทธิ์ กิจวิโรจน์	75 หมู่ 6 ต.นาเกลือ	คอกมันเรือ			

ลำดับ	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ		
5	4.2 เบ็ด- เตล็ด	เมืองชลบุรี	นายสมศักดิ์ อัยติ	7 หมู่ 3 ต.บางทราย	ตู้, โตะ		
			นายธานี นาคสุข	100/8 หมู่ 4 ต.บางทราย	ตู้, โตะ		
			นายทองหยด คีพิน	89 หมู่ 3 ต.บางทราย	ตู้, โตะ		
			นายมนตรี สกุลวงค์ชนา	131 หมู่ 2 ต.บางทราย	ตู้, โตะ		
			นายสมชาย วงศ์ทรายทอง	104 หมู่ 4 ต.บางทราย	ตู้, โตะ		
			นายนวัชชัย แซ่เลี้ยว	127/2 หมู่ 4 ต.บางทราย	ตู้, โตะ		
			นายสำราญ แก้วมณี	8 ต.หนองเหียง	บันหัวกวาง		
	แกะสลัก	พนัสนิคม	นายผ่อง ทับทิม	9 ต.ไรหลักทอง	ไถ		
			นายกร พุทธพงษ์	60 หมู่ 9 ต.ไรหลักทอง	คราก		
			นายบุษย์ ประดา	10 ต.หนองเหียง	ระหัดควีนน้ำ		
			นางทองคำ ศรีนวล	34 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	แทงหยวก		
			นายปรีชา ศรีนวล	34 หมู่ 6 ต.ไรหลักทอง	แทงหยวก		
			5.2 หิน	เมืองชลบุรี	นายสันติ ชาลื้อ	14 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก
					นายบุญมาก รุ่งโรจน์	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก
นายสถิตย์ มีสุข	18 หมู่ 4 ต.บางปลาสร้อย	ครก					
นายจรัญญา ภูษา	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายไทร เพ็งจันทร์	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายเข้ม สาคำนาน	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายธีรนิทย์ วงศ์ศิริ	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายมนัส มีภูเท็	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายปราณี ศรีสว่าง	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายชายชล จิตมั่น	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายบุญธรรม ดาวร	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครก					
นายตุ้ ไพรัช	41 หมู่ 2 ต.บ้านบึง	ครก					

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
		เมืองชลบุรี	นายระยม ศรีบุญ	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นายไช แซ่ดี	2/22 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นายสมบุรุษ ยาชะโลม	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นางเล็ก ถาวร	19 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นางคิม แซ่กั๊	2/20 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			น.ส. เฉลิมศรี รุ่งเรืองศิลาทิพย์	2/1 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			น.ส. ลัญญา จิมทำนา	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			น.ส. ลาวลย์ จุปากะลึก	4 หมู่ 1 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นายนิรันดร์ แซ่ดี	2/22 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นายวงษ์ จิมทำนา	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายนิค ยาวดี	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายประวิทย์ แซ่อึ้ง	1/7 หมู่ 4 ต.เสม็ด	ครบ
			นายอุคร โทใหม่	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายสัมพันธ์ เหลืองออน	58 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นายสมโภชน์ รุ่งเรือง	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายแดง ไชยเลิศ	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายสถุนต์ ศรียาคำ	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายสมศักดิ์ สุวัฒน์สุริย์	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายคอน สาดิราษฏร์	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายวิชัย สาขระณะ	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายสมร วิสภา	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายพอง สืบวัลาย	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ
			นายรังษี แซ่ซิม	72 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นายสุข มุลทุม	7 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ครบ
			นายทองสุข โพธิ์พุ่ม	15/6 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครบ

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
		เมืองชลบุรี	น.ส.มาลี โทโหม	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครก
			นายโสภี จันทรสว่าง	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครก
			น.ส.ไพโร จันทรสว่าง	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ครก
			นายนิพนธ์ สาระพินิจ	19 หมู่ 4 ต.บางทราย	สาก
			นายแข็ง ไพรัช	41 หมู่ 2 ต.บ้านปึก	สาก
			น.ส.อึ้ง ยาวดี	4/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			น.ส.เปล สาธารณะ	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			นางแตง แสงประดับ	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			น.ส.นาง สุวัฒน์สุรีย์	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			น.ส.น้อย ศรียาคำ	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			น.ส.จิต สุพรหมอินทร์	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			น.ส.นาง สาสิทธิ์ราษฎร์	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			นางแสงเคื่อน แสงจันทร์	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			นางอำนวย แดงศรี	43 หมู่ 1 ต.อ่างศิลา	สาก
			น.ส.อุไร มุ่งกลาง	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			นายวิช สุวรรณพานิช	7 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	สาก
			นายแสง ไกลกลาง	2/18 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	สาก
			นายนง แสงจันทร์	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
			นายนาเรือน กรมสิงห์ไทย	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	สาก
		บ้านบึง	นางสมปอง ประสิทธิ์เวชานนท์ 543	หมู่ 1 ต.บึง	ป้ายสุสาน
			นายทองสา สำราญ	547 หมู่ 1 ต.บึง	ป้ายสุสาน
			นายสุรเดช มหานาค	547 หมู่ 1 ต.บึง	ป้ายสุสาน
			นายโหม ป่าพิมาย	547 หมู่ 1 ต.บึง	ป้ายสุสาน
			นายเล็ก แซ่เตียว	547 หมู่ 1 ต.บึง	ป้ายสุสาน
			นายแดง โพธิ์ศรี	547 หมู่ 1 ต.บึง	ป้ายสุสาน

ที่	ประเภท	อำเภอ	ชื่อ - สกุล	ที่อยู่	หมายเหตุ
		บ้านบึง	นายเดี่ยว เกียรติหนองโพธิ์	547 หมู่ 1 ต.บึง	ป่วยสุสาน
			นายถนอม พุทธิ	547 หมู่ 1 ต.บึง	ป่วยสุสาน
			นายชาญ จันทรหอม	547 หมู่ 1 ต.บึง	สิงโต
			นายสุริยะ แก้วสกุล	32/1 หมู่ 1 ต.อ่างศิลา	สิงโต
			นายสุรินทร์ แก้วสกุล	32/1 หมู่ 1 ต.อ่างศิลา	สิงโต
			นายจิต ไหลบัวชุม	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ลูกนิมิตร
			นายสมพงษ์ มงการ	9/75 หมู่ 3 ต.เสม็ด	ไม่
			นายลิ้มจ้ง แซ่อิว	2/1 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ไม่
			นายบัญญัติ แซ่อิว	1/3 หมู่ 5 ต.เสม็ด	ไม่
			นายเลี้ยว แซ่แต	2/4 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ไม่
			นายอรุณ แซ่แต	2/2 หมู่ 4 ต.อ่างศิลา	ไม่

คำสั่งจังหวัดชลบุรี

ที่ 129/2525

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานวิจัยช่างฝีมือในท้องถิ่น

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติได้มีมติจัดทำโครงการศึกษาค้นคว้า วิจัยงานช่างฝีมือประจำท้องถิ่นภาคตะวันออกนั้น เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยของโครงการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

1. นายเจริญ ชัยติมันต์คำรวง	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สปจ. ประสานกรรมการ	
2. นายอุคร สุวรรณรัตน์	ศึกษานิเทศก์	รองประธานกรรมการ
3. นายสมศักดิ์ วสุนันต์	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
4. นางสาวนงเยาว์ เทียนงาม	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
5. นายวิชัย สมอารมณ	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
6. นายบุญไทย ชาญชลสมุท	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
7. นายสุนทร ถวิลญาติ	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
8. นายประพิทย์ ชัยอารีราษฎร์	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
9. นายบำเพ็ญ โทศลานันท์	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
10. นายมนัส วิมลรัตน์	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
11. นางสาวนวลศรี ปิยะพิสุทธิ	ศึกษานิเทศก์	กรรมการ
12. นางสาวสุน มารีพิทักษ์	ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียน
ชลกันยานุกูล	กรรมการ
13. นายสุรชัย เรืองวิวัฒน์โรจน์	อาจารย์ 2 โรงเรียน
ชลกันยานุกูล	กรรมการ
14. นายผาสุข ประยูรเวช	ศึกษานิเทศก์	กรรมการและเลขานุการ
15. นายประกอบ ชูสกุลเกรียง	ศึกษานิเทศก์	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ทั้งนี้ ให้ผู้มีหน้าที่ดังกล่าวรวมมือปฏิบัติงานให้ลุล่วงไปด้วยดี

สั่ง ณ วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2525

สมหวัง จุฑะกานนท์

(นายสมหวัง จุฑะกานนท์)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี